

ΝΕΟΛΟΓΟΥ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 9.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

2 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1894.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

1893

Ἡ δυναμικωτάτη κρίσις περὶ τοῦ προχθὲς εἰς τὴν αἰωνιότητα προπεμψθέντος ἔτους θὰ ἴητο ὅτι δὲν καταλείπει εὐκλεῆ τῆς διαβάσεως αὐτοῦ ἴχνη. Ἐν Εὐρώπῃ μὲν διὰ τὴν ἐκθρόσυνσιν τῶν ἀναρχικῶν στοιχείων καὶ τὴν χρονίως κρατοῦσαν οἰκονομικοινωνικὴν κρίσιν, ποῦ μὲν ὀφειλομένην εἰς τοὺς παρὰ λόγον καὶ παρὰ δύναμιν ἐξοπλισμούς διὰ τὴν ὑπ' αὐτῶν προξενουμένην πενίαν, πεδίον εὐεκμετάλλευτον παρέχουσαν τοῖς ἐχθροῖς τοῦ κοινωνικοῦ καθεστώτος, ποῦ δὲ εἰς ἀσύνητον οἰκονομικὴν πολιτικὴν ἢ ἐσωτερικὰς ἄλλας ἀνωμαλίας, ἐν Ἀμερικῇ δὲ διὰ τοὺς διπνεκτοὺς ἐμφυλίους σπαραγμοὺς καὶ τοὺς διεθνεῖς πολέμους, ὧν θέατρον γίνεται σήμερον τὸ μεσημβρινὸν τῆς ἡπείρου τμήμα, ἐν Ἀσίᾳ δὲ καὶ Ἀφρικῇ διὰ τὰ εὐρωπαϊκὰ ἀντίποινα, ἅτινα προῦκάλεσαν οἱ αὐτόχθονες διὰ τῶν παρασπονδιῶν, τῶν παρανομῶν ἐπιθέσεων καὶ τῶν βιαιοπραγιῶν αὐτῶν κατὰ τῶν Εὐρωπαίων, τὸ 1893 ἐσημειώθη ἐν πολλοῖς δι' ὀδυνηρῶν γεγονότων, ἄλλων μὲν θλιβερὰν ἀνάμνησιν καταλιπόντων, ἄλλων δὲ πολλαχῶς βαρῦν κλῆρον τῷ 1894 κληροδοτούντων. Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν κυρίως διεθνῶν πολιτικῶν σχέσεων δὲν δυνάμεθα μὲν νὰ εἰπωμεν ὅτι αὐταὶ ἔλαβον φανεράν τινα ἐπὶ τὰ χεῖρα ἐπίδοσιν, οὐδὲ ὑπάρξει ὅμως ὁ ἀμερολήπτως ἀποφανόμενος ὅτι προσέλαβον τὸν χαρακτῆρα ἐκεῖνον τῆς ἀσφαλείας καὶ εὐκρινείας, ἥτις θ' ἀπετέλει τὸ πραγματικὸν τῆς διατηρήσεως τῆς εἰρήνης ἐχέγγυον. — Τοῦναντίον πάντα μαρτυροῦσιν ὅτι καὶ τὸ ἔτος τοῦτο κλείει ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς πολιτικῆς καχεξίας καὶ ἀμοιβαίας δυσπιστίας, ἣν παρὰ λαοὺς τε καὶ κυβερνήσας παράγει ἢ μετ' ἐπιτάσεως ἐξακολούθησι τῶν ἐξοπλισμῶν καὶ τῆς φορολογικῆς τῶν χωρῶν ἐκρυψή-

σεως. — Ἴσως μάλιστα ἡ καχεξία καὶ δυσπιστία αὕτη θὰ ἴητο ἐξερρηγμένη εἰς φιοβερὰν σύγκρουσιν, ἂν μὴ πάντας ἐκώλυεν ἡ ἔλλειψις πεποιθήσεως ἐπὶ τὰς ἰδίας καὶ τὰς τῶν συμμάχων δυνάμεις καὶ ἡ προσδοκία τῆς οὐδέποτε πιθανῶς διὰ τὴν διεξαγομένην ἀμιλλαν ἐπιτευχθησομένης συμπληρώσεως αὐτῶν. — Ὡς πρὸς τὴν τριπλῆν μάλιστα συμμαχίαν, ἡ ἐν Τουλῶνι καὶ Παρισίοις τὸ δεύτερον μετὰ τὴν Κρονστάδην παγιωθείσα λαμπρῶς ρωσσογαλλικὴ κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν συναδέλφωσις νέον ὄκνον ἐνέβαλεν εἰς τὰ μέλη τοῦ τευτονοϊταλικοῦ συνδέσμου, οὗ ἄλλως τε καὶ τὰ συνεκτικὰ στοιχεῖα ἤρξαντο σπουδαίως ἐξασθενεῖν διὰ τὸ περαιτέρω ἀβόρητον τῆς παρουσίας διδηροφορίας. — Ἄν δὲ τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῶν διαφόρων κρατῶν ἐπισκοπήσωμεν, θὰ ἴδωμεν ταύτας προφανῶς δεινωθείσας διὰ τὴν πρὸς τὴν προστατευτικὴν πολιτικὴν μανίαν, ἥτις, τοῦ συνθήματος ἐκ Γαλλίας δοθέντος, κατέλαβε τοὺς πλείστους τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν πρὸς ζημίαν οὐ μόνον τῶν γενικῶν συμφερόντων τῶν διαφόρων χωρῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν διεθνῶν πολιτικοκοινωνικῶν σχέσεων.

* *

Ἄλλὰ μερικωτέρα τις ἀνασκόπησις τῶν κυριωτέρων σημείων τῆς διεθνούς πολιτικῆς τοῦ 1893 ἀποβαίνει ἀναγκαία. — Τοιαῦτα εἶνε τὸ γνωστὸν γεγονός τοῦ εἰς Τουλῶνα κατάπλου τῆς ρωσικῆς μοίρας μετὰ τῆς προσηγηθείσης αὐτοῦ ἐν Λοθαρηγγίᾳ γερμανοϊταλικῆς διαδηλώσεως καὶ τῆς ταυτοχρόνου εἰς Τάραντα ἐπισκέψεως τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου, ἡ ἐν τῇ ἐξωτερικῇ πολιτικῇ τῆς Αἰστροουγγαρίας ἐκδηλωθεῖσα διὰ τῶν δηλώσεων τοῦ κόμπος Καλνόνικ τρυπῆ, ἡ ἐν Ἰταλίᾳ ἐπάνοδος ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ κ. Κρίστη, τὰ γαλλοϊταλικά ἐπεισόδια, ἡ περὶ φωκαλείας ἀγγλοαμερικανικὴ διαφορά, ἡ γαλλοσιαμικὴ ρῆξις μετὰ τῶν συναφῶν αὐτῇ ἄλλων διεθνῶν ζητημάτων, ἡ ἰσπανομαροκικὴ, τὰ ἐν Μαρόκῳ ἀγγλικὰ διαδήματα, ἡ τριπλῆ Ἀγγλίας, Σινικῆς καὶ Ἀφγανίας συμ-

μαχία, ἡ ἀγγλογερμανικὴ ἀφρικανικὴ σύμβασις, αἱ ρωσογερμανικαὶ ἐμπορικαὶ σχέσεις καὶ εἴ τι ἄλλο.

Εἶπομεν ὅτι ὁ εἰς Τουλῶνα κατάπλους τῆς ρωσικῆς μοίρας ἐπικολούθησε ταῖς ἐν Μῆτις γερμανοϊταλικαῖς διαδηλώσεσιν. — Ὁ γερμανὸς καΐσαρ, μὴ ἀρκοῦμενος εἰς τὴν πολλαχῶς σκανδαλώδη προσέλευσιν τοῦ διαδόχου τοῦ ἰταλικοῦ θρόνου ἐν στρατιωτικαῖς ἐφορταῖς ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ γεγονότος, προκαλοῦντος ὀδυνηροτάτας ἀναμνήσεις παρὰ λαφ, ᾧ τινι τοσαῦτα ὁ θρόνος οὗτος ὀφείλει, μὴδ' εἰς τὴν κινδυνώδη σχεδὸν ἐμφασιν, μεθ' ἧς ἐν ταῖς πρὸς τοὺς Λοθαρηγγίους ἀγορεύσεσιν αὐτοῦ ἐνδιέτριψεν ἐπὶ τῆς νομιμοφροσύνης τῶν κατοίκων τῶν προσκηρημένων ἐπαρχιῶν, ἀνεκάλεσε καὶ σαφέστερον τὰς ἀναμνήσεις τῆς ρήξεως τοῦ 1870 καὶ ἐπεκαλέσατο ἐνδεχόμενά τινα τοῦ μέλλοντος μετ' ἐπιμονῆς, ἐπιτροπούσης τὴν ὑποψίαν ὅτι ἐν Βερολίῳ ποθοῦνται τὰ ἐνδεχόμενα ταῦτα. — Διότι τῇ ἀληθείᾳ δυσκόλωθαι θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐξηγήσῃ ἄλλως τὸν λόγον, δι' ὃν ὁ αὐτοκράτωρ διαρκῶς ἐβεβαίωσεν τοὺς Λοθαρηγγίους ὅτι ἀπόφασιν ἔχει «νὰ ὑπερμαχήσῃ αὐτῶν διὰ τοῦ ξιθους» καὶ ἐλάλησε πρὸς αὐτοὺς μετὰ τόνου, ὅστις ἀναμφιδόλως δὲν ἠδύνατο νὰ εἶνε ἰσχυρότερος πρὸ ἐπιδήμιου ὑπὸ τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ἐκδηλώσεως τῆς προθέσεως τοῦ ν' ἄρξῃται θάττον ἢ βράδιον τοῦ ἀγῶνος πρὸς ἀνάκτισιν τῶν δύο ἐπαρχιῶν αὐτῆς. — Πρὸς τοιαύτην συμπεριφορὰν καὶ τοσαύτην ἰταλικὴν ἀγνωμοσύνην ἡ Γαλλία οὐδὲν ἀπεκρίνατο ἀπ' εὐθείας· καλλίστην ὅμως πρὸς ταῦτα ἀπάντησιν ἀπετέλεσεν ἡ ταυτοχρόνως ἐν Παρισίοις ληψθεῖσα ἐκ Πετροποπόλεως ἐπίσημος ἀνακοίνωσις τοῦ μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς Τουλῶνα κατάπλου τῆς ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἄβελλάν ρωσικῆς μοίρας τῆς Μεσογείου. — Ὁ κατάπλους οὗτος, τῇ 1ῃ ὀκτωβρίου γενόμενος, ἦν κατὰ τύπον ἀπόδοσις τῆς εἰς Κρονστάδην πρὸ διετίας ἐπισκέψεως τῆς ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ζερβαί γαλλικῆς μοίρας· κατ' οὐσίαν ὅμως ἦν ἡ εὐχλωπτοτάτη, ἀλλ' ἅμα καὶ εἰρηνικωτάτη καὶ ἀξιοπρεπεστάτη πρὸς τὰς περὶ ὧν ἐφθνημεν εἰπόντες ὑπεροπτικὰς καὶ προκλητικὰς ἐκφράσεις. — Διὰ τοῦ κατάπλου τούτου καὶ διὰ τῆς μοναδικῆς ἐν τῇ ἰστορίᾳ τῶν διεθνῶν σχέσεων ὑπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ ἐθνουσιασμοῦ, τῆς λαμπρότητος, ἀλλὰ καὶ τῆς γαλβαναίας μετροπαθείας γενομένης τοῖς ναυτίλοις τοῦ Βορρὰ καθ' ἅπασαν τῆς γαλλικῆς γῆν καὶ ἐν ταῖς πανταχοῦ σχεδὸν τῆς ὑψηλοῦ γαλλικῆς παροικίας ὁμοθύμου ὑποδοχῆς, πρὸς ἣν μετ' ἴσης προθυμίας καὶ συγκινήσεως ἀναπεκρίθη ἡ ἀχανὴς αὐτοκρατορία, ἀπὸ τοῦ ὑπάτου αὐτῆς ἀρχόντος, ὅστις τὴν αὐτὴν ἡμέραν τοῦ εἰς Τουλῶνα κατάπλου τοῦ ναυάρχου Ἄβελλάν ἐπέδαινε μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ τῶν κατ' αἵτησιν αὐτοῦ καταπλευσάντων εἰς Κοπενάγην γαλλικῶν στραφῶν καὶ οἰονεὶ συνεπεσκέπτετο ὑπὸ ἀκράτως ἐνθουσιώδη ὑποδοχὴν τὴν γαλλικὴν χώραν, μέχρι τοῦ ἐσχάτου ἀγρότου, ὅστις διὰ τοῦ αὐλοῦ αὐτοῦ ἐτόνιζε τὴν Μασσαλιώτιδα, διὰ τούτων πρὸς τοὺς ἀκρατεῖς τῆς γλώσσης καὶ τοὺς ἐπιλήθμονας τῶν καθηκόντων τῆς εὐγνωμοσύνης ἐλέγχετο ὅτι οὐδεμίαν μὲν ἄποπος μεγαληγορία ἀδύνατος ἐπιδειξίς ἢ θὰ ἴσχυεν εἰς ἐξάντησιν τῆς ὑπομονῆς καὶ διασκέδασιν τῆς πρὸς τὴν εἰρήνην ἀγάπης τῶν δύο ἐθνῶν, ἀλλὰ

ταυτοχρόνως ἐδεικνύετο αὐτοῖς ὅτι ἡ ἔνωσις Ρωσίας καὶ Γαλλίας εἶνε οὕτω στενὴ καὶ οὕτω πραγματικὴ, ὥστε αἱ δύο Δυνάμεις δὲν θὰ ὄκνουν ν' ἀποκριθῶσι καὶ ἐνεργότερον πρὸς πᾶσαν οὐσιαστικωτέραν πρόκλησιν.

Τὴν σημασίαν ταύτην τοῦ γεγονότος ἐπαρκῶς κατενόσαν οἱ ἀντίπαλοι· οὕτω δὲ ἡ μὲν Ἰταλία ἐπειράθη νὰ παράσῃ εἰς τὸν ταυτοχρόνως γινόμενον εἰς Τάραντα κατάπλου τῆς ἀγγλικῆς μοίρας ἐννοίαν ἀντιδιαδηλώσεως, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Γουλιέλμος νέαν ἔδωκεν ἔντασιν ταῖς εἰς προσέλευσιν τῆς Σκανδιναυικῆς χερσονήσου ἐνεργείαις αὐτοῦ. — Ἄλλ' οὐδέτερος τοῦ σκοποῦ ἐξίκατο. — Ἐκ Λονδίνου, ἐνθα καλῶς ἐννοοῦσι ποῖον συμφέρον ὑπαγορεύει αὐτοῖς νὰ τηρῶσι τὴν ἐνεστῶσαν οὐδετέραν θέσιν, τὴν ἐπιτρέπουσαν αὐτοῖς ν' ἀποτελῶσι τὸν ζυγόν, οὕτως εἰπεῖν, τῆς εὐρωπαϊκῆς ἰσορροπίας, ἦν μόνον ἐπ' ὀφελείᾳ ἄλλων θὰ ἐτάρασσον ἐπὶ θάτερα προσκλίνοντες, σαφῶς ἐδηλώθη τοῖς ἐν Ρώμῃ ὅτι οὐδεμίαν ἔχουσιν ὄρεξιν νὰ ἐπιτρέψωσιν ὁποιαδήποτε πολιτικὴν κερδοσκοπίαν ἐπὶ προσορμίσσεως, ὀφειλομένης μόνον εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας, τοῦ ἐπισήμου μάλιστα ὄργανου τοῦ κ. Γλάδστωνος καὶ λύπην ἐκφράσαντος ἐπὶ τῷ ὅτι ὁ ναύαρχος Σεύμουρ δὲν κατάρθωσεν ἄλλως νὰ διαγράψῃ τὸ δρομολόγιον τῆς οἰκαδὲ ἐπανόδου καὶ διατυπώσαντος τὴν εὐχὴν ὅπως μὴ προσορμισθῇ εἰς Σπέττιαν, «ἐνθα — ἔγραψον τὰ **Ἡμερηθία νέα** — θὰ ἐπειρῶντο νὰ παράσχωσιν εἰς τὴν ἐπίσκεψιν αὐτοῦ σημασίαν, ἦν αὕτη δὲν δύναται νὰ ἔχη». — Ὁ ἄγγλος ναύαρχος, ὡς γνωστόν, καὶ εἰς Τάραντα καὶ εἰς Σπέττιαν προσορμισθῆ· ἐπράξεν ὅμως τοῦτο, ἀφ' οὗ πρότερον ἀπηγόρευσε πᾶσαν πανηγυρικὴν ὑποδοχὴν, προβαλλόμενος τὸ ἐπὶ τῷ καταποντισμῷ τῆς Βικτωρίας πένθος τοῦ ἀγγλικοῦ στόλου. — Ἐννοεῖται λοιπὸν ὅτι ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ὁ Τάρας καὶ ἡ Σπέττια μέχρι τελείας ἀποσδέσεως ὤκριασαν πρὸ τῆς Τουλῶνος καὶ τῶν Παρισίων καὶ τῆς Μασσαλίας· ἡ δὲ Ἰταλία ἀπέμεινε μετὰ τοῦ βάρους τῆς ἀσκόπου συμμετοχῆς αὐτῆς εἰς γερμανικὰς ἐφορτάς, προσβαλλούσας τὸ γαλλικὸν αἰσθημα. Ἄλλὰ τί λέγομεν; δὲν ἐβράδυνε καὶ νὰ δρῆται ἕνα τῶν καρπῶν τῆς ἀγνωμονίας αὐτῆς συμπεριφορᾶς, ὁπολέσασα τὰ ἑκατομμύρια, ἅτινα ἠλιπίζειν ἐκ τῆς ματαιωθείσης ἐν Παρισίοις νομισματικῆς συνδιασκέψεως. — Ὡς πρὸς τὴν προσέλευσιν τῆς Σκανδιναυικῆς χερσονήσου εἰς τὴν τριζυγὴν συμμαχίαν, αὕτη θ' ἀπέβαινε πράγματι σπουδαῖον τῇ Ρωσίᾳ ἐν πολέμῳ πρόσκομμα· ὁ βασιλεὺς Ὀσκάρ ὅμως, καίπερ ἴσως μὴ δυσμενῶς διακείμενος πρὸς τοιαύτην τινα πολιτικὴν, δὲν ἐτόλμησε νὰ προβῇ εἰς πράξιν, ἦν ζωηρῶς ἀποκρούει τὸ ἔσπερον ἡμῶν τῆς ὑπὸ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ χερσονήσου καὶ ἥτις θὰ ἐδείνου ἐτι μᾶλλον τὴν καὶ ἦδη κρίσιμον κατάστασιν τῶν σχέσεων τῶν δύο τμημάτων τοῦ ἠνωμένου βασιλείου. — Περὶ δὲ τῆς Αὐστροουγγαρίας, αὕτη πρὸ τοῦ ἐν Τουλῶνι γαλλορωσικοῦ θριάμβου προσενέχθη μετ' ἐπιφυλάξεως, ἐπισκοποῦσα μετὰ προσοχῆς τὴν ροπήν τῆς πλάστιγγος καὶ ἐμμένουσα ἄλλως τε εἰς τὴν νέαν πολιτικὴν, ἦν διέγραψεν ἐαυτῇ κατὰ τὰς βαρυσήμαντους ἐκείνας τοῦ κόμπος Καλνόκην δηλώσεις.

Πράγματι λίγοντος μαῖου ὁ ὄνομασθεὶς αὐστροουγ-

γρος ύπουργός, άγορεύων πρὸς τὰς ἐπιτροπὰς τῶν ἀντιπροσωπειῶν, οὕτω φιλοφρονητικούς καὶ οὕτω φιλικούς λόγους ἀφίερῶσεν εἰς τὴν Ρωσίαν, μετὰ τοσαύτης δὲ πεποιθήσεως ἐξεφάρσθη περὶ τῶν εἰλικρινῶς εἰρηλικῶν διαθέσεων τοῦ Τσάρου, ὥστε ἐθειλῆκυσάτο σφοδρὰς τὰς ἐπικρίσεις τῶν ἐν Βερολίνῳ, ἔρμηνευσάντων τὰς διπλώσεις ταύτας ὡς ἐγκατάλειψιν ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς Γερμανίας ἅπαντος τοῦ γλεονάζοντος βάρους τῶν στρατιωτικῶν παρασκευῶν, ὅπερ ἔτι μᾶλλον ἐκράτυνε τὴν ἀπόφασιν τῆς πάσης θυσίᾳ ἐπιδιώξεως τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν στρατιωτικῶν μεταρρυθμίσεων. — Ἄλλὰ δὲν ὑπέστη ταύτην μόνην τὴν πλὴγην τὸ γόητρον καὶ ἡ δύναμις τῆς Τριπλῆς κατὰ τὸ λήγον ἔτος. — Ἡ δεινῶσις τῆς οικονομικῆς θέσεως τῆς Ἰταλίας καὶ ἡ εἰς τὴν ἄρχὴν ἐπάνοδος τοῦ κ. Κρίστη μετὰ τῆς ἀποφάσεως νὰ ἐξιλεῶσθαι κατὰ τὸ δυνατόν τὰς παλαιὰς ἀμαρτίας διὰ πολιτικῆς ἀντιθέτου πρὸς τὴν προτέραν μεγαλομανίαν καὶ γαλλοφοβίαν, αἵτινες ἀπετέλουν τὸν κυριώτατον δεσμόν τῆς πρὸς τοὺς Τεύτονας συμμαχίας τῆς κερσονίδου, νέαν ἐπάγουσι τῷ εἰρηλικῷ συνδέσμῳ ἐξασθένειν.

* *

Ἐμμεσώτερον ἐπὶ τῆς διεθνοῦς καταστάσεως τοῦ λήξαντος ἔτους ἐπέδρασαν τὰ ἐξῆς πολιτικά ἐπεισόδια.

Ἡ ἐν Αἰγυπτῷ τῆς Γαλλίας αἱματηρὰ ρήξις γάλλων καὶ ἰταλῶν ἐργατῶν, εἰς ἣν ἄγνωστον μὲν κατὰ πόσον συνετέλεσεν ἡ ὑπὸ τινῶν γαλλικῶν ὀργάνων διεξαγομένη ξηνηλατικὴ πολεμικὴ, ἀλλ' ἡ ὅποια κατὰ μέγα μέρος πάντως ὀφείλεται εἰς τὸ καταλαθὸν τοὺς πλείστους εὐρωπαϊκοὺς λαοὺς, ἐν τοῖς πρώτοις δὲ τὸν γαλλικόν, πάθος τῆς ἐξαιρετικῆς προστασίας τῆς ἐγχωρίου ἐργασίας, πάθος, ὅπερ, ἀνάλογα ἀποτελέσματα προκαλέσαν καὶ ἐν Ἑλβετίᾳ, συντελεῖ ὥστε ἐν Γαλλίᾳ ὁ ἀνταγωνισμὸς νὰ θεωρῆται ὡς μέγα κακὸν καὶ ὁ ξένος ἐργάτης, διὰ τὸ ζιτοδιαίτητον δυνάμενος νὰ παρέχη τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ὑπὸ μετριωτέροις ὄροις, νὰ θεωρῆται ὡς ἐκθρός καὶ μάλιστα τοῦ ἐγχωρίου. — Ὅπως δὲ ποτε αἱ ρήξεις αὗται προὐκάλεισαν ἐν πλείστοις ἰταλικαῖς πόλεσι σφοδρὰς ἀντιγαλλικὰς διαδηλώσεις, περιεργουσὰς πρὸς στιγμήν εἰς κρίσιμον θέσιν τὰς σχέσεις τῶν δύο κρατῶν.

Εὐάρεστον διεθνὲς γεγονός ἡ τοῦ 1893 ἱστορία ἀνεγρᾶψε τὴν λήξιν τοῦ πολλῆς εἰς κινδυνώδη ὀξύτητα προαχθέντος ἀγγλοαμερικανικοῦ περὶ ἀλιείας ἐν τῇ Βεργίγιᾳ ζητήματος. — Αἱ Ἠνωμένα Ἡολιτεῖαι τῆς Β. Ἀμερικῆς διεξεδίκουν τὸ μονοπώλιον τῆς ἐν τῇ θαλάσῃ ταύτῃ φωκαλιείας, ὡς παραλαβοῦσαι τοῦτο παρὰ τῆς Ρωσίας διὰ τῆς ἀγορᾶς τῆς Ἀλάσκας, ἐνῶ ἡ Ἀγγλία ἤξιον τὸ δικαίωμα τοῦτο καὶ ὑπὲρ τῶν Καναδῶν. — Μετὰ μακρὰς λοιπὸν ἐπὶ ἔτη ματαίας διαπραγματεύσεις διαιτητικῶν δικαστηρίων, μὲν ἰουλιῷ ἐν Παρίσιος συνελθόν κατὰ κοινὴν προηγουμένην συμφωνίαν περὶ τοῦ ἀνεκκλήτου τῆς ἀποφάσεως οὗτοῦ, ἀκούσαν τῶν συνηγόρων καὶ μελετήσαν βιβλιοθήκην ὅλην σχετικῶν ἐγγράφων, ἀπεφάνετο κατ' αὐγουστον ὑπὲρ τῆς Ἀγγλίας, κρίναν ὅτι ἡ Ρωσία, οὐδέποτε ἀσκήσασα τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μονοπώλιον, οὐδὲ νὰ παραχωρήσῃ αὐτὸ ἄλλοις ἠδύνατο.

Ἄλλ' ἂν μία οὕτως ἦρθη διαφορὰ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, ἀνεψήφισαν ἄλλαι Εὐρώπης καὶ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης καὶ Ἀφρικῆς, αἵτινες σπουδαῖα παρέσχον πράγματα εὐρωπαϊκαῖς τισὶ Δυνάμεσι, καὶ αὐτὰς τὰς διεθνεῖς τῆς Εὐρώπης σχέσεις ἀπειλήσασαι. — Ἐν ταῖς διαφοραῖς ταύταις πρωτεύουσιν ἀναμφιδόλως ἡ γαλλοσιαμικὴ καὶ ἡ ἰσπανοαμερικανικὴ.

Τῆς Γαλλίας ἐχούσης ἦδη κατὰ λήγοντα μίον ἀνακεκμημένην πᾶσαν τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Μεκόνκου, ἐνθα οἱ Σιαμαῖοι εἶχον πειραθῆ νὰ ἐγκαταστήσῃ, καὶ μόνον τοῦ διὰ τῆς διπλωματικῆς ὁδοῦ καθορισμοῦ τῶν λεπτομερειῶν τοῦ καθεστῶτος τούτου ὑπολειπομένου, ἐπῆλθεν αἴφνης ὁ ἐξ ἐνέδρας ἐν Κόγγ-Κιέγγ φόνος τοῦ γάλλου ἀντιπροσώπου Γρόσγκουριν μετὰ τὸν ἀκολουθῶν αὐτοῦ, ἕνεκα δὲ τούτου στόλος μὲν γαλλικὸς ἐξεπέμφθη εἰς τὰ διαμικὰ παράλια καὶ πλοῖα πολεμικὰ προσωρμίσθησαν πρὸ τῆς Βαγκόκης καὶ εὐθετοὶ διαμικὰ νῆσοι κατελήθησαν, ἐντονώτατον δὲ τελεσίγραφον ἀπήτησε παρὰ τοῦ ἀσιανοῦ ἡγεμόνος τριῶν μὲν ἐκατομμυρίων χρηματικῆν ἀποζημιώσιν, ἑδαφικῆν δὲ διαρρυθμίσιν, ἐξασφαλίζουσαν ἐφεξῆς ἀπὸ πάσης ἐνοχλήσεως τὰς γαλλικὰς κτήσεις.

— Πρὸς ταῦτα ὁ ἀγγλικὸς σωδινισμὸς συγκαίνεται καὶ ταράσσεται· ἔχει καὶ πολιτικούς καὶ ἐμποτικούς καὶ οικονομικούς λόγους νὰ μὴ βλέπῃ εὐαρέστως τὴν Γαλλίαν, κυρίαν ἦδη τοῦ Τογγίνου, τοῦ Ἀννάμ καὶ τῆς Καμβόδης, προσελάνουσαν καὶ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Μεκόνκου, τούτου δ' ἕνεκα ἀπαιτεῖ παρὰ τῆς κυβερνήσεως ταχεῖαν ἐνέργειαν πρὸς περιφρούρησιν τῶν ἀπειλουμένων βρετανικῶν συμφερόντων καὶ προσπαθεῖ νὰ πορίσῃ τῷ Σιάμ τὴν συμμαχίαν τῆς Σινικῆς. — Ἄλλ' ἰδοῦ ἡ Ρωσία προβάλλει ἐπισημως κηρύττουσα τὰς συμπαθείας αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἀσίᾳ γαλλικοῦ ἀγῶνος καὶ τὴν πρόθεσιν τοῦ ἐπικουρῆσαι τῇ Δημοκρατίᾳ ἐν ἀνάγκῃ καὶ ἐμπράκτως, ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ἡ Γαλλία διὰ δραστηριοπάτης καὶ εὐτόλμου ἐνεργείας πείθει πάντας περὶ τῆς εὐσταθείας, μεθ' ἧς προτίθεται νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν περιφρούρησιν τῆς ἐθνικῆς ἀξιοπροπειίας καὶ τῶν συμφερόντων αὐτῆς. — Οὕτως ἐπέρχονται αἱ ἐν ταῖς ἀγγλικαῖς Βουλαῖς μετριοπαθεῖς καὶ κατευναστικαὶ διπλώσεις τοῦ ὑπουργοῦ καὶ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν, μέχρις οὗ ὑπερμεσοῦντος μὲν ἰουλιῷ ὁ λόγος Ρόσμπερης ἀνακοινεῖ τῇ Βουλῇ τῶν Λόρδων τὴν διομολόγησιν ἀγγλογαλλικῆς συνεννοήσεως, καθιστάσης οὐδετέραν μεταξὺ Σιάμ, Τογγίνου καὶ Βερμανίας ζώνην, λήγοντος δὲ σεπτεμβρίου ἐπέρχεται καὶ ἡ ὀριστικὴ διακανόνιως τῆς κυρίως γαλλοσιαμικῆς διαφορᾶς, τοῦ βασιλεῖς τοῦ Σιάμ ἀποδεχθέντος πάντας τοὺς γαλλικούς ὄρους καὶ πάσας τὰς μετὰ ταῦτα προβληθείσας ἐγγυήσεις.

Λήγοντος ἀκριβῶς τοῦ γαλλοσιαμικοῦ ζητήματος ἐξεργᾶται τὸ ἰσπανοαμερικανικόν. — Ἰσχυρὰ δύναμις Ριθαίων ἐπιτίθεται αἴφνης κατὰ τῆς ψευδοῦς τοῦ ἰσπανικοῦ φρουρίου τῆς Μεζιλλας, ἐγειροῦσης φρουρίᾳ τινα ἐπὶ ἐδάφους, παρακεχωρημένου τῇ Ἰσπανίᾳ ἀπὸ τοῦ 1860, καὶ κωλύει τὰς ἐργασίας. — Ἐν Ἰσπανίᾳ τὸ γεγονός προκαλεῖ σφοδρὰν συγκίνησιν· ἀλλὰ τὸ ὑπουργεῖον Σαγάρδα ἐκπέμπει τόσας μόνον ἐπικουρίας, ὅσας ἐνόμιζεν ἀρκούσας πρὸς τιμωρίαν τῶν ἐνόχων, εἰς ἣν δὲν ἐπάρκει ἡ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μα-

ρόκου αγαθὴ θέλησις. — Ἀρχομένου ὅμως τοῦ ὀκτωβρίου, τὰ ἤϋλα τῶν Καθύλων καταλείπουσιν ἀθρόα τὰ ἀγροτικά αὐτῶν ἔργα καὶ μεσοῦντος τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐπιτίθενται μετὰ πολυπληθεστέρων καὶ καλῶς ὤπλισμένων δυνάμεων κατὰ τῶν πειραθέντων νὰ ἐπαναλάβωσι τὰ ὀχυρωματικά ἔργα Ἰσπανῶν καὶ ἀναγκάζουσιν αὐτοὺς εἰς ὑποχώρησιν, φρονεῦσαντες καὶ τὸν διοικητὴν τῆς Μεζιλίας στρατηγὸν Μαργάλλον. — Τότε εἰς δραστηριώτερα μέτρα προέβη ἡ ἰσπανικὴ κυβέρνησις, πιεζομένη ἄλλως καὶ ὑπὸ τῆς δημοσίας γνώμης, ἥτις τὴν ἐξέγερσιν τῶν Καθύλων, ἀδίκως πιθανῶς, ἀπέδωκεν εἰς ἀγγλικὰς ὑποκινήσεις· ἀλλ' ὁ ἄρχων τοῦ Μαρόκου, ἐφ' ὃν πλέον θὰ ἤλιανον αἱ ἰσπανικαὶ στρατιαί, ἀπεδέξατο πᾶσαν ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας ἀπαιτηθεῖσαν ἱκανοποίησιν· ἴδῃ δὲ συλληφθέντες οἱ πρωταῖτιοι ἀμφοτέρων τῶν παρσπονδίων τὸν αὐτοχρόνον ἐκτίνουσι τὴν πρέπουσαν ποινὴν, ἡ Ἰσπανία δὲ τυγχάνει πασῶν τῶν ὑπ' αὐτῆς ἀπαιτηθεισῶν ἱκανοποιήσεων.

Ἐμνήσθημεν ἀνωτέρω ὑποταθεισῶν ἐν Μαδρίτῃ ἀγγλικῶν ἐν Μαρόκῳ ὀρεινῶν. — Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς ἰσπανομαροκικῆς διαφορᾶς ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις πρὸς κατεύνασιν τοῦ ἐπὶ ταῖς αὐτῇ προόδου τῆς γαλλικῆς ἐπιτροπῆς ἐξεγερθέντος σοβινισμοῦ ἀπέστειλεν εἰς Μαρόκον ἐκτακτὸν πρεσβείαν καὶ πλοῖα πολεμικά, ὅτι δὲ τὸ πρᾶγμα συνεκίνησε τοὺς ἐν Παρισίῳ καὶ Μαδρίτῃ, πέμψαντας [καὶ τούτους πλοῖα εἰς Ταγγέρον. — Ἄλλ' ὁ κ. Γλάδστον ἐσπευσε νὰ παράσῃ καθησυχαστικὰς διαβεβαίωσεις. — Ἐν Ἀσίᾳ ὅμως ἀπέβη γονιμώτερα ἡ τῆς Ἀγγλίας ἀποικιακὴ πολιτικὴ. — Ἡ ὑπὸ τὸν σὺρ Μόρτιμερ Δούρανδ εἰς Καθούλιν λήγοντος Σεπτεμβρίου πεμψθεῖσα πρεσβεία κατόρθωσε λήγοντος Νοεμβρίου τὴν διωμολόγησιν τριπλῆς τινος ἀσιατικῆς συμμαχίας, Ἀγγλίας, Σινικῆς καὶ Ἀθγανίας, προσωρισμένης, ὅς ὡς ἀντιθρῆ πρὸς τὰς ἐν Ἀσίᾳ ἐνεργείας τοῦ γαλλορωσικοῦ συνδέσμου. — Καὶ ταῦτα μὲν ἐνήργησεν ἰδίᾳ ἡ ἀγγλικὴ ἀποικιακὴ πολιτικὴ. — Πρὸς τούτοις ὅμως ἀρχομένου Νοεμβρίου διωμολόγησε μετὰ τῆς Γερμανίας σύμβασιν, καθορίζουσαν ἄνευ τῆς Γαλλίας τὴν σφαιρὰν τῆς ἀμοιβαίας περὶ τὴν ἀφρικανικὴν λίμνην Τσάδαν ἐπιτροπῆς, ἐνῶ τῶν προτέρων σχετικῶν συμβάσεων, αἵτινες συνεπληρώθησαν διὰ τῆς περὶ τὸς λόγους, μετέβη καὶ ἡ Δημοκρατία. — Ἐν τούτοις τῆς Γερμανίας ἀναγνωρισάσης τὰ δίκαια τῆς Γαλλίας, ἤρξαντο γερμανογαλλικαὶ ἄνευ τῆς Ἀγγλίας διαπραγματεύσεις, ἃς τὸ λήξαν ἔτος κληροδοτεῖ τῷ ἀρξαμένῳ.

Ἄλλὰ καὶ ἕτερον, πολλῶς δὲ δυσχερέστερον, κληροδοτεῖ αὐτῷ ζήτημα, τὸ τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων Ρωσίας καὶ Γερμανίας, οὐσιωδῶς ἐπιδρωσῶν ἐπὶ τῶν πολιτικῶν. — Μεσοῦντος ἰουλίου σφαιρῶν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου ἐπεταξὴ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ διαθρησκικοῦ δασμολογίου, ὁρίζοντος δασμοὺς κατὰ 30 ο)ο ἀνωτέρους ἐπὶ τῶν εἰς Ρωσίαν εἰσαγομένων ὑπὸ τῶν κρατῶν, ἅτινα δὲν ἔχουσι διωμολογημένας ἐμπορικὰς πρὸς τὴν αὐτοκρατορίαν συμβάσεις. Τὸ μέτρον ἐπιτίτε κυρίως τὴν Γερμανίαν, ἡ δυσμενὴς τῆς ὁποίας πρὸς τὰ ρωσικὰ γεωργικὰ προϊόντα στάσις κατέστησεν αὐτὸ ἀπαραίτητον· ἐν τούτοις ἡ πληγὴ ἐξηρέθισε μᾶλλον ἀντὶ νὰ σωφρονίσῃ τοὺς ἐν

Βερολίνο, οὕτω δὲ ὑπερμεσοῦντος ἰουλίου διατάσσεται ἡ ἀπὸ τῶν ρωσικῶν προϊόντων εἰσπραξις δασμοῦ κατὰ 50 ο)ο ἀνωτέρου τοῦ τέως εἰσπραττομένου. — Πρὸς τ' ἀντίποινα ταῦτα ἡ Ρωσία ἀποκρίνεται δι' ἀνταντιποίνων, κατὰ 20 ο)ο ἔτι αὐξάνουσα τοὺς ἐπὶ τῶν γερμανικῶν προϊόντων δασμούς, καὶ οὕτω τὰ δύο κράτη εἰσέρχονται εἰς πεισματωδέστατον τελωνειακὸν πόλεμον, ἐξ οὗ ὅμως προδήλως ἡ Γερμανία εἶνε ἡ μάλιστα ζημιουμένη, διότι ἡ Ρωσία, συμβεβλημένη οὔσα μετὰ τῶν πλησίον τῆς Γερμανίας χωρῶν, εἰσάγει δι' αὐτῶν τὰ δημητριακὰ αὐτῆς εἰς τὰς γερμανικὰς ἀγοράς, ἐνῶ ἡ γερμανικὴ βιομηχανία οὐδεμίαν τοιαύτην εἰς Ρωσίαν διέξοδον ἔχει. — Οὕτω πολλὰ γερμανικὰ ἐμπορικὰ Ἐπιμελητήρια διαμαρτυρήθησαν κατὰ τοῦ πολέμου τούτου, ὡς καταστρέφοντες τὸ γερμανικὸν ἐμπόριον, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα παρουσιάζει λίαν δυσπεροβλήτους δυσχερείας. — Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι συνομολογεῖται ἐπὶ τέλους ἡ ἀπὸ τῆς 1ης ὀκτωβρίου ἐν Βερολίνο διαπραγματευμένη ρωσογερμανικὴ σύμβασις, ἡ ὑπὸ τοῦ κοινοβουλίου ἐπικύρωσις αὐτῆς, παρὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ κόμητος Καπρίβη, φαίνεται προδιηματοικὴ. — Τοῦτο δὲ διότι οἱ πρῶσοι γαιοδεδόται, οἱ κατὰ τὰς τελευταίας ἐκλογὰς νέας ἐν τῷ κοινοβουλίῳ προσεκτισάμενοι δυνάμεις, τὰ μερικὰ αὐτῶν ὑπὲρ τὰ γενικά τῆς αὐτοκρατορίας συμφέροντα τιθέμενοι, πᾶν μέσον μετέρχονται εἰς παρακώλυσιν καὶ τῆς ἐλαχίστης εἰς τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς τῆς Ρωσίας παραχωρήσεως, ὡς μειούσης τὴν τιμὴν τῶν ἰδίων αὐτῶν γεωργικῶν προϊόντων· εἰς ἐπίτευξιν δὲ τοῦ σκοποῦ αὐτῶν τούτου, συμμαχοῦντων αὐτοῖς πάντων τῶν συντηρητικῶν στοιχείων, καὶ αὐτῶν δὲ τῶν πρῶσων ὑπουργῶν, πεισματωδέστατον διεξάγουσι πόλεμον κατὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ κόμητος Καπρίβη, μικρὸν τι πρὸς τὴν ἐλευθέραν συναλλαγὴν ἀποκλινοῦσης.

* *

Ἄλλα δευτερευούσης σημασίας ἐν τῇ διεθνεί πολιτικῇ τοῦ 1893 γεγονότα ἐσημειώθησαν τὰ ἑξῆς. Ἡ ἐμφάνισις αὐθις τῆς ἀγγλοπορτογαλικῆς ἐν Ἀφρικῇ διαφορᾶς, ἀφορώσης νῦν εἰς τὸν λεπτομερῆ καθορισμὸν τῶν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς τῷ 1891 καθορισθέντων ὁρίων τῶν ἐπὶ τοῦ χρυσοφόρου ἐδάφους τῆς Μανικαλάνδης χωρῶν τῶν δύο κρατῶν, οἷω ἐπιλυθεῖσα· ἡ γαλλοελβετικὴ ἐμπορικὴ διένεξις, κατὰ τὰς εἰς τὴν κατὰ μίανον ὑπὸ τοῦ ὁμοσπονδιακοῦ συμβουλίου τῆς Ἑλβετίας κύρωσιν συμβάσεως, θεσπιζούσης οὐδετέραν ζώνην, ἐν ἣ μειοῦνται οἱ ἐπὶ τῶν γαλλικῶν προϊόντων δασμοί, τῆς Γαλλίας ἐν τῷ μέρει αἰρούσης τὸ διαφορικὸν κατὰ τῆς ἐλβετικῆς εἰσαγωγῆς δασμολογίον· τὸ γαλλοελβετικὸν ὡσαύτως ἐπεισόδιον, τὸ προσελθὸν ἐκ τῆς ἐν Βασιλείᾳ ὑπὸ ἀποκρωτικῆς πομπῆς ἀπομιμήσεως τοῦ προέδρου τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας ἐν σχέσει πρὸς τὸ παναμαϊκὸν σκάνδαλον· αἱ κατ' ἀπορίλιον ἐπὶ τοῖς ἀργυροῖς γάμοις τῶν βασιλέων τῆς Ἰταλίας ἐορταί, ὧν μετέσχον ἐπισήμως οἱ σύμμαχοι ἡγεμόνες, τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου αὐτοπροσώπως προσελθόντος καὶ τὸν πάπαν ἐπισκεφθέντος, ἐν τῇ ἐπιστροφῇ δὲ δι' Ἑλβετίας διελθόντος καὶ ἐν Λυκέρνη λόγους φιλοφρονητικοὺς ἀναλλάξαντος πρὸς τὰς

ἀρχὰς τῆς μικρᾶς δημοκρατίας· ἢ ὑπὸ τοῦ δουκὸς τοῦ Ἐδιμβούργου, ἀντὶ κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καταλλήλως πρὸς τοῦτο ἀνατραφέντος, κατάληψις ὑπὸ προφάσιν μὲν προςωρινότητος, ἀλλὰ μετὰ διαθέσεων, φαίνεται, διαρκείας, τοῦ θρόνου τοῦ Σαξωνικοῦ Κοβούργου· ἢ πρὸς τὸν κ. Γιεργ κατ' ἀπρίλιον ἐκ Βιέννης διερχόμενον ἐπίσκεψις τοῦ αὐτοκράτορος Φραγκίσκου Ἰωσήφ, πολλαχῶς σχολιασθεῖσα· τὰ ἐν Γύνσφ τῆς Οὐγγαρίας μεσοῦντος σεπτεμβρίου μεγάλα αὐστρουγγρικά παροῦσιν τῶν δύο αὐτοκρατόρων, τοῦ βασιλέως τῆς Σαξωνίας, τοῦ δουκὸς τοῦ Κονάουτ, τοῦ πρίγκιπος Λεοπόλδου τῆς Βαυαρίας καὶ πολλῶν ἀρχιδουκῶν γυμνάσια, ὄντα οἰοῦναι συνέχεια τῶν ἐν Λοθαριγγίᾳ καὶ χρησιμοποιοθῆντα ὑπὸ τοῦ γερμανοῦ καίσαρος πρὸς διασκέδασιν τῆς ἀπὸ τῶν δηλώσεων τοῦ κόμπτος Καλνόκιν ἐντυπώσεως· ἢ τοῦ κόμπτος Καλνόκιν ἀρχομένου νοσηθρίου εἰς Μεδιόλανα καὶ Σπέττιαν μετὰδασιν καὶ ἢ μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ἰταλοῦ ὑπουργοῦ καὶ τοῦ βασιλέως Οὐμβέρτου συνέντευξις, περὶ ἧς ἐρρήθη ὅτι προϋτίθετο τὴν μετὰ τῶν ἐν Ρώμῃ συνενόησιν περὶ μερικοῦ ἀφοπλισμοῦ τῆς Ἰταλίας.

Ὡς πρὸς τὴν Ἰλλυρικὴν κερδόνισσον, αἱ τῶν κρατῶν αὐτῆς κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος σχέσεις ἀπέβησαν ὀμαλῶτεραι ἢ κατὰ τὰ προηγούμενα. — Οὕτω μὲν διεκμανοῖσθαι ἢ ἐλλανορρομανικὴ περὶ τῆς κληρονομίας Ζάππα διαφορὰ, ἢ τὴν διακοπὴν τῶν διπλωματικῶν σχέσεων τῶν δύο κρατῶν ἐπενεγκοῦσα, δὲν ἐλειψαν δὲ ὅλως καὶ κρούσματά τινα σεροδοβουλγαρικῆς διαφωνίας, ἐν γένει ὅμως σχετικὴ τις μετριοπάθεια ἐκράτησε παρὰ πᾶσι, συντελέσασα εὐτυχῶς καὶ τὴν ἄρσιν τῶν κατὰ τὰ μαυροβουνιωτικὰ μεθόδια δυσχερειῶν.

M. E. ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ.

G. E. LESSING.

ΛΑΟΚΟΩΝ*

*H

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ε'.

Ἐπάρχουσι γινώσθαι τῆς ἀρχαιότητος, οἵτινες τὸ τοῦ Λαοκόοντος σύμπλεγμα θεωροῦσι μὲν ὡς ἔργον ἐλλήνων καλλιτεχνῶν, ἀλλὰ τῆς ἐποχῆς τῶν αὐτοκρατόρων, καθόσον πιστεύουσιν ὅτι ὡς πρότυπον τούτου ἐχρησίμευσεν ὁ Λαοκόων τοῦ Βιργιλίου. Ἐκ τῶν τὸ φρόνημα τοῦτο ἐχόντων ἀρχαιοτέρων σοφῶν μυθια¹ ποιήσομαι μόνον τοῦ Βαρθολομαίου Μαρ-

*) Ἴδε ἀριθ. 8, σελ. 143 — 145.

1) Topographiae Urbis Romae libr. IV. cap. 14. Et quanquam hi (Agesander et Polydorus et Athenodorus Rhodii) ex Virgilio descriptione statuum hanc formayisse videntur etc.

λιάνη (Marliani) ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων τοῦ Μομφωκόν¹ (Montfaucon).

Οὗτοι ἀναμφιδόλως τοσοῦτον ἰδιάζουσιν εὔρον συμφωνίαν τοῦ καλλιτεχνήματος πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ περιγραφὴν αὐτοῦ, ὥστε ἀδύνατον αὐτοῖς ἐφαίνετο νὰ ἐπείσον ἀμφότεροι ἐκ τύχης εἰς τὰς αὐτὰς περιστάσεις, αἵτινες δυσχερῶς ἀφ' ἑαυτῶν προκύπτουσιν. Ἐπὶ τούτῳ προϋπέθεσαν ὅτι, προκειμένου περὶ τῆς τιμῆς τῆς ἐφευρέσεως καὶ τῆς πρώτης ιδέας, μετ' ἀσυγκρίτως μείζονος πιθανότητος δύναται ν' ἀποδοθῆ ἢ ἐφευρέσεις καὶ ἢ ἰδέα αὐτὴ εἰς τὸν ποιητὴν ἢ εἰς τὸν καλλιτέχνην.

Πλὴν φαίνονται ληθμονήσαντες ὅτι καὶ τρίτη δυνατὴ περιπτώσις ὑπάρχει. Διότι πιθανὸν ὁ ποιητὴς τόσον ὀλίγον νὰ ἐμιμήθῃ τὸν καλλιτέχνην, ὅσον ὁ καλλιτέχνης τὸν ποιητὴν, ἀμφότεροι δὲ μᾶλλον νὰ ἴντησαν ἐκ μιᾶς καὶ μόνης ἀρχαιοτέρας πηγῆς. Κατὰ τὸν Μακρόβιον² ὁ Πισάνδρος πιθανότατα νὰ χρησιμεύσῃ ὡς τοιαύτη ἀρχαιοτέρα πηγὴ. Διότι, ἐπειδὴ τὰ ἔργα τοῦ Ἑλλανος τούτου ποιητοῦ ἐσώζοντο εἰσέτι, πασιγνώστον ἦτο (pueris decantatum) ὅτι ὀλόκληρον τὴν ἄλωσιν καὶ καταστροφὴν τοῦ Ἰλίου, τοῦτέστιν ὀλόκληρον τὸ δεύτερον αὐτοῦ βιβλίον, ὁ ρωμαῖος ποιητὴς οὐκ ἀπλῶς ἐμιμήθη, ἀλλὰ καὶ πιστῶς μετέφρασεν. Ἄν λοιπὸν καὶ ἐν τῇ τοῦ Λαοκόοντος ἱστορίᾳ προηγεῖτο ὁ Πισάνδρος, οἱ Ἕλληνες καλλιτέχνη οὐδεμίαν εἶχον ἀνάγκην ν' ἀρυσθῶσι τὰς ὁδηγίας αὐτῶν παρὰ λατίνου ποιητοῦ καὶ ὡς ἐκ τούτου τὸ περὶ τῆς ἐποχῆς συμπέρασμα αὐτῶν εἶναι ὅλως ἀβάσιμον. Ἐν τούτοις, ἐάν κατ' ἀνάγκην ὄφειλον νὰ βεβαιώσω τὴν τοῦ Μαυλιάνη καὶ Μομφωκόν γνώμην, τότε ἤθελον ἐπιτρέψαι αὐτοῖς τὴν ἀκόλουθον ὑπεκφυγὴν. Τὰ τοῦ Πισάνδρου ποιήματα ἠφάνισθησαν, ἀδύνατον δὲ ἐπακριβῶς νὰ λεχθῆ τίνι τρόπῳ οὕτος ἀψηγεῖτο τὴν τοῦ Λαοκόοντος ἱστορίαν· εἶναι ὅμως πιθανὸν ὅτι τοῦτο ἐγένετο μετὰ τῶν αὐτῶν ἀκριβῶς λεπτομερειῶν, ὧν ἴκνη ἀπαντῶσι νῦν ἐτι παρ' Ἑλλήσι συγγραφεῦσιν. Ἄλλ' ἤδη αἱ λεπτομέρειαι αὐταὶ οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον συμφωνοῦσι πρὸς τὴν τοῦ Βιργιλίου ἀφήγησιν, ὁ ρωμαῖος δὲ ποιητὴς καθ' ὀλοκληρίαν θά μετέπλασε τὴν ἐλλανικὴν παράδοσιν ὡς κάλλιον ἔδοξον αὐτῷ. Ἡ παρ' αὐτῷ ἐξέλιξις τῶν τοῦ Λαοκόοντος δυστυχημάτων, εἶναι ἀπόρροια τῆς ἰδίας αὐτοῦ φαντασίας, ἐπομένως, ἂν οἱ καλλιτέχνηαι ἐν τῇ παραστάσει αὐτῶν ἀρμονικῶς αὐτῷ συμφωνῶσι, δὲν δύνανται ἐξ ἄπαντος ἢ νὰ ἐξῆσαν ἐν ἐποχῇ μεταγενεστέρῃ τῆς τοῦ Βιργιλίου καὶ νὰ εἰργάσθησαν, ἔχοντες ὡς πρότυπον αὐτόν.

Ὁ Κόϊντος Καλάβρος (Quintus Calaber) ἐπιτρέπει μὲν τῷ Λαοκόοντι τὴν αὐτὴν καὶ ὁ Βιργίλιος νὰ ἐπιδεικνῆ ὑποψίαν περὶ τοῦ δουρεοῦ ἵππου, ἀλλ' ἢ ὀργῆ τῆς Ἀθηνῶς, ἢν οὗτος τούτου ἐνεκα ἑαυτῷ ἐφέλκεται, ὅλως διαφόρως ἐκδηλοῦται παρ' αὐτῷ. Ἡ γῆ σεῖεται ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ τὴν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ἵππου ἐκείνου ἐπιστῶντος Τρωός, φέδος καὶ τρώος

1) Suppl. aux Ant. Expliq. T. I. p. 242. Il semble qu' Agesandre, Polydore et Athenodore, qui en furent les ouvriers, ayent travaillé comme à l'envie, pour laisser un monument, qui répondait à l'incomparable description qu'a fait Virgile de Laocoon etc.

2) Saturnal. lib. V. cap. 2.

καταλαμβάνει αὐτόν· φλογερὰ ὀδύνη ταράσσει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ· ὁ ἐγκέφαλος αὐτοῦ βασανίζεται· παραφέρεται, τυφλοῦται. Καὶ πρῶτον, ἐπειδὴ καὶ τυφλὸς ἐστὶ οὐ ποῦται παραινῶν τὴν τοῦ δουρίου ἵπλου καῦσιν, στέλλει ἢ Ἀθηνᾶ δύο φοβεροὺς δράκοντας, οἵτινες ὅμως ἀπλῶς τὰ τέκνα μόνον τοῦ Λασκόοντος καταλαμβάνουσι. Ματαιῶς ταῦτα τείνουσι τὰς χεῖρας τῷ ἑαυτῶν πατρί· τυφλώττων ὁ δεῖλαιος ἀδυνατεῖ νὰ βοηθήσῃ αὐτοῖς· κατασπαράσσονται λοιπὸν ταῦτα· οἱ δ' ὄφεις ἐξαφανίζονται, διολισθαίνοντες εἰς τὸ ἔδαφος. Τῷ Λασκόοντι ὅμως οὐδεμίᾳ ἐγένετο ὑπ' αὐτῶν βλάβη· ὅτι δὲ τὴν περίπτωσιν ταύτην οὐχὶ μόνον ὁ Κόιντος¹ ἰδίως ἠσπάσατο, ἀλλὰ μᾶλλον γενικῶς θὰ ἦτο ἀποδεκτὴ, τοῦτο μαρτυρεῖ χωρίον τοῦ Λυκόφρονος, ἐν ᾧ οἱ ὄφεις² οὗτοι ἀποκαλοῦνται παιδοφάγοι.

Εἰ δ' ἡ περίπτωσις αὕτη γενικῶς παρ' Ἑλλήσιν ἦτο ἀποδεκτὴ τότε δυσκόλως θὰ ἐτόλμων οἱ Ἕλληνες καλλιτέχναι ν' ἀποστῶσιν αὐτῆς καὶ δυσκόλως θὰ συνδέαινεν ὥστε νὰ ἐκτραπῶσι, καθ' ὃν ἀκριβῶς τρόπον καὶ ὁ ρωμαῖος ποιητής, εἰ μὴ ἐγνώριζον τὸν ποιητὴν τοῦτον, εἰ μὴ εἶχον τοῦλάχιστον τὴν ἑρπύνην ἐντολίην νὰ ἐργασθῶσι κατ' ἀπομίμησιν αὐτοῦ. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου φρονῶ ὀφείλομεν νὰ ἐμείνωμεν, ἐὰν ἠθέλομεν νὰ ὑπερασπίσωμεν τὸν Μωμφικόν καὶ τὸν Μομφικόν. Ὁ Βιργίλιος εἶναι ὁ πρῶτος καὶ ὁ μόνος, ὅστις τὸν τε πατέρα καὶ τὰ τέκνα παρίστησιν ὑπὸ τῶν ὄφειων θανατουμένων. Καὶ οἱ γλύπται πράττουσι τὸ αὐτό, τοῦθ' ὅπερ ὅμως ὡς Ἕλληνες δὲν ὄφειλον νὰ πράξωσι· εἶναι πιθανὸν λοιπὸν ἐξ ἀφορμῆς τοῦ Βιργιλίου νὰ ἐπραξάν τοῦτο. Καλλιςτὰ αἰσθάνομαι, ὅπως ἢ πιθανότης αὕτη ὑπο-

1) Paralip. lib. XII. v. 398—408. et. v. 429—474.

2) Μᾶλλον δὲ ὄφεις· καθόσον ὁ Λυκόφρων φαίνεται ἀποδεχόμενος ἕνα μόνον.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Ἦδη καθ' ἣν στιγμήν θ' ἀναγινώσκονται αἱ γραμμαὶ αὗται τὸ 1893 σωτήριον ἢ μᾶλλον ὀλετήριον ἔτος θὰ καταλέγηται ἐν τοῖς διαιτωμένοις ἐν τοῖς δόμοις τοῦ Πλούτωνος, ἀναμένον τὴν ἀπόφασιν τῶν κριτῶν περὶ αὐτοῦ. Ἄ! φίλτατε κ. Μεταξῆ, πολὺ ἐπιθυμοῦμέν νὰ παραλληλίσωμεν αὐτὸ πρὸς ἄλλα ἔτη, ἔτη προγενέστερα, ἀλλ' ἀπαγορεύετε ἡμῖν τοῦτο, διὰ τῆς ἐν τῷ τεύχεϊ τούτῳ φερομένης χαριέστερας λίαν ἐπιστολῆς ὑμῶν. Μή, ἀναφωνήγῃτε, παραλληλίσγητέ τι, διότι τοῦτο εἶνε δυστυχίαν, διότι θὰ εἴρηγῃτε ὅτι τὸ παρελθὸν ἦν κρεῖττον τοῦ παρόντος. Ἡ ἰδέα ὑμῶν αὕτη συμπίπτουσα πρὸς τὸ κάθε πέρσει καὶ καλλίτερο, ἀρνεῖται τὴν πρόσδον τῆς ἀνθρωπότητος ἀληθοῦς, καίπερ μὴ στερουμένη ἀληθείας. Βεβαίως, παραβαλλόμενον τὸ ἔτος 1893 πρὸς πρότερα αὐτοῦ εἶνε ἄξιον ἀναθέματος δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ μὴ οὐχ ὑπάρχουσι πρότερα ἔτη γείρονα αὐτοῦ ἐν τε τῇ καθολικῇ

λείπεται τῆς ιστορικῆς βεβαιότητος. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ οὐδὲν περαιτέρω ἱστορικὸν θέλω ἐντεθεῖν νὰ ἐξαγάγω, πιστεύω τοῦλάχιστον ὅτι δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν αὐτὴν ὡς ὑπόθεσιν, καθ' ἣν ὁ κριτικὸς ὀφείλει τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ νὰ διατυπώσῃ. Εἴτε ἀποδειχθῆ εἴτε μὴ ἀποδειχθῆ ὅτι οἱ γλύπται εἰργάσθησαν κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Βιργιλίου, ἐγὼ ἀποδεχθῆσομαι τοῦτο, ἵνα ἴδω ἀπλῶς πῶς ἐπὶ τέλους ἀπεμυμήθησαν αὐτόν. Περὶ τῆς κραυγῆς ἡδὴ ἐξεφράσθην. Πιθανὸν ὅμως ἢ περαιτέρω σύγκρισις νὰ με ἀναγκάσῃ νὰ προβῶ εἰς παρατηρήσεις οὐκ ὀλιγότερον διδακτικᾶς.

Ἡ ἰδέα τοῦ διὰ τῶν θανατηφόρων ὄφειων ἐν συμπλέγματι συνδέσμου τοῦ πατρὸς μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ υἱῶν, εἶναι ἀναμφιβόλως λίαν ἐπιτυχῆς, μαρτυροῦσα φαντασίαν ἀρυνήθως γραφικὴν. Εἰς ποῖον δ' αὕτη ἀνάκει; Τῷ ποιητῇ ἢ τοῖς καλλιτέχναις; Ὁ Μομφικὸν δὲν θέλει νὰ θεωρήσῃ ταύτην ὡς τῷ ποιητῇ ἐνοικοῦσαν¹. Ἄλλὰ νομίζω ὅτι ὁ Μομφικὸν δὲν ἀνέγνω τὸν ποιητὴν μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης προσοχῆς.

illi agmine certo

Laoconta petunt, et primum parva duorum.
Corpora natorum serpens amplexus uterque
Implicat et miseris morsu depascitur artus.
Post ipsum, auxilio subeuntem et tela ferentem
Corripunt, spirisque ligant ingentibus.....

Ὁ ποιητής παρέστησε τοὺς ὄφεις ὡς ἀξιοθαυμάστους τοῦ μήκος· οὗτοι ἐλίσσονται περὶ τοὺς παῖδας·

1) Suppl. aux Antiq. Expl. T. I. p. 243. Il y a quelque petite difference entre ce que dit Virgile, et ce que le marbre représente. Il semble, selon ce que dit le poëte, que les serpens quiterent les deux enfants pour venir entortiller le père, au lieu que dans ce marbre ils lient en même temps les enfants et leur père.

ἱστορίᾳ καὶ τῇ μερικῇ τοῦ ἔθνους ἡμῶν; Μὴ δὲν δύναται τις νὰ εἴρῃ τῇ ἐπιούσῃ καλλίτερον φαγητὸν τοῦ τῆς χθῆς; Μὴ δὲν δύναται νὰ συντύχη καὶ ἀγαπῆσῃ γυναῖκα ὀρισιότεραν, χαριεστεράν καὶ ἐναρπεωτέραν ἐκείνης, ἥτις ἀπίστος ἀποδείκνυται τῇ βίᾳ ἀλόγως ὑποχωροῦσα, ἥτις ἀναδείκνυται μὴ ἀγαπῆσασα, ὡς ἐκείνη, ἣν ὑποδεικνύεται ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὑμῶν; Τὰ ἔτη τῆς πάλαι εὐκλείας, ὁ αἰὼν τοῦ Περικλέους, εἰσὶν ἀναμνήσεις γλυκαὶ πλὴν πικραῖ, ἀλλὰ τοῦτο οὐδαμῶς ν' ἀπελιπίχη ἡμᾶς πρέπει, οὐδ' ὀρείλομεν νὰ παύσωμεν εὐέλπι ὄμμα πρὸς τὸ ἐρχόμενον 1894 νὰ σπρέψωμεν, ν' ἀπολέσωμεν δὲ τὸ θάρρος, διότι ἀκούω ἤδη τοῦ γηραιῦ Θεοκρίτου ἀναρροῦντος:

Θαρσεῖν χρή· ταχ' αὔριον ἔσσετ' ἄμεινον.

Ἐν ἡμέραις καθ' ἃς τὴν ἔλευσιν τοῦ τῆν ἐλπίδα τοῖς ἀνθρώποις δωρησαμένου ἐσπάζομεν, ἐν ἡμέραις καθ' ἃς διασκαυρούμεθα ἐν ταῖς ἐπισκέψαις τῇ πέμπτοισιν καὶ λαμβάνομεν τὰ εὐχρητήρια ἐκεῖνα καλλιτεχνικὰ δελτάρια ἢ ἀπλῶς τὰ ἐπισκεπτήρια ἡμῶν ἀναξωσθῶμεν τὴν πανοπλίαν τοῦ θάρρους καὶ τῆς ἐλπίδος καὶ εὐδῶμεθα ἀλλήλοις ἔτη πολλὰ καὶ πανευδαίμονα καὶ σὺν τῷ φίλῳ κ. Μεταξῆ ὅπως τὸ ἐπόμενον ἔτος ἦ κρεῖττον τοῦ παρελθόντος.

ἐπειδὴ δ' ὁ πατὴρ ἀρωγὸς τούτοις προσέρχεται καὶ τούτων οἱ ὄψεις καταλαμβάνουσι (corripiunt). Ὡς ἐκ τοῦ μεγέθους δ' αὐτῶν δὲν ἠδύναντο διὰ μιᾶς ν' ἀποσπασθῶσι τῶν παιδῶν· ἄρα κατ' ἀνάγκην ὑπάρχει στιγμή, καθ' ἣν διὰ μὲν τῶν κεφαλῶν καὶ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ ἑαυτῶν σώματος κατὰ τοῦ πατρὸς ἐφώρμησαν, διὰ δὲ τῶν ὀπισθίων αὐτῶν μερῶν συνεκράτουν εἰσέτι τοὺς παῖδας περιεπιλεγμένους. Ἡ στιγμή αὕτη ἦτο ἀναγκαία διὰ τὴν ἀνέλιξιν τῆς ποιητικῆς εἰκόνας. ὁ δὲ ποιητὴς ἀφίησιν ἐπαρκῶς νὰ αισθανθῶμεν ταύτην· πρὸς ἐξεκόνισιν ὅμως αὐτῆς δὲν ἦτο κατάλληλος ἢ ὄρα. Ὅτι δὲ ταύτην πράγματι ἠσθάνθησαν οἱ ἀρχαῖοι σχολιασταὶ ὀλοὺν καθίσταται ἐκ χωρίου τοῦ Δονάτου¹. Πόσῳ ὀλιγώτερον θὰ ἦτο δυνατόν νὰ διέφυγεν ἡ στιγμή αὕτη τοὺς καλλιτέχνας εἰς τὸν νοήμονα ὀφθαλμὸν τῶν ὁποίων τοσοῦτον ταχέως φανεροῦται πᾶν ὅ,τι δύναται αὐτοῖς ἐπωφελεῖς ν' ἀποδῆ.

Καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐπιγμοῖς δι' ὧν ὁ ποιητὴς τοὺς ὄψεις περὶ τὸν Λαοκρόντα ἐλίσσει, ζίαν προσεκτικῶς ἀποφεύγει τοὺς βραχίονας, ἀφίησιν οὕτω ταῖς κερσὶν ὄλων τὴν ἐνεργητικότητα αὐτῶν.

Ille simul manibus tendit divellere nodos.

Ἐν τούτῳ κατ' ἀνάγκην ὄδει οἱ καλλιτέχναι αὐτὸν

ν' ἀκολουθήσωσιν. Οὐδὲν παρέχει πλεῖονα ἐκφρασὶν καὶ ζῶν ἢ ἡ κίνησις τῶν χειρῶν· ἰδίως δ' ἐν τῷ πάθει καὶ ἡ ἐκφραστικώτερος μορφή ἔνευ τῆς κινήσεως ταύτης εἶναι ἀσίμμαντος. Βραχίονες, ἰσχυρῶς τῷ σώματι προσκεκολλημένοι διὰ τῶν δυσπείρωσεων τῶν ὄψεων, θὰ διέχον ἐπὶ τοῦ ὄλου συμπλέγματος ψυχρότητα καὶ θάνατον. Ὅθεν βλέπομεν ταύτας ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ ἐν τε τῷ πρωταγωνιστοῦντι προσώπῳ καὶ ἐν τοῖς δευτερεύουσιν, ἐκεῖ δ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνασχολουμένοις ὅπου τανῦν ὁ σφοδρότερος πόνος ἔδρευει.

(Ἀκολουθεῖ).

ΘΑΓΑ ΛΑΖΑΡΙΑΟΥ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Φίλε Κόριε,

Μὲ ζητεῖτε ὀλίγας λέξεις διὰ τὸ φύλλον τῆς πρώτης τοῦ ἔτους. Θέλετε διπλαθῆ καὶ οἱς πρωτοχρονιάτικο. Σὰς ὁμολογῶ ὅτι πολλὸ εὐκόλιωτον θὰ ἵκανοποιήσω ὑμᾶς ἢ μερικοὺς ἄλλους, οἵτινες ἀπὸ κινήσεως μετ' ἐξαιρετικῆς ζήσεως καὶ προθυμίας, μετὰ χαριτωμένων μειδιημάτων καὶ υποκλίσεων ἐκτελοῦν καὶ τὰς παραδοξότερας ἐπιθυμίας μου.

Μὰ μ' ἐκλάβετε, ἐξ ὧν λέγω, ὡς φιλόργυρον. Ἐὰν ὑπάρχη πάθος τὸ ὅποῖον ἀποστρέφωμαι εἶναι ἢ γλισχρότης· εἴαν ὑπάρχουν ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους ἀπεχθάνομαι εἶναι οἱ φιλόργυροι. Καὶ ὅμως ἐνίοτε κάμνει τις ὅ,τι τὸν ἀνδιᾶζει, τὸ δὲ ἔτος 1893 πολλοὺς γενναιοδῶρους κατέστησε πενιχοῦς καὶ πολλοὺς πλουσίους μετέβαλεν εἰς πένυτας.

Τὰ αἷτια εἶναι γνωστά Ἐτος κατὰ τὸ ὅποῖον ἐβασιλεύσεν ἡ εἰρήνη, ἔτος κατὰ τὸ ὅποῖον ἡ ἐνδονή-

¹) Donatus ad. v. 237. lib. II. Aenid. Mirandum non est, clypeo et simulacri vestigiis potuisse quos supra et longos et validos dixit, et multiplici ambitu circumdedisse Laocoonis corpus ac liberorum et fuisse superfineam partem. Ἐπομένως μοι φρίσσεται ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἐκ τῶν λέξεων *mirandum non est* ἢ πρέπει νὰ ἐκπέσῃ τὸ *non*, ἢ τὸ ὄλον συμπέρασμα ἐλλείπει ἐν τέλει. Διότι ἀπὸ οἱ ὄψεις ἦσαν τοσοῦτον ἐκτάκτως μεγάλα, παράδοξον ὅπως τυγχάνει τὸ πῶς ἦτο δυνατόν νὰ κρυβῶσιν ὑπὸ τὴν ἀσπίδα τῆς Θεᾶς, εἴαν καὶ αὕτη δὲν ἦτο τοσοῦτον μεγάλη καὶ δὲν ἀνῆκεν εἰς κολοσιαῖον πρόσωπον. Τὸ ἐλλείπειν συμπέρασμα θὰ ἐβαιβαίον τὰ κατ' αὐτό, ἄλλως τὸ *non* οὐδεμίαν ἔχει σημασίαν.

Ἐπὶ ταῖς ἡμέραις ταύταις τὰ μὲν διάφορα καταστήματα ἐστολίσθησαν διὰ ποικίλων πραγμάτων, δυνάμενων, ἢ καὶ μὴ δυνάμενων μετ' ὅλας τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν πρὸς τούτο, νὰ γρησιμεύσωσιν ὡς ὄρωρα ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει. Ταῦτά εἰσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καλλιτεχνήματα ποικίλα τὴν τε τέχνην καὶ τὴν ἀξίαν, ἀνθή κτλ. Ἄλλ' ἐν ᾧ ταῦτα ἐξετέθησαν ἴσως ἄκοντα, αἱ Περεωτίσσαι μας καταπλημμυροῦσι — δὲν λέγω ἐξετέθησαν — τὰ καταστήματα καὶ ἰδίᾳ τὸ τοῦ Bon Marché πρὸς ἐκλογὴν τῶν δώρων αὐτῶν, ἅπερ θὰ προσενέγκωσι πρὸς προσφιλεῖς αὐτάς ὑπάρξεις. Ἡ ἐκλογὴ δὲ ὁμολογουμένως δὲν εἶνε εὐχερῆς, μάλιστα διὰ τὰς μὴ θελούσας νὰ ἐξοδεύσωσι πολλά, διότι σπανίως τις ἀπαντᾷ τι δυνάμενον νὰ ἔγῃ χάριν καὶ πρωτοτυπίαν, τὰ πλεῖστα τῶν ἐκτεθειμένων εἰσὶ κοινὰ καὶ συνήθη, οὐδὲν ἐκφράζοντα, οὐδὲν παρέχοντα τὸ προσελκύον. Ἐντεῦθεν ἀπορεῖ τις θέλων νὰ ἐπιτύχῃ δώρου πράγματι καλοῦ, νὰ μὴ προσφύγῃ δὲ εἰς τὸ τετριμμένα καὶ νὰ μὴ ἀγοράσῃ ἀκριβώτερον ὅ,τι εἰς ἄλλην ἐποχὴν τοῦ ἔτους θὰ ἠγύραζεν εὐθηνότερον, διότι σημειωτέον ὅτι νῦν ἐκτίθεται πρὸς πώλησιν, ἅπερ καθ' ὄλον τὸ ἔτος οὐδένα εὗρισκον ἀγοραστὴν καὶ δυνάμενα νὰ καταλεθῶσι ἐν ταῖς σεβασταῖς ἀρχαιότησι. Τὸ δῶρον, ἅπερ προσφέρει τις, εἶνε μὲν ἐνδειξίς φιλίας, ἐκτιμήσεως, ἀγάπης, ἔρωτος, ἂν θέλητε, ἀλλ' εἶνε καὶ ἐκδή-

λωσις τοῦ φιλοκαλοῦ τοῦ προσφέροντος, διότι φιλόκαλον αὐτὸν, ἢ αὐτὴν, ἀποδεικνύει τούτο ἂν ἦνε ἐπίσης φιλόκαλον, ἔχει πρωτοτυπίαν καὶ μὴ πολλοῦ τιμᾶται. Καὶ ἐνταῦθα ἐφαρμόζεται τὸ οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, ἀλλ' ἐν τῷ εὖ τὸ πολὺ· οὐχὶ τὸ βαρύτερον, ἀλλὰ τὸ φιλόκαλον δέον νὰ ἐκζητῆται.

* *

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ δώρων, ἔστω ἡμῖν ὁ λόγος καὶ περὶ τῶν δώρων, ὧν ποιοῦνται πολλάκις χρῆσιν αἱ ἐφημερίδες ὅπως προσελκύσωσι συνδρομητάς. Ἐν Γαλλίᾳ συνήθως παρέχουσι βιβλία, ὠρολόγια, ἐπισκεπτήρια, ριπίδια, γεωγραφικὸς πίνακας τῶν δύο ἡμισφαιρίων κτλ. Ἄλλ' αἱ ἐφημερίδες τῆς Ἀμερικῆς καὶ ἐν τούτῳ ὑπερέβαλον πάσας τὰς ἀγαπητάς συνδέλους αὐτῶν. Ἐκ τούτων ἐφημερίς γνωστὴ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις προσφέρει τοῖς συνδρομηταῖς αὐτῆς ἀριθμὸν λαχείου περιέχοντας ἐκτὸν ἀντικείμενα ἐξ ὧν σημειούμεθα τὰ ἐξῆς :

Λαχεῖον γαιῶν ἐν Κλεβελάνδ, πλουσίαν ἐπιπλωσιν αἰθούσης, οἰνοθήκην πλήρη οἴνων τραπέζης καὶ ροσολίων, ἀνδρικοὺς πίλους πάντων τῶν εἰδῶν, ἱκανὸν ἀριθμὸν περιστροφῶν πυροβόλων, ἔγι βελώνης ὅπως αὐτοκτονήσωσι, καὶ . . . γραμματίον μεταβάσεως καὶ ἐπιστροφῆς εἰς Ἰταλίαν. Τὸ γραμματίον τούτου εἶνε

ψαδα χολέρα εφάνη φιλανθρωποπάτη, έτος πλούσιον δι' όλους τους ξένους, έτος εύφορον δι' άπασαν τήν ύψηλιον, έτος τέλος εύτυχές δι' όλον τόν κόσμον, μόνον δι' ήμās τους άμοίρους Έλληνας ύπάρξε δυστυχώς επιζήμιον, οικτρών και άπαισίον.

Έάν συγκρίνητε τó άπερχόμενον έτος πρós προηγουμένην δωδεκάδα, εικοσάδα, ή και πεντακοντάδα έτών θά εύρηται ότι επί τοσούτο διαφέρει εκείνων, ώστε θά τó στείλητε μετ' έμοϋ εις τó άνάθεμα. Μακάριοι οι ζώντες χωρίς νά παραλληλιζώσι, διότι φρονώ ότι ό παραλληλισμός είναι ό καθιστών δυστυχή όλαν τήν ανθρωπότητα.

Έχετε ωραίον άραβικόν ίππον· τó ζών εκ συμπτώσεως θνήσκει. Θέλετε νά τó αντικαταστήσητε, άλλ' οι ίπποι τους όποιους δοκιμάζετε ύπολείπονται εκείνου. Είθε δυστυχής, διότι παραλληλιζέτε· άλλως εκ των δοκιμαζόμενων ίππων θά ύπάρχη βεβαίως εις δυνάμενος νά καλπάση και νά τριποδίση, νά σās περιάγη δηλαδή ως ίππότας τού μεσαίωνος όπως και ό απολεσθείς ίππος σας.

Κατέχετε ύψηλήν δημοσίαν θέσιν, ήτις σās διαφεύγει. Εύρίσκετε άλλην κατωτέραν μόν άρκούντως όμως επικερδή, ώστε νά ζήτε και ύμεις και ή οικογένειά σας· άμα θελήσετε νά παραλλίσσητε τήν σημερινήν θέσιν σας πρós τήν προηγουμένην τά νέφη τής δυστυχίαςσας περικυκλοϋν και μάτν φυσάτε και στενάζετε διά νά τά διαλύσητε.

Άγαπάτε χαριστάτην κόρην και άνταγαπάσθε. Όμνύετε άλλήλοις πίστιν ισόβιον όπως εις τά μυθιστορήματα. Άλλ' οι γονείς πρακτικοί άνθρωποι, νυμφεύουσι τήν κόρην των μετ' ενός έμπορου και μένετε ούτω εις τά κρύα τού λουτροϋ. Διά νά μη πάθητε από ιμφλουέντζαν και πρós πείσμα τής άπίστου, ζητείτε νά τήν αντικαταστήσητε έν τή καρδιά σας. Με τήν σημερινήν πληθώραν των νεανίδων δεν έχετε ή τήν δυσκολίαν τής προτιμύσεως. Και μολονότι συναντάτε ωραιότερας εκείνης, εύρίσκετε όμως έν τῷ παραλληλισμῷ ότι ή μύτη, φερ' εἶπεῖν ή

άληθώς επιτυχές, διότι δύναται νά θυμάση τις αὐτοῖς ὄμμασι τὸ Βατικανὸν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Βελβεδέρου! . . .

Ἀλλὰ τὰ ἀμερικανικὰ εἶνε πολλὰ καὶ ἀνεξάντλητα. Οὕτω εἰς Ἀμερικῆς ἐπίσης ἀγγέλλεται ὅτι μυθιστοριογράφος ἀνήκων εἰς τὸ ὠραῖον φύλον ἔγραψε μυθιστορίαν ἥς 100,000 ἀντίτυπα ἐπωλήθησαν, ἔλαβε δ' αὕτη διὰ τὸν κόπον αὐτῆς 5,000 φράγκα. Ἐτέρας μυθιστορίας τῆς αὐτῆς συγγραφέως ἐπωλήθησαν 50,000 ἀντίτυπα εἰς ὧν ἀπεκομίσατο ἡ συγγραφεὺς 1250 μόνον φράγκα. Ἴδὼν αὕτη εἶνε ὑπάλληλος ἐν τινι κατασκευαστηρίῳ, ἂν ἐπιτρέπηται ἡμῖν ἡ λέξις, μυθιστοριῶν καὶ διηγημάτων, ἀντὶ 200 φρ. καθ' ἑβδομάδα.

Παρεχόμενης οἰαζήτινος ὑποθέσεως ἡ μυθιστοριογράφος ὑποχρεοῦται νά παράσχη ἐντὸς δεκαπενθημερίας διήγημά τι οἰονδήτι και θεονδήποτε. Ἴδὼν λοιπὸν ὅτι λειτουργεῖ ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐργαστήριον μυθιστοριῶν καὶ διηγημάτων!

Σήμερον εἶμεθα ἀληθῶς ἀμερικανικοί. Ἴδὼν καὶ ἕτερον ἀμερικανικόν. Ἐν Νέϋ Ἰόρκῃ αἱ παραστάσεις τοῦ Imperial Music

ἡ φωνὴ τῆς ἀπολεσθείσης εἶχον κάτι τί, τὸ ὁποῖον δὲν δύνασθε νά ἀπαντήσητε εἰς τὰς φωνὰς και τὰς μύτας ὄλων τῶν νεανίδων τὰς ὁποίας κατόπιν ἐκείνης ἐγνωρίζατε.

Τὸ αὐτὸ συμβαίνει και μετὰ τὰ ἔτη. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰ παρερχόμενα εἶναι τὰ καλλίτερα. Δὲν παραδέχεσθε, λόγου χάριν, μετ' ἐμοῦ, ὅτι τὸ ἐκπνέον έτος, παραλληλιζόμενον πρὸς τοὺς μεγαλητέρους αὐτοῦ ἀδελφούς, εἶναι εἰς Μογγόλος παραβαλλόμενος πρὸς Ἀπόλλωνας; . . .

Ἄν θέλετε νά ἐνδαιμονῶτε ἐν τῇ ζωῇ, μὴ παραλληλιζήσητε οὔτε τὰ φαγητά, οὔτε τὰς γυναῖκας, οὔτε τοὺς φίλους σας, οὔτε τὰ ἔτη· διότι ὁ παραλληλισμός εἶναι ἡ δυστυχία τῆς ανθρωπότητος!

Πολλάκις ὁμως ἡ δυστυχία δύναται νά παράσχη τήν εύτυχίαν ὅπως ἡ κοπρία παράγει τὰ ἄνθη και ὁ ἄνηραξ τοὺς ἀδάμαντας. Τίς οἶδε! Πόσοι μικροὶ κεφαλαὶ θά κοιμηθῶσιν εἰς τὰ 1893 διὰ νά ἐξυπνήσωσιν εἰς τὰ 1894, ἀνοίγουσαι δὲ τοὺς περιέργους τύτῶν ὀφθαλμούς θά ἴδωσι τὰ δῶρα τῆς πρωτοχρονιάς και μετὰ γελῶτων χαρῶς και φαιδρότητος θά χαιρετίσωσι τήν γέννησιν τοῦ νέου χρόνου!

Γίνωμεν λοιπὸν και ἡμεῖς παῖδες ἀφοῦ εἶμεθα Ἑλληνας. Ἀτενίσωμεν εύέλπιδες πρὸς τὸ ὑποφῶσκον νέον έτος και εύχρηθῶμεν ὅπως τὸ 1894 ἀντιπαραβαλλόμενον πρὸς τὸν θνήσκοντα αὐτοῦ ἀδελφὸν ἀνατρέψῃ. ἢ μᾶλλον ἐπισφραγίσῃ — κατ' ἀντίστροφον ὁμως λόγον — ὅλας τὰς περὶ παραλληλισμοῦ ἐκτεθείσας θεωρίας μου.

Ἐρωσθε.

Ἐμέτερος ὄλωσ

K. ΜΕΤΑΣΑΣ Βουπορίτης.

Πέραν τὴν 30 Δεκεμβρίου 1893.

Hall προσελκύουσιν ἀμέτρητον πλῆθος, διότι ἐν αὐτῷ χορεύει ὀρχηστρίς τις καλομένη δεσποινὶς Omene, ἥς ἡ ἀξία ἔγκριται ἐν τούτῳ και μόνῳ, ὅτι χορεύει γυμνόπους, φέρουσα ἀδάμαντας ἐφ' ἐλάχιστου τῶν δακτύλων τῶν ὠραίων αὐτῆς, ὡς λέγουσι, ποδῶν.

Τῇ περὶ τῶν Χριστουγέννων ἐγένετο ἐν τῷ μεγάρῳ τῆς ἐν Ἀθήναις ἀμερικανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς διάφοροι ἀρχαιολογικαὶ ἀνακινώσεις, ἐν αἷς και ὑπὸ τοῦ κ. White περὶ τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Δι' αὐτῆς ὁ ἀγορητῆς ἀπεφήνατο γνώμη καθ' ἣν ἡ Ἀκρόπολις σὺδαμῶς τὴ κατ' ἀρχὰς θά ἐρηψίμευεν ὡς φρουρίον, άλλ' ὡς κέντρον διαφόρων προστατῶν θεῶν. Τὴν ιδιότητα δὲ τοῦ φρουρίου, κατ' αὐτόν, ἀπέκτησε τὸ ἄστυ τοῦ Κέκροπος μετὰ ταῦτα, ἀφ' οἷ χρόνου οἱ Πέρσαι διὰ τῆς εἰσβολῆς αὐτῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα κατέστησαν δυσχερῆ τὴν θέσιν τῶν Ἀθηνῶν, καθ' ἣς τὸ πρῶτον ἐπήρχοντο. Ἀνακίνουσιν ἐπίσης σπουδαιοτάτην ἐποίησατο και ὁ διευθυντῆς τῆς ἐν τῇ αὐτῇ πόλει γερμανικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς κ. Δαῦπερλεδ, ἀφορῶσα εἰς τὰς ἐν Ἀργεὶ ἀνασκαφάς.

O. A.

περιοδείας; Ἐξ ὄλων τῶν ἀνθρώπων εἶθε ἀκριβῶς ἐκεῖνος ὅστις δύναται νά με ἐννοήσῃ ὀλιγότερον.

— Ποῦ τὸ ἤξεύρετε; Ἄπαξ ἢ δις μοι ὠμιλήσατε μετ' ἐμπιστοσύνης. Δοκιμάσατε καὶ σήμερον. Μεταξὺ ἡμῶν μαντεύω τόσας κοινὰς ιδέας. Μοὶ ἐπιτρέπετε ν' ἀναγνώσω ἐν τῇ διανοίᾳ σας;

Ἡ νεάνις ἐσιώπησεν, ἀλλ' ἤρε πρὸς τὸν ὀμιλοῦντα τὸ καθαρὸν καὶ ἥδη ὀλιγότερον τεθλιμμένον βλέμμα αὐτῆς· ὁ Σενάκ ἐπανέλαθε·

— Λέγετε ὅτι τὰ ταξείδια δὲν εἶναι διὰ σας. Ἄλλὰ τὸ ἀληθές εἶναι ὅτι δὲν ἐπλάσθητε διὰ τὴν μόνωσιν. Μὴ μειδιᾶτε, γνωρίζω ὅτι νομίζετε ἑαυτὴν πεπεισμένην περὶ τοῦ ἐναντίου. Καὶ ὅμως πρὸ μικροῦ ἐκλαίετε ἐνεκα τῆς μονώσεως, εἰς ἣν σας ἐγκαταλείπει ὁ ἀδελφός σας ἀφότου αἰσθάνεται ἑαυτὸν κάλλιον ἔχοντα. Ὡ! οὐδόλως τὸν κατηγορῶ, οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὡς αὐτός· ὁ ἰαθεὶς χολός λησμονεῖ τὴν βακτηρίαν, ἥτις τὸν ὑπεστήριξε. Τοιαύτη ἡ ἀνθρωπίνη φύσις, καὶ τοῦτο ἐξεγείρει τὴν ἀγανάκτησίν σας. Ἔχω δίκαιον;

— Θὰ εἴχετε δίκαιον, ἐὰν δὲν ἀπεχαιρέτιζον πάντα τὰ ἀνθρώπινα φίλτρα, καὶ αὐτὰ τὰ συγγενικά. Ἐξέλεξα ὡς σύντροφον καὶ στήριγμά μου τὸν Θεόν μου, καὶ τοῦ Θεοῦ, φεῦ! στεροῦμαι! Δὲν ἀκούω πλέον τὴν φωνὴν του, τὸν λόγον τῶν ἱερέων του, τὴν ῥῆθιν τῶν ἕμνων του, τὸν κώδωνα τῶν ἐκκλησιῶν του. Φαίνεται μοι ἅπῃ ἐκ τῶν τόπων τούτων.

— Δὲν βλέπετε λοιπὸν τὸν κύκλω ἡμῶν λαόν; Ὁ πτωχότατος τοῦ Νείλου ἀλιεὺς ἐπικαλεῖται τὸν Ἄλλαχ πολλὰκις τῆς ἡμέρας. Τίς δὲ ναὸς ἴσος πρὸς τοῦτον ὡς πρὸς τὸ μεγαλεῖον καὶ τὰ θαυμάσια;

— Φεῦ! εἶπεν ἡ Θεοσεβία, κρύπτουσα ἐν ταῖς χερσὶ τὸ πρόσωπον, τοῦτο ἀκριβῶς με βασανίζει, τὸ νὰ βλέπω ὅτι ὁ Θεός μου οὔτε ὁ θερμότερον λατρευόμενος εἶναι, οὔτε ὁ λαμπρότερον δοξαζόμενος. . . .

Ἦρε τὴν κεφαλὴν, προσπένεινεν ἀκαρδαμικταὶ τὸν Σενάκ καὶ ἠρώτησεν αὐτὸν μετὰ πυρετώδους ζωνηρότητος καὶ ὀμιλοῦσα ταχύτατα·

— Τί ἀνθρώπος λοιπὸν εἶθε, ἐὰν οὐδέποτε ἠσθάνητε τὸ ἄλγος ὅπερ με ἀπελπίζει; Ἔχετε τὴν ἀληθῆ πίστιν, καὶ ποτὲ πρὸ τῆς πίστεως ταύτης καὶ ἐν τῇ πλάνῃ, ἥτις σκοτίζει τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς πόλου μέχρι τοῦ ἄλλου, ποτὲ τὸ πνευμά σας δὲν ἐκλονίσθη; Ποτὲ ἐν οὐδεμιᾷ χώρᾳ δὲν ἠσθάνητε τὴν ἀγωνίαν τοῦ ὅτι βυθίζεσθε, καταβορχίζεσθε, καταποντίζεσθε ἐν τῷ πελάγει τῶν θρησκευμάτων, ἅπερ ἀριθμοῦσι κατὰ δεκάδας αἰῶνων τὴν ὑπαρξίν αὐτῶν, τοὺς δὲ πιστοὺς αὐτῶν καθ' ἑκατοντάδας ἑκατομμυρίων, ἅπερ ἔσχον τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς μάρτυρας αὐτῶν; Ποτὲ ἐν τῷ μυθῷ τῆς ὑμετέρας ψυχῆς δὲν ἀνεκαλύψατε τὴν κατάπληξιν, ἥτις θορυβεῖ τὴν ἰδικὴν μου . . . καὶ εἶναι ἥδη ἀρχὴ βλασφημίας;

Ὁ Ἄλδέρτος ἐκάθισεν ἀντικεῖ τῆς νεάνιδος ἐπὶ ὀγκολίθου ἠμικεχωσμένον ἐν τῇ ἑσπέρᾳ. Ἄκρα σιγῆ περὶ αὐτοὺς ἐκράτει, διακοπτομένη μόνον ὑπὸ τριγμοῦ μαγγάνου, οὗ οἱ ἐξ ἀργίλλου κάδοι ἠρῦνοντο τὸ ὕδωρ ἐκ πλησιοχώρου διώρυχος. Ἡ Θεοσεβία προσπένεινεν τὸν νέον, ἀναμένουσα ἄνευ πολλῆς ἐλπίδος νὰ τῇ εἴπῃ τὸν λόγον, ὃν ἐπικαλεῖτο, τὸν λόγον, ὅστις θὰ ἐπανῆγε τὴν γαλήνην εἰς τὴν ψυχὴν

αὐτῆς. Ὁ ἀνὴρ ἀπάντησεν, ἀφοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐπὶ στιγμὴν συννηντήθησαν·

— Ἐγνώρισα καὶ ἐγὼ ὄρας ἰλιγγου, οἷα ἡ καταθλίβουσα ἡμᾶς νῦν. Αἱ αὐταὶ σκέψεις, αἵτινες ταράττουσι τὸ πνευμά σας, ἐτάραξαν καὶ τὸ ἰδικόν μου. Ἀπόλεσα οὐχὶ τὴν πίστιν, ἀλλὰ τὴν ὑπεροψίαν, ἣν συννηθίσασεν νὰ θεωρῶμεν καύχημά μας. Τίς μᾶς ἐπιτρέπει τὸ φαρισαϊκὸν τοῦτο θράσος; Ἐν τίνι δικαιώματι ἀποφαινόμεθα ὅτι ὁ πρώτος γονυπετήσας ἐνταῦθα ἀνθρώπος δὲν ἦτο ἴσος ἡμῶν ἐν τῇ προσευχῇ, ἐν τῷ πόθῳ τοῦ ἀγαθοῦ, ἀδελφός ἀμαθέστερος, δυστυχέστερος, ἀλλ' ἀδελφός; Δὲν βλέπετε ὅτι ὁ ναὸς οὗτος ἀνῆκει εἰς ἡμᾶς, ὡς ἄλλοτε εἰς αὐτόν, ὅτι οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστοῦ ἱερεῖς ἡμῶν διαδέχονται τοὺς ἱερεῖς ἐκείνου, ὡς ὁ ἥλιος τὸ σκιάφωσ;

— Ὡ! μὴ λέγετε τοῦτο! ἀνέκραξεν ἡ νεάνις συννοῦσα τὰς χεῖρας. Ἐπὶ τῶν λίθων τούτων ἔρρευσεν ἀνθρώπινον αἷμα.

— Ἴσως. Καὶ ἐξ ὄλων τῶν θυσιῶν, ἃς ὁ ἀνθρώπος εἰς τὰς ἰδίας αὐτοῦ δυνάμεις ἀφιέμενος ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ, αὐτὴ εἶναι ἡ τερατώδεστερα, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τινά ἐσποῖν ἡ μεγίστη καὶ ὑπάτη πασῶν, διότι ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ πληρεστέρα. Ἀνάγκη ἀρᾶ γε νὰ προσῶ περαιτέρω; Ἀνάγκη νὰ σας ἀποδείξω τὴν ἀπόρητον συγγένειαν μετὰ τῆς χερός. ἥτις ἀπέσφαττε τὰ θύματα ἐπὶ τοῦ γρανίτου τούτου, καὶ ἐκείνης — ἡ φωνὴ τοῦ Ἄλδέρτου ὑπέστρεψεν — ἥτις μετ' οὐ πολὺ θ' ἀποκόψῃ τὴν κόμην σας ἐπὶ τοῦ μαρμαίρου ἐνός ναοῦ;

Ἡ δεσποινὴς Κιλλιὰν ἠγέρθη σύντροφος, ληθμονοῦσα τὰ πάντα, καὶ προσέτεινε τὴν χεῖρα ὡσεὶ ὄπως ἤμωσῃ τὸ λαλοῦν ἐκεῖνο στόμα.

— Σιωπήσατε, πρὸς Θεοῦ, σιωπήσατε! ἀνέκραξεν. Ὑψίστη Θεέ! ὅποια διαφορά!

Ὁ Ἄλδέρτος ἐπανέλαθε διὰ φωνῆς παλλομένης, ἐμπεινευσμένης, ἀλλὰ παρὰ ποτε εὐλαβεστέρας·

— Ναί, ἡ διαφορὰ εἶναι ἀνυπολόγητος, ἐγκαταίει δὲ ἐν μῆ λέξει, ἐν τῇ λέξει «ἀγάπην». Μόνος ὁ Θεός ἡμῶν, ὁ Χριστὸς εἰς ὃν πιστεύομεν, ἀπήγγειλε τὴν λέξιν ταύτην, ἥτις πρὸ αὐτοῦ δὲν ἐξῆλθέ ποτε ἀπὸ θεοῦ στόματος· μόνος αὐτὸς ἀνεκίρηξε τὴν οὐράνιον ἀγάπην, μόνος νύδολγησε καὶ ἐπεξέτεινε τὴν ἀνθρωπίνην ἀγάπην, εὐρύνας πρὸ αὐτῆς τὰ ὄρια τῆς ζωῆς ταύτης. Ναί, ἀκούω ἀναπεμπόμενον ἐκ τῶν ερείπιων τούτων πανηγυρικὸν τι πιστεύω. Ἄλλ' ἡ ἀγάπη καὶ ἡ πίστις συγχέονται ἐν τῇ ψυχῇ μου. Πιστεύω ὀλιγότερον διὰ τῆς διανοίας μου ἢ διὰ τῆς καρδίας μου τῆς διψώσης φίλτρον. Πιστεύω ὅτι ἐπίστευεν ἡ πολυλάτρευτός μου μήτηρ. Καὶ ἂν μέχρι σήμερον εἶχον ζῆσαι ἄνευ τοῦ Θεοῦ, θ' ἀνεκίρησσον τὴν ὄραν ταύτην τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Θ' ἀπήγγελλον τὸν λόγον, ὃν οἱ μάρτυρες ριπτόμενοι εἰς τοὺς λέοντας ἔλεγον: «Ὁ Θεός σας Θεός μου, διότι σας ἀγαπᾷ!».

Καὶ προσέβλεψεν ὁ Σενάκ τὴν ἀπροσδόκητον ταύτην ὁμολογίαν πίστεως ἐκλίνας τὸ γόνυ πρὸ τῆς Θεοσεβίας, ἥτις προσπένεινεν αὐτὸν κατάπληκτος μὲν, ἀλλὰ συνασπασμένη ἀκουσίως ἑαυτῆς ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἐκείνου τοῦ συγκλονῶντος πάσας τὰς μεγάλας συγκινήσεις, αἵτινες δύναται νὰ συγκλονώσῃ εὐγενῆ ψυχὴν. Μὴ ἐπιητούσα ν' ἀναλύσῃ

τούς λόγους οίτινες ὡσεὶ θερμὴ δρόσος ἐπ' αὐτῆς ἔπεσαν, ἀπῆλθε τῆς ἡδονῆς τοῦ αἰσθάνεσθαι ἐξαναφθεῖσαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς τὴν ἱερὰν φλόγα, ἣν ἐνόμιζεν ἀποσβεσθεῖσαν. Ἠσθάνετο ὅτι ἡ δοκιμασία παρήλαθε, παρήλαθεν ἐς αἰεὶ. Πῶς; Διὰ τίνος θαύματος; Διὰ τῆς δυνάμεως ποίας φωνῆς; Πρὸς τί ἢ ἐρώτησις αὐτῆ; Ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, ὅστις δῆποτε κἄν ἦν, εἶπεν αὐτῇ τὴν λέξιν, ἣν εἶχεν ἀνάγκην ν' ἀκούσῃ, ἥτις καθίστη αὐτὴν ἰσχυροτέραν καὶ οὐκ ἥττον ἀνεπιληπτοὺν πρὸς ἑαυτὴν. Αἴφνης βλέπουσα ὅτι ἔμενε γυνοπετιῆς ἀνεκάλυπτον αὐτὸν εἰς ἑαυτὸν διὰ φωνῆς γλυκείας καὶ πῶς δειλίσμονος.

— Μὴ ἀπομονεῖτε ὅ,τι πρὸ μικροῦ εἶπετε: «Ὁ ναὸς οὗτος εἶναι ναὸς μας». Σεβάσθητε αὐτὸν καὶ μὴ ἀναμιγνῆτε τύψεις συνειδότος εἰς τὸ καλόν, ὅπερ μοι ἐπροξενήσατε.

— Σὰς ἐπροξενήσα καλόν! εἶπεν ἐγερθεὶς εὐθύς.

— Ποτέ, ὑπέλαβεν ἡ νεάνεις, δὲν θά γνωρίσητε ποῖα δάκρυα ἔχουν ὅτε ἤλθετε. Ὁ! ἡ ἀπομάκρυνσις αὐτῆ ἀπὸ πάντων, ἡ φρικτὴ αὐτῆ μόνωσις, εἰς ἣν ἦμιν βεβυθισμένη . . .

Ὁ Ἀλδέρτος προσέβλεπεν αὐτὴν ἐξεσττικῶς ὑπὸ χαρᾶς καὶ εἶπε σχεδὸν ψελλίζων.

— Ἀπὸ τοῦδε δὲν θά σῶς ἀφῆσω πλέον μόνην!

— Φίλε, ὑπέλαβεν ἡ κόρη ἐπανελθοῦσα εἰς τὴν πραγματικότητα, δεόν νά ἐνθυμῆσθε εἰς ποῖον ἀνῆκω.

Ὁ Ἀλδέρτος ἀπάντησε δι' ἀπλοῦ στεναγμοῦ ἀμφότεροι ἐξήγησαν, καὶ τοῦ μαγγάνου ὁ μονότονος τριγμὸς ἐξηκολούθει ἀκούμενος.

— Δὲν ἤλθετε βεβαίως εἰς Καρνά; ἀνευ συνοδείας, εἶπεν ὁ Ἀλδέρτος ἐπιθυμῶν ν' ἀντιπερισπάσῃ τὴν δεσποινίδα δὲ Κιλλιάν ἀπὸ τῶν διαλογισμῶν αὐτῆς.

— Εἴμεθα ὁλόκληρον σύνταγμα πλῆρης ἐκδρομῆς. Καὶ μάλιστα . . . νομίζω ὅτι θά γευματίσωμεν. Ὑπάγωμεν ν' ἀνεύρωμεν τὸ κεράνιον.

Ὁ Ἀλδέρτος ὥχριασεν ἀκούσας ταῦτα συνοφρυθεὶς δ' ὀλίγον ἠρώτησε.

— Μήπως εἶναι μεθ' ὑμῶν . . . οἱ νέοι φίλοι τοῦ ἀδελφοῦ σας;

— Ναί, εἶπεν ἡ κόρη, καὶ ὁμολογῶ ὅτι δι' ἐμὲ οὐδὲν ἐπιπροσθέτουσιν εἰς τὸ θέληγτρον τῆς ἐκδρομῆς. Ἀλλὰ πράγματι φαίνεσθε ὡς νά τοὺς φοβῆσθε.

Ἐδίστασε πρὸς στιγμὴν, καθ' ἣν ἀπερρόφησεν ὡς ρωστικὸν φάρμακον τὸ ἄγνον τῆς Θηρεσίας βλέμμα. Εἶτα προσφῆρσεν αὐτῇ τὸν βραχίονα, ὃν ἡ νεάνεις ἔλαβεν ἀμέσως.

— Ἄ! Θεέ μου! τώρα οὐδένα πλέον φοβοῦμαι, εἶπεν ἀνακινῶν προκλητικῶς τὴν κεφαλὴν.

Ἐν τῷ λαβυρίνθῳ ἐκείνῳ τῶν ἐρεπιῶν, ὃν καλῶς ἐγίνωσκεν, εὐχερῶς ἀνεῖρε τὴν δέουσαν διεύθυνσιν, καὶ μετ' ὀλίγα λεπτά ἀφίκοντο εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν, ἐν ἣ αἱ συνδεδυασμένοι γαστριμαργικαὶ δυνάμεις τῆς Νέφθουορ καὶ τοῦ Τοπαζίου συνειπλήρουν τὰς κοπιώδεις παρασκευὰς γεύματος κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὸν στόμαχον τῶν συνδαιτηγόνων ἢ τοῦλάχιστον τῆς πλειονοψηφίας αὐτῶν.

ΙΑ'.

Ἡ ἀφίξις τοῦ Σενάκ καὶ τῆς δεσποινίδος δὲ Κιλλιάν προσηγορεύθη ὑπὸ νεκρικῆς σιωπῆς, ἥτις λίαν ἀπῆρσε τῇ Θηρεσίᾳ μαντευοῦσῃ ἐν ταύτῃ ἕτερον τι

ἢ συμπάθειαν. Ὁ Ἀλδέρτος ἐφαίνετο ἐν πλήρει ἠρεμίᾳ, ἀλλὰ προσπεποιημένη μᾶλλον ἢ πραγματικῇ. Παρετήρει πάντων τὰ πρόσωπα καὶ κατέλαβεν ἐπ' αὐτοφῶρῳ τὸ ἀνῆσυχόν πῶς βλέμμα, ὅπερ ἔφριψεν εἰς τὴν φιλίαν αὐτῆς ἡ Μαργαρίτα μετ' ἐλαφροῦς βηχὸς σημαϊνούσης.

— Ἡ αὐλαία αἰρεται. Εἶσαι βεβαία ὡς πρὸ τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον θά παίξῃς; Δὲν ἔχεις φόβους;

Ἡ Κλοτίλδη οὐδόλως ἐφοβεῖτο ὅ,τι πρὸ παντὸς ἐφόβιζεν αὐτὴν ἦν ἡ μονοτονία ἐν τῷ βίῳ, καὶ αἱ περιπλοκαὶ οὐδέποτε κατελάμβανον ἐξαιτίας τὴν ὀλιγὴ ἀνατολικὴν μοιροδοξίαν αὐτῆς. Ὅσον διὰ τὸ πρόσωπον, ὅπερ ἐμελλε νά ὑποδυθῇ ἐν τῷ ἀρχομένῳ δράματι, τοῦτο ἐξήρητο ἐκ τοῦ νεύλουδος, εἰς ὃν ἄλλως οἱ ἐξαισιοὶ αὐτῆς ὀφθαλμοὶ εἶπον τοῦτο ἐν ἀστραπιαίᾳ ριπῇ, ὑπὸ ἐνὸς μόνου προσώπου κατοπτευθεῖσα, ὑπὸ τῆς Θηρεσίας δὲ Κιλλιάν.

Ὁ Χριστιανὸς παρουσίασε τὸν φίλον αὐτοῦ εἰς τοὺς ξένους Ἡ κυρία Λασσαβιέλ ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς ἄρσιν τῆς κρατούσης ψυχρότητος, καίτοι ὁ νεύλος ἦν ἄγιος διὰ τὸ ὑπεροπτικὸν αὐτοῦ ἦθος ὑποδοχᾶς ἡμιστὰ φιλόφρονος. Ἀλλ' ἡ φαιδρὰ ἐκείνη γυνὴ ἡδυνάτει νά μνησικακήσῃ ἔστω καὶ ἐπὶ πέντε λεπτά αὐτῆ ἢ εἰποῦσά ποτε τὸ βαθύ τοῦτο λόγιον.

Προτιμῶ νά με ἀπατήσῃ ὁ σύζυγός μου ἢ νά χολωθῇ ἐναντίον μου· διότι τὴν μὲν ἀπιστίαν δύναμαι ἀνὰ τῷ ἀνταποδώσω, τὸν χόλον ὅμως ποτέ.

Ἀληθῆ ἠσθάνθη ἡδονὴν ἰδοῦσα τὴν ἐρασίαν ἀπλότητα, μεθ' ἧς ὁ Σενάκ καὶ ἡ Κλοτίλδη ἐπλησίασαν ἀλλήλους.

— Ἐάν δὲν ἀπατῶμαι, κυρία, ἔλαβον ἄλλοτε τὴν τιμὴν νά συστηθῶ εἰς ὑμᾶς.

— Ναί, κύριε, εἰς τὸ Λωβινέ, πρὸ τοῦ γάμου μου.

Τόσον μόνον. Ἐδείχθησαν ἀμφότεροι θαυμασιῶς κοινοὶ καὶ τετριμμένοι. Ὁ Ἀλδέρτος μόλις συνεκράτει τὸν γέλωτα, ἀναπολῶν ὅτι μικροῦ δεῖν ἐπιπτεν εἰς τὸν Νεῖλον ἀπὸ τῆς Νέφθουορ εἰς πρὸ δύο ἡμερῶν διὰ ν' ἀποφύγῃ τὴν φρικτὴν συνάντησιν μετὰ τῆς γυναικὸς ἐκείνης· ἐφάνη λίαν εὐπροσῆγορός πρὸς τοὺς δύο συζύγους, μάτην ὅμως διότι ἐκ πρώτης ὄψεως ἐμοῖσθη ὑπ' αὐτῶν. Τὸ ὑψηλὸν αὐτοῦ ἀνάστημα καὶ ἡ ἀπέριττος καὶ γραφικὴ στολὴ τοῦ ἐρεπιδοῖφου, ἣν ἐφόρει, καθίστη γελωτίας τὴν παρισιανὴν κομψοπρέπειαν καὶ τὴν ψευδοναυτικὴν μεταμφέσειν τῶν δύο κυριῶν.

Ἡ κυρία Λασσαβιέλ εἶπε σιγανῇ τῇ φωνῇ καὶ μετὰ τίνος συμπάθειας πρὸς τὴν Κλοτίλδην.

— Εἶναι ἐξαισιός, καλὴ μου Κλό, ἀπαραμύλλως ἐξαισιός.

— Ἀλλὰ, ἀπάντησεν ἐκείνη, δὲν σοι εἶπα ποτέ τὸ ἐναντίον.

Παρεκάθησαν εἰς τὴν τράπεζαν, ἀληθῆ τράπεζαν ἥτις ἐκομίσθη ἐκ τοῦ δρόμωνος μετὰ τῶν θρονιδῶν καὶ τῶν ἀργυρῶν καὶ λοιπῶν ἐπιτραπεζίων σκευῶν. Συμποδισάρχος ἦν ἡ Μαργαρίτα ἐποποθέτησεν ἀντικρὺ αὐτῆς τὸν μαρκήσιον καὶ πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτῆς τὸν Ἀλδέρτον, ὅστις ταχέως ἤρξατο συνδιαλεγόμενος μόνος σχεδὸν μετὰ τῆς γείτονος αὐτοῦ. Ἡ Θηρεσία, συγκινημένη ἐτι ἐκ τῆς τοσοῦτον διαφόρου συνδιαλέξεως, ἦν πρὸ μικροῦ ἔσχε μετὰ τοῦ Ἀλδέρτου, ἤκουε μετὰ τεθαμβημένων ὀφθαλμῶν τὸν ἀκά-

ματων ἐκείνον λογοπλόκον, ὃν δὲν ἀνεγνώριζε πλέον καὶ τοῦ ὑποίου ἢ πολυλογία ἀπήρθεκεν αὐτῇ. Ὁ ἀκούων αὐτοῦ οὐδέποτε θά ἐκρινεν ὅτι ἦτο δυνατόν ὁ ἄνθρωπος ἐκείνος νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν περὶ σπουδαίου θέματος ἢ περὶ ψυχικοῦ ἀγλούς. Εὐκόλως μαντεύεται τί ὁ κατὰ προσποιήσιν ἐκείνος ὀπαδὸς τοῦ Ἐπικούρου ἐπεζήτηε. Ὡς εἰς τοὺς πολλοὺς συμβαίνει, ἐθεραπεύθη μὲν παρ' αὐτῷ ἢ πληγῇ τοῦ ἔρωτος, ἀλλ' ἢ τῆς φιλαυτίας ἦν ἐπὶ χαινούσα, καὶ ὅπως μὴ ἡ Κλοτίλδη ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ὑποθέτῃ αὐτὸν δυστυχῆ ὑπερέβαινε τὸ μέτρον, μὴ κατανοῶν ὅτι δυσηρέσσει οὕτω τὴν Θηρσίαν.

Ἄλλως δὲ τοὺς πάντας δυσηρέσσει, ὡς πράττουσι νῦν οἱ ἀσίγητοι ἐκ πεποιθήσεως ἢ κατ' ἐπιτήδευσιν χαριτολόγοι. Ἡ μὲν Κλοτίλδη ἐκρινεν ὅτι ἄγαν παρηγορήθη, ἡ δὲ Μαργαρίτα ὅτι ὑπὲρ τὸ δέον μετεχειρίζτο τὴν εἰρωνίαν, οἱ δὲ ἄρρενες συνδαιτημόνες ὅτι παρὰ πολὺ ἐβλεπον καὶ ἤκουον αὐτὸν αἱ κυρίαί. Ἡ μίστρις Κράου, διορατικώτερα καθὼ ἦττον ἐνδιαφερομένη, διηρωτάτο·

— Μὲ ποῖον ἄρά γε τὰ ἔχει; Τί τῷ ἔκαμαν; Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν εἶναι πλέον ὁ ἴδιος.

Ἡ ἐκδρομὴ ἔληξεν ἐν ψυχικῇ καταστάσει, καθ' ἣν οὐδεὶς οὐδεμίαν αἰσθάνεται ἡδονὴν ἐλλείψει τοῦ ἀπαραιτήτου πρὸς ἡδονὴν ὄρου, τῆς συμφωνίας, δηλαδή, ἐν τῇ διαθέσει τῶν πνευμάτων καὶ τὸ ποῖον τῆς συναναστρόφῆς. Κατόπιν συντόμου περιπάτου ἐν τοῖς ἔρειπίοις τὸ κερδάνιον ἐπιβάν τῶν ὄνων ὑπέστρεψεν εἰς Λουξὸρ πολὺ πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου. Ὁ Ἀλδέρτος, βαίνων πεζῇ, ἔμεινεν ὡς ὀπισθοφυλακῆ· ἀλλ' ἀποχαιρετίζων τὴν δεσποινίδα δὲ Κιλλιάν εἶπεν αὐτῇ·

— Ἐγνωρίσατε νῦν ψευδῆ τινα Σενάκ. Ὅταν θέλητε νὰ ἴδτε τὸν ἀληθῆ, ἐνθυμήθητε τὴν Τράπεζαν τοῦ Γρανίτου.

Τὸ ἐσπέρας ἐδείπνησαν οἰκογενειακῶς οἱ μὲν ἐπὶ τοῦ Τοπαζίου, οἱ δὲ ἐπὶ τῆς Νέφθουορ. Τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς συναντήσεως αὐτῶν ἐν Καίρω, ὁ Σενάκ μικροῦ δεῖν περιήρχετο εἰς γῆξιν πρὸς τὸν μαρκήσιον, οὗ ὁ νευρικός ἐρεθισμὸς προσδίδετο κατὰ πᾶσαν λέξιν, καὶ ἐμάντευσεν ὅτι ἡ Κλοτίλδη νέον ἠρίθμει θῦμα. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ἀνακάλυψις αὕτη οὐδόλως ἐτάραξεν αὐτόν. Ἄλλ' ἔπρεπεν ἄρα γε νὰ διαφωτίσῃ τὸν Χριστιανόν; Ἦτο καλὸν νὰ γνωρίσῃ εἰς αὐτὸν ποίαν ἐπίδρασιν ἔσχεν ἐν τῷ βίῳ τοῦ φίλου αὐτοῦ ἡ γυνή, ἥτις ἀπὸ τοῦδε ἐπροξέει αὐτῷ τὴν ἐμφαντικὴν ταύτην ἔξαψιν;

— Πρὸς τί; εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Σενάκ, ἃς ἀφήσωμεν εἰς τὸν ὕπνον αὐτῶν τοὺς ἦδη νεκρούς. Ὁ δρόμων μετὰ μικρὸν ἀπέρχεται. Τίς οἶδεν ἂν ὁ ταλαίπωρος οὗτος νέος θὰ ἐπανέλθῃ ποτὲ εἰς Γαλλίαν ζῶν; Ἄς μὴ διαταράξωμεν τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄνειρον, ὅπερ δύναται νὰ ἦναι λίαν κινδυνώδες.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ ἐμπιστευτικώτερα καὶ μάλλον τεταραγμένη συνδιάλεξις ἐγένετο ἐπὶ τοῦ Τοπαζίου ἐν τῇ μικρᾷ αἰθούσῃ τῆς Μαργαρίτας.

— Δοιπόν, Κλοτίλδη μου, ἔλεγεν αὕτη οὐχὶ ἄνευ εἰρωνίας τινός, παρήλθεν ἡ κρίσιμος στιγμή καὶ παρήλθεν, ὡς νομίζω, ὄχι μετὰ πολλῆς δυσκολίας.

Ἡ κυρία Κεστεμβέρτ, καθὼ ὑπερβαλλόντως γυνή, ἐπεθύμει βεβαίως ἐνδομύχως ἢ στιγμῇ ἐκείνῃ νὰ

μὴ παρήρχετο τόσον εὐκόλως. Ἐκ τῆς ἀπαθοῦς ἐκείνης ἠρεμίας τοῦ Σενάκ οὔτε ἡ πρὸς τὰς συγκινήσεις κλίσις, οὔτε ἡ φιλαυτία αὐτῆς ἱκανοποιήθησαν. Ἠσθάνετο ὅτι ὡς ἐκ τούτου λίαν ἐμειοῦτο ὁ πρὸς αὐτὴν θαυμασμὸς τῆς πολυταλάντου φίλης αὐτῆς.

Δευτερεύουσαν κατέχουσα παρὰ τῇ Μαργαρίτῃ θέσιν, εἰ μὴ κατὰ τὴν καλλονὴν καὶ τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ τοῦλάχιστον κατὰ τὴν κοινωνικὴν θέσιν καὶ τὸν πλοῦτον, καθ' ἑν τι μόνον ὑπερτέρει αὐτῆς. Ἐκείνη εἶχε τὰ ἑκατομύρια, τὰς ἀμάξας, τοὺς δρόμους καὶ τὰ κυνήγια αὐτῆς, ἀλλ' εἶχε καὶ αὐτὴ τὸ ἐρωτικὸν αὐτῆς δράμα καὶ τὸν μάρτυρα αὐτῆς, ὅστις δὲν ἀπέθανε μὲν ἅμα προδοθεὶς, ἀλλὰ μάτην ἀνεζήτηε τὴν λήθην εἰς τὰ ἄκρα τοῦ κόσμου. Μικρὸν κατὰ μικρὸν βλέπουσα ὅτι ἡ κυρία Λασσαβιέλ ἤκουεν αὐτῆς μετὰ ζήλοτύπου περιεργείας, κατεκόσμησε τὸ μυθιστόρημα αὐτῆς, ἀχλὺν περὶ ἑαυτὴν καταχέουσα καὶ ἀναδυομένη στέφος μορσίμου πλάσματος, στέφος, ὅπερ πολλαὶ γυναῖκες ἀποθαυμάζουσι παρὰ ταῖς ψίλλαις αὐτῶν πλέον ἢ ὅσον τὸ στέφος τῆς ἀρετῆς. Ἐκατοντάκις δὲ ἤκουσε τῆς Μαργαρίτας ἀναφωνούσης κατὰ τὴν δραματικὴν ταύτην ἀφήγησιν·

— Ἐπεθύμουν καὶ ἐγὼ νὰ ἐμπνεύσω τοιοῦτον ἔρωτα! Εἶπέ μοι διατί ὅλοι οἱ ἄνδρες μὲ ἀποθαυμάζουσι, ἀλλὰ κανεὶς δὲν μοι παραμένει;

Αἰφνης ὁ μέγας ἔρωσ τοῦ Ἀλδέρτου περιορίζεται ἐκ τοῦ σύνεγγυς κρινόμενος εἰς ἐλαχίστας διαστάσεις· ὁ ὡς ἀνεκτίμητος ἀγγελθεὶς ἀδάμας μεταποιεῖται εἰς εὐτελεῖ ψευδαδάμαντα. Ἡ Κλοτίλδη ἠθέλησεν ἀπλῶς νὰ θαμβώσῃ τὴν φίλην αὐτῆς, ἐπειδὴ δὲ δὲν ἔσπευδε νὰ ἀπαντήσῃ, κατανοοῦσα ἐκ ποίου ὕψους κατέπιπτε καὶ ἐκπεπληγμένη ἐτι ὅτι ἡ συνάντησις ἐγένετο τόσον διάφορος ἢ ὅσον ἦτο ἐπόμενον νὰ ὑποτεθῆ, ἡ κυρία Λασσαβιέλ ἐπανάλαβε μετὰ τῆς συνήθους εἰς τὰς ψίλλας πονηρὰς δεξιότητος·

— Ἡ σκηνογραφία ἦτο ἐξαισία· ὅσον διὰ τὸν ἦρωα, διόλου τῇ ἀληθείᾳ δὲν εἶχεσ κολακεύσει αὐτόν. Θὰ ἐπεθύμου μόνον νὰ ἦτο ὀχρότερος ἐξ ἀπελπισίας καὶ πορφυρώτερος ἐξ ὀργῆς. Τὴν σκηνογραφίαν ὅμως παρέβλαπτεν ἡ ὠραία ξανθή, τὴν ὁποίαν συνώδευσεν. Ἐνόμιζον ὅτι βλέπω τὸν Ρωμαῖον εἰσερχόμενον εἰς τὸν τάφον τῆς Ἰουλίας μετ' ἐπαφροδίτου φίλης εἰς τὸν βραχίονα καὶ μετὰ μειδιήματος εἰς τὰ χεῖλη.

— ὦ! φιλάτη, εἶπε φιλοσοφικῶς ἡ Κλοτίλδη, οὐδέποτε ἐφθόνησα τὴν Ἰουλίαν, καὶ εἶμαι βεβαία ὅτι προθύμως θὰ ἔκαμνεν ἀνταλλαγὴν μετ' ἐμοῦ, ἐὰν τῇ ἦτο δυνατόν νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ μυθιστόρημά της. Προτιμῶ τοὺς ζῶντας τῶν νεκρῶν.

Ἐν τούτοις καθ' ἅπασαν τὴν ἑσπέραν ἡ Κλοτίλδη διετέλει ρεμβάζουσα. Οἱ λόγοι τῆς φίλης αὐτῆς ἐνυξαν αὐτὴν, καὶ ἐσκέπτετο περὶ τοῦ μέσου πρὸς ἀνθρώπων τοῦ γοήτρου αὐτῆς· βλέπων δὲ τίς τὸ ἀόριστον καὶ ελαφρὸν μειδίημα, ὅπερ ἐπῆνθει ἐνίοτε ἐπὶ τῶν χεῖλέων αὐτῆς, ἐμάντευεν ὅτι τὸ μέσον τοῦτο δὲν ἐφαίνετο αὐτῇ ἀνέφικτον.

Τὴν ἐπιούσαν παρετίθετο ἐπὶ τῆς Νέφθουορ εἰς τοὺς ἐπὶ τοῦ Τοπαζίου δεῖπνον ἀνταποδόσεως ἅμα κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἐθιμοτυπίας καὶ ἀπο-

χαιρετισμοῦ, διότι ὁ δρόμων ἐμέλλε μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ν' ἀποπλεύσῃ πρὸς βορρᾶν.

Ἀπὸ μακροῦ ἦδη ὁ Κιλλιάν δὲν ἐξάνην τοσοῦτον ζηλωτῆς τῶν οἰκοδεσποτικῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Καθ' ὅταν τὴν ἡμέραν ἔπρεχεν ἄνω καὶ κάτω ὅπως ὀργανώσῃ ὑποδοχὴν ἀξίαν ξένων εἰθισμένων εἰς τὴν μᾶλλον λεπτεπίλεπτον κομψοπρέπεια. Ὁ Ἀλδέρτος ἐπεσκόπει ἐν σιωπῇ αὐτὸν τὰ πάντα ἀνακινούντα ἐπὶ τῆς δαχαβίας καὶ ἐκρηγνύμενον εἰς ὕβρεις καὶ λοιδορίας ἐναντίον τοῦ ἄνευ ἐξοδίων ἐκείνου πλοίου καὶ τῆς ἐστεριμμένης παντός πόρου ἐρήμου. Ἀπαξ ἔτι ἀνέξῃ ὁ καλλιπρεπὴς τοῦ παρελθόντος μαρκήσιος, ὁ μὴ ὑπολογίζων οὔτε χρυσίον οὔτε κόπους προκειμένου περὶ τέμψεως τοῦ εἰδώλου τῆς ἡμέρας. Ὁ Σενάκ, φοβούμενος διὰ τὸν φίλον αὐτοῦ τὴν ὑπερβολικὴν κόπωσιν, ἀπετόλμησε παρατηρήσεις τινάς, κακίστης τυχούσας ὑποδοχῆς. Ἡ Θηρεσία ἦν περίλυπος καὶ οὐδὲν ἔλεγε, μία δὲ μόνη σκέψις παρεμύθει αὐτήν.

— Ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν θὰ λυτρωθῶμεν ἀπὸ αὐτὴν τὴν δοκιμασίαν.

Τὸ γεῦμα ἦν μέτριον, ἀλλ' ὁ Χριστιανὸς εὗρεν αὐτὸ ἐλεεινόν. Ἀληθῶς εἶπεῖν, ἔλειπεν ἰδίᾳ ἐξ αὐτοῦ ἡ φαιδρότης, ὡς συμβαίνει ὁσάκις πρόκειται περὶ καταναγκαστικῆς ἀποφροσύνης παρὰ τε τοῖς παρ' ὧν καὶ παρὰ τοῖς πρὸς οὓς αὐτὴ γίνεται. Ὁ Ἀλδέρτος ὠμίλησεν ὀλίγον τὴν φορὰν ταύτην ἀφείς εἰς τὸν Κιλλιάν τὴν μέριμναν τῆς περιποιήσεως τῶν ξένων. Καὶ ἡ Κλοτίλδη δὲ τὸ καθ' ἑαυτὴν ἦν ἐν ἡμέρᾳ σιωπῆς, καὶ οἱ μέλανες αὐτῆς ὀφθαλμοὶ περιεσκόπουσαν κύκλῳ τῆς τραπέζης, φαινόμενοι ὅτι ἐξήταζον πάντας τοὺς συνδιατημένους ἐκτὸς ἐνὸς καὶ μόνου, ἐκείνου ἀκριβῶς ὅστις ἀπσῆχαι αὐτήν. Ὁσάκις ἠναγκάζετο ν' ἀπαντᾷ, ἔπραττε τοῦτο διὰ φωνῆς τραχείας, εὐρίσκουσα πάντοτε καὶ ἐξαιρουσα τὸ ἀδύνατον σημεῖον ἐν τῇ λεχθεῖσῃ φράσει, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως ἀποτελεῖ τὸ διακριτικὸν σημεῖον τῶν σημερινῶν συνδιαλέξεων. Ὅτε ἐπέστη ἡ ὥρα τῆς ἐπιστροφῆς τῶν τοῦ δρόμωνος ἐπιβατῶν, ἐψιθύρισε πρὸς τὸ οὓς τῆς φίλης αὐτῆς τὰς λέξεις ταύτας.

— Λάβε τὸν βραχίονα τοῦ μαρκησίου.

Τότε πλυσιάσασα πρὸς τὸν Σενάκ περιέστη, οὕτως εἶπεῖν, εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ στηριχθῇ ἐπ' αὐτοῦ ὅπως περᾶσῃ διὰ τῆς σανίδος εἰς τὴν ξηρὰν. Ἀλλὰ τοῦτου γενομένου ἀπέσχε νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸν συνοδεύοντα αὐτὴν, διότι εἶχεν ἀποφασίσει ὅτι δὲν θὰ παρήρχετο ἡ ἡμέρα πρὶν ἢ γνωρίσῃ ἀσφαλῶς τὰ πρὸς αὐτὴν αἰσθήματα τοῦ Ἀλδέρτου. Ἐπιτηδειῶς ἐβράδυνε τὸ βῆμα, καὶ μετ' ὀλίγον εὐρέθησαν μόνου, ὅπισθεν τοῦ ἄλλου συμπλέγματος, βαδίζοντες ὑπὸ τὸ σεληνόφωσ ὡς ἔπρατον ἄλλοτε, ὅτε ὁ βίος τοῖς ἐφαίνετο λίαν βραχὺς διὰ τὸν ἔρωτα αὐτῶν καὶ ὁ οὐρανὸς λίαν χαμηλὸς διὰ τὰ ὄνειρα αὐτῶν. Ἡ δεσποινὶς δὲ Κιλλιάν, ἐπεριδομένη ἐπὶ τῶν περὶ τὸ ἄνδρον κηκλιδῶν, ἔδλεπεν αὐτοὺς ἀπομακρυνομένους βραδέως. Ἡ Κλοτίλδη, ὑποδεδεμένη ὡς παρισιανὴ ἐξερχομένη πρὸς ἐπίσκεψιν, προσέκοπτε κατὰ πᾶν βῆμα ἐν τῇ ἄμψῳ, ἐξ οὗ ἐδικαιοῦτο νὰ στηριχθῆται βαρύτερον ἐπὶ τοῦ συνοδεύοντος κυρίου· Ἡ Θηρεσία, βλέπουσα τοῦτο, ἠσθάνθη ἐν ἑαυτῇ ἀόριστόν τινα ἀγανάκτησιν· ἐθεώρει τὴν τόσον ταχέως συναφθεῖσαν ἐκείνην

οἰκειότητα ἀπρεπῆ, καὶ ὅμως ἐπεθύμει νὰ παρακολουθήσῃ τὸ ζεῦγος ἐκεῖνο, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἀδύνατον τῇ ἤτο ν' ἀποσπάσῃ τὴν διάνοιαν αὐτῆς.

— Θεέ μου! ὑπεστέναξε, πόσον θὰ ἦμην δυστυχὴς ἐὰν ἦμην ἠναγκασμένη νὰ ζήσω ἐν τῷ κόσμῳ!

Ἔως τότε ἠρκέσθη λέγουσα: «Πόσον θὰ ἦμαι εὐτυχὴς ἀνήκουσα εἰς τὸν Θεόν!».

Εὐθύς ὡς ἡ κυρία Κεστεμβέρτ ἠδυνήθη νὰ ὀμιλήσῃ ἄνευ φόβου ν' ἀκουσθῇ ὑπὸ τρίτου, ἠρώτησεν·

— Ἀλδέρτε, ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίζω ἐὰν με μισῆτε.

Ἀναμφιδόλως ὁ ἀνήρ περιέμενε τὴν ἐρώτησιν ταύτην, διότι ἀπάντησεν εὐθύς, σχεδὸν πρὶν ἢ τελειώσῃ·

— Διόλου. Ἀνεχώρησα ἀκριβῶς διὰ νὰ μὴ περιέλθω εἰς εὐτελεῆς μίσος ἀνάξιον ἐμοῦ. Εἶπον ἔστω καὶ μίαν λέξιν κατὰ τὰς δύο ταύτας ἡμέρας δεικνύουσαν μνησικακίαν;

— Ὡ! οὐδεμίαν εἶπετε λέξιν δεικνύουσαν ὁτιδῆποτε. Καὶ ὅμως ἀδύνατον νὰ μὴ ἔχητε ὡς πρὸς ἐμὲ αἰσθημῖα τι οἰονδῆποτε. Ἐπιθυμῶ τοῦ αἰσθήματος τούτου νὰ γνωρίζω τὸ ὄνομα ἄνευ ἄλλων σχολίων. Ὅμιλήσατε λοιπὸν μετὰ τῆς ἀρχαίας σας παραρησίας.

— Πρὸς τί ἡ ἐπιθυμία αὕτη . . . ἡ ἀσύνητος;

— Ἀλλὰ διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, ὅτι εἶσθε ὁ μάλιστα πάντων ἀπασχολῶν τὴν διάνοιάν μου.

— Μετὰ τὸν σύζυγόν σας, ὑποθέτω . . .

— Πρὸ τοῦ συζύγου μου. Βλέπετε ὅτι εἶμαι εἰλικρινής. Μιμήθητέ με.

— Καλὰ! ἀφοῦ εἶσθε τόσον εἰλικρινής, σὰς ἀναποτεινῶν τὴν ἐρώτησιν τὴν ὁποίαν μοὶ ἀποτεινέτε. Ὅταν μὲ ἀναπολήτε, ποῖα εἶνε ἡ σκέψις σας;

— Ἄ! φίλε μου, ἀνέκραξεν ἡ γυνή, πόσον ὀλίγον μὲ φέρετε εἰς ἀμυχανίαν! Ποθῶ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν σὰς ἐγνώρισα ἦμην τότε εὐτυχὴς, σήμερον δὲν εἶμαι. Ἀπλούστατον τὸ πρᾶγμα, ὡς βλέπετε. Σπεύδω ὅμως νὰ προσθέσω ὅτι πιθανῶς δὲν θὰ ἦμην μεθ' ὑμῶν εὐτυχέστερα ἢ ὅτι εἶμαι μετ' ἄλλου. Παρ' ὀλίγον θὰ ἐνυμφεύεσθε ἰδιότυπον γυναῖκα, πῶς;

— Ἀλλ' ὄχι, δὲν σὰς εὐρίσκω διόλου ἰδιότυπον, ἀπάντησεν εἰρωνικῶς ὁ Ἀλδέρτος. Εἶσθε γυνὴ ἐξόχως πρακτικὴ, ἀξία νὰ ἦσθε οἷα σήμερον οἰκοδέσποινα καὶ οἷα ἠθελησάτε ν' ἀποβῆτε μεγάλουτος.

— Ἐδέσθε τέλος νὰ τὴν ἀκούσω τὴν περίφημον λέξιν! εἶπε στεναζούσα, ἀλλ' ἄνευ πικρίας. Λοιπὸν, ναί, ἠθέτησα τὴν ὑπόσχεσίν μου, συγκατετέθην εἰς γάμον ἀνάξιον μου, ὁ σύζυγός μου δὲν εἶναι ὠραῖος, δὲν ἔχει πνεῦμα, δὲν τὸν ἀγαπᾷ, καὶ εἶμαι πτωχὴ. Εἰς ὅλα αὐτὰ δὲν εὐρίσκετε λοιπὸν τίποτε νὰ σὰς μαλάξῃ; Δὲν ἐτιμωρήθην ἀρκούντως; Δὲν δικαιούμαι νὰ ζητήσω παρ' ὑμῶν ἓνα καλὸν λόγον, ἄλλο τι παρὰ τὸν πόλεμον τοῦτον τῶν ὑποκόφων σκωμμάτων;

— Οὔτε σὰς πολεμῶ, οὔτε θὰ σὰς πολεμήσω ἢ διὰ κανονίων ἢ διὰ βελονῶν. Τί ἐννοεῖτε καλὸν λόγον; Τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι δὲν τρέψω πλέον ὄργην καθ' ὑμῶν; Δύναμαι νὰ σὰς δώσω τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην, καὶ ἄγνοῦ τὸ ψεύδος. Τί πλέον ζητεῖτε; . . .

— Ὅ,τι θὰ ἐξήτουν . . . ἐψέλλισε προχωροῦσα ἐν βῆμα πρὸς αὐτὸν μετὰ προτεταμένων χειρῶν.

Ἀλλ' ἔστι· ὁ Σενάκ δὲν ἀνεργίγησεν. Ἐν τῷ ἡμιφῶτι τῶν μαρμαιρόντων ἀστέρων ἐμάντευσεν ὅτι ὁ

Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΒΟΣΚΟΠΟΥΛΑΣ.

Α'.

Γλυκεῖα βραδῆ! ὁ ἥλιος τὸ βουνὸ
μὲ λίγο φῶς ἐρρόδιζε περνώοντας·
φυσοῦσε ἀγέρι λίγο, σιγανὸ
τὰ κυπαρίσσια ἐλαφροκινώντας.

Γλυκεῖα βραδῆ! μαγιάτικη δροσὴ
θαρρεῖς τὰ χόρτα ἀνασταίνει ἀκόμα·
πέρα χλωρὰ προβάλλουν τὰ νησιὰ
μὲς 'ς τὸ γαλάζιο τοῦ πελάγου χρῶμα.

Γλυκεῖα βραδῆ! Πρωτοχρονιάς βραδῆ,
τὰ σύννεφα μ' ἀχτίδες χρυσοβρέχει·
... θαρρεῖς διπλᾶ εὐφραίνει τὴν καρδιὰ
χαμόγελο γαλήνης ὅταν ἐχη!...

Θαρρεῖς κρυφὰ ὁ Πλάστης μᾶς μινᾶ
μ' ἐκείνη τὴν γλυκὸφωτὴ ἀκτίδα,
ὁ χρόνος μας ὁ νέος πῶς γεννᾶ
χαμόγελο, εἰρήνη καὶ ἐλπίδα.

Β'.

Μιά βοσκοπούλα, κόρη ἀγγελικὴ,
λευκὴ ὡσὰν μὲ σύννεφα πλασμένη,
'ς τὴν θύρα τῆς καλύβης της ἐκεῖ
ἐκάθονταν χλωμὴ καὶ λυπημένη.

Κι' ὁ Γιάννης, ὁ χρυσομαλλὸς βοσκός,
νεῖος λιγερός ὡσὰν δενδρὶ τοῦ Μάϊ,
τῆς κόρης ὁ ἀραβωνιαστικός,
χαμογελώντας ἔστεκε 'ς τὸ πλάϊ.

— 'Σὰν τί θυμάσαι, 'Ανθοῦλα λιγερή,
καὶ λυπημένη ἢ μορφή σου σκύδει;
(τῆς λέει μὲ φωνοῦλα τρυφερή,
'πὲς μου, τί λύπη ἢ καρδιὰ σου κρύβει;

Πρωτοχρονιά, 'πιθυμητὴ βραδῆ
π' ἀλλάζονται θερμὰ φιλιὰ καὶ δῶρα·
ἄχ! 'πὲς μου μὲ χαρούμενη καρδιὰ,
τί δῶρο θέλεις νὰ σοῦ φέρω τώρα;

Γ'.

Καὶ ἡ 'Ανθοῦλα: — 'Ρωτᾶς, Γιαννάκη,
τ' ἔχω καὶ σκύβω λυπητερά;
τάγαπντό μου ἔχασ' ἀρνάκι,
ποῦ τὸ βοσκοῦσα μ' ἀγνὴ χαρὰ!...

... 'Αχ! τὸ λευκὸ μου ἀρνάκι, ἔχαδα!...
μὲ λυπημένη κράζει φωνή.
'Οχι! τὴν λύπη δὲν τὴν ἐξέχαδα...
ἄχ! ἡ καρδιὰ μου πῶς τὸ πονεῖ!...

Τώρα κοντεύει μῆνας ποῦ μ' ἀφῆδε·
μὰ τὴν γλυκεῖα του τὴν ἐμμορφιά
μὲς 'ς τὴν καρδιὰ μου θαρρεῖς ζωγράφισε
ἀγνωστο χέρι, βαθεῖα βαθεῖα!...

... Τί ξέρεις λύκος ποιὸς μοῦ τὸ μάτιασε
ἄγριος, μαῦρος μὲς 'ς τὸ βουνό,
μόνο τὸ νῦρε, μοῦ τὸ κομμάτιασε
μὲ σκληρὰ νύχια τὸ ὀρφανό...

Τώρα τ' ἀκούω μέσα 'στὸν ὕπνο μου
«μπέ, μπέ» νὰ κράζη σὰν νὰ θρηνηῖ...
μὰ δὲν τὸ βλέπω ποτὲ 'στὸν ξύπνο μου!
... ἄχ, ἡ καρδιὰ μου πῶς τὸ πονεῖ!

'Ἀσπρα, σὰν χιόνι, ποῦ 'στὰ θεώρατα
στοιβάζετ' ὄρη, εἶχε μαλλιά...
— γελᾶς; ... τὰ δάκρυα αὐτὰ συχώρα τα,
— μὲς 'ς τὴν θερμὴ μου τὴν ἀγκαλιὰ,

μ' ἀγάπη μάνας τὸ ἐμεγάλωνα
μὲ γλυκὰ χάδια καὶ μὲ φιλιὰ,
καὶ 'στὸ λαιμὸ του κορδέλλα σκάλωνα
λευκὴ, γαλάζια, τριανταφυλλιά

καὶ 'στὴν κορδέλλα, τὸ μεσημέρι,
σκάλωνα κάπου ἀπὸ χλωρὸ,
ταγίζοντάς το μὲ τὸνα χέρι
πράσινο χόρτο καὶ δροσερό...

'Αχ! ... κρῖμα, κρῖμα, γλυκὸ ἀρνάκι μου,
τώρα δὲν σ' ἔχω κοντὰ μου πλειά!...
ἔρημο τώρα τὸ βουναλάκι μου
κ' ἡ ἥσυχὴ μου μένει φωλιά!...

... καὶ τὸ ποτάμι 'στὸν κάμπο πέρα
ὅπου κυλάει κῦμ' ἀργυρό,
ὅπου τὸ πότιζε κάθε μέρα
μὲ τὸ νερό του τὸ δροσερό,

τὸ ποταμάκι ποῦ μουρμουρίζει,
μὲ τὴν φωνὴ του τὴν σιγανή, :
«ποῦναι, 'Ανθοῦλα, — μοῦ ψιθυρίζει, —
ποῦναι, 'Ανθοῦλα, τᾶσπρω σ' ἀρνί; ...»

... 'Ρωτᾶς τί δῶρο νὰ θέλω, Γιάννη,
ἀπόψε ποῦναι χρυσὴ βραδῆ;
κάνένα δῶρο δὲν θὰ μὲ 'φράνη
γιατ' ἔχω πόνου μὲς 'στὴν καρδιὰ!...

Οὔτ' ἂν μοῦ φέρης λαμπρὰ στολιδία,
χρυσὸ ζωνάρι, φλωριά χρυσᾶ,
μύρια διαμάντια ὡσὰν καρύδια
κοράλλια ἀνθάτα καὶ περισσά!...

Δάκρυα πλῆθια ἀργυροτρέχουν
'π' τὰ βλεφαρὰ της γοργά, γοργά,
καὶ τὰ λευκὰ της τὰ χέρια βρέχουν,
καὶ 'στὰ χορτάρια κυλοῦν διγὰ.

Δ'.

Τὰ δένδρα γύρω ἐλαφροκινεῖ
γλυκὴς βοριάς ποῦ σιγανὰ διαβαίνει·
τρεμουλιαστὰ τῆς κόρης ἡ φωνὴ
ἀντιλαλεῖ καὶ δῶναι λυπημένη.

Σωπαίνει ὁ Γιάννης τὴν 'Ανθὴ μονάχη
δακρυολογμένη 'κεῖ τὴν παρατιᾶ,
μὲ χαμογέλιο τῆς γυρνᾶ τὴν ῥάχι,
μὲ χαμογέλιο φεύγει καὶ πετᾶ.

Ἐκείνη μὲς' στὸ τόσο καρδιοχτύπι
δὲν ξέρει τί νὰ βάλῃ μὲ τὸ νοῦ της!
γιατί, γιατί ἴσθην ἐδική της λύπη
χαμογελοῦν τὰ χεῖλη τοῦ καλοῦ της; . . .

Ε'.

Ἐνύχτωσε καὶ κάθονται τριγύρω ἴσθ' τραπέζι
πατέρας, μάνα κ' ἢ Ἀνθὴ ἢ συννεφοπλασμένη
τάδε λφί της μικρὸς βοσκός, γλυκεῖα φλογέρα παίζει
κι' ἀκούουν μὲ χαμόγελο οἱ γέροι ἀνασκομένοι.

Ἄπ' ἔξω ψάλουν Κάλαντα παιδιὰ μὲ τὸ φανάρι
καὶ χαιρετίζουν χαρωπὰ τὸν χρόνον καὶ τὸν μῆνα·
σὺν διαμαντόχρυσος φανὸς ἀστράφτει τὸ φεγγάρι,
κι' ἄπ' τὸ μικρὸ παράθυρο κυλᾷ γλυκεῖα ἀκτίνα.

Μέσα γλυκὸφωτο γελᾷ τὸ ἀργυρὸ λυχνάρι
γλυκεῖα ἢ πῖττα μυρωδία εἰς τὸ τραπέζι βγάνει
τριγύρω μῆλα, κάστανα, γλυκὸ κρασί, μοσχάρι
μὰ χέρι αὐτοῖ δὲν βάζουνε· φυλάγουνε τὸν Γιάννη.

Κτυπᾷ ἢ θύρα· ἔρχεται, Ἀνθοῦλα, ὁ καλὸς σου
γιὰ σὶκω ἀποδέξου τον, γιὰ σὶκω καὶ καρδιώσου
Ἀνθοῦλα, ἔρχετ' ἔρχεται· τί ἄρᾳ γε σὲ φέρει;
τί εἶν' ἐκεῖνο ποῦ κρατεῖ ἴσ' τὰριστέρο του χέρι;

Καλὴ σας ἴσπερα, λέγει αὐτός, Πατέρα καὶ Μητέρα,
δόστε τὸ χέρι ἴσθ' παιδί τὸ τρίτο σας ἐμένα·
καλὴ σου ἴσπερ' Ἀνθοῦλά μου, μικρὲ μου καλὴ
[ἴσπερα
νᾶναι τὰ χρόνια σας πολλὰ, χρυσᾶ καὶ ἀγιασμένα.

Καλὴ σου ἴσπερα! . . Τέκνα μας! νὰ ζῆτε χίλια χρόνια
πάντα τριγύρω γελαστὰ τὰ μᾶτια σας νὰ βλέπουν
ἐγγόνια καὶ δισέγγονα καὶ τρεῖς φοραὶς ἐγγόνια
κι' ἀγγέλων κάτασπρα φτερὰ γιὰ πάντα νὰ σᾶς
[ἴσκέπουν.

Κάθε ποῦ σπείρετε ἴσθ' γῆ μικρὸ σπυρὶ σιτάρι,
μὲ τὴν βροχοῦλα τοῦ Θεοῦ χίλια καὶ δυὸ νὰ γείνη·
καθένα μικρὸ δάκρυ σας, λαμπρὸ μαργαριτάρι,
ποῦ νὰ σκορπίζετ' ἄφθονα ἴσθ' Ἐλενηοσύνη! . . .

Ἵπου τὸ πόδι σας πατεῖ ἴσθ' γῆς τὸ περιδόλι,
τριαντάφυλλο νὰ γίνεται κάθε ξηρὸ ἀγκάθι,
[κ' εἰς τὴν ζωὴ σας ὅλη
νὰ μὴ γνωρίζετε ποτὲ τῆς ἔχθρας καὶ τὰ πάθ'.

Στόματα, χέρια, μέτωπα, μαλλιά θερμοφιλοῦνται
καὶ κᾶπου, κᾶπου δάκρυα χαρᾶς γλυκὰ κυλοῦνται.
Γύρω ἴσθ' τὰ βλα κάθονται ἀναδεισμένοι τώρα·
ἄχ! ἔφθασ' ἢ γλυκεῖα στιγμή ποῦ θ' ἀλλαχθοῦν τὰ
[ἴσῶρα.

Καὶ τότε ὁ Γιάννης μας γυρνᾷ καὶ τὴν Ἀνθὴ κυτ-
[τάζει
κ' ἐκεῖνο ποῦ ἴσθ' χέρι του κρατοῦσε, ξεσκεπάζει·
— Γιὰ κύττα Ἀνθοῦλα, τί κρατῶ! γιὰ κύττα τ' εἶναι
[τοῦτο!
ἄχ! κᾶτι τι ποῦ προτιμᾷς ἀπὸ τῆς γῆς τὸν πλοῦτο!..

Τῆς φεύγει μιὰ γλυκεῖα φωνή, εἶν' ὄνειρο ἢ ἀλήθεια;
— μπέ, μπέ, τᾶρνί της τὸ λευκὸ πηδᾷ ἴσθ' ἄγκα-
[λιά της
τὸ σφίγγει αὐτὴ δακρύζοντας μὲς' ἴσθ' θερμὰ της
[στῆθια
τὸ πνίγει μὲς' ἴσθ' χᾶδια της, μὲς' ἴσθ' γλυκὰ φι-
[φιά της . . .

— Ἀχ! ποῦ τὸ νῦρες; λέγε μου! — Κάτω, μακρᾷ
[ἴσθ' μῦλο
τῶεῖδα μονάχο νὰ γυρνᾷ ἔνδεκα μέραις τώρα·
τὸ πῆρα· μὰ δὲν θέλησα ὡς τώρα νὰ ἴσθ' στείλω
γιὰ νὰ σὲ κάμω νὰ χαρῆς ἴσθ' αὐτὴν τὴν γλυκεῖα ὦρα.

— Γιάννη, φλωριά μυριόπληθα ἄν τώρα μ' εἶχες δώσει,
μαργαριτάρια σὺν αὐγά, λαμπρὰ διαμάντια χίλια,
ποτὲ χαρὰ δὲν θᾶχυνες μὲς' ἴσθ' τὴν καρδιά μου τόση,
τόση δροσιὰ δὲν θᾶσταζες ἴσθ' ἄθλιβερὰ μου χεῖλιά!...

— Γεῖά σου, χαρὰ σου, Γιάννη μας! λὲν' οἱ γονεῖς
[καὶ πάλι,
κι' ἀνοίγουν δεύτερη φορὰ ὀλόθερμη ἄγκλιν
καὶ μὲ γλυκὸ χαμόγελο, μὲ τραγουδάκια μῦρια
ἀπλοχεροῦν, γεμίζουνε, ἀδειάζουνε ποτήρια.

Ἵσθ' ἄν τὰνδόνια χαρωπὴ, ἀγνή σὺν τὰγγελοῦδια
ψάλλει, χορεῦ' ἢ συντροφιὰ, γελᾷ καὶ ξεφαντόνει,
κ' ἐνφ' ἀκόμ' ἀκούονται γέλοια, χαραῖς, τραγούδια,
Πρωτοχρονιάς χρυσύφωτη αὐγοῦλα ἴσθ' ἡμερόνει.

ΣΤ'.

Φέρνει τὰνδόνια ἢ αὐγὴ κι' ὁ Μάϊς τὰ λουλούδια,
ποῦ τὸ καθένα ἴσθ' τὴν καρδιά δροσιὰ καὶ μόσχο κρύβει,
μὰ τῆς χαρᾶς τὰ λούλουδα καὶ τὰ γλυκὰ τραγούδια,
φῆρν' ἢ Ἀγάπη κι' ἢ Εὐχὴ ἴσθ' τὴν ταπεινὴ καλύβη.

ΚΟΡΝΗΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

ΛΙΝΑ.*

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐκεῖνο ὅπερ παρέρχεται.

I II.

Ἵ κ. δὲ Ραμβέρ, ἥτις τὰ μέγιστα ἠρέσκετο ἐν τῇ
πρωτῇ ταύτῃ τέρψει, ἔλαθε τὸν καιρὸν νὰ συνᾶξῃ
καὶ ρίψῃ ἐντὸς καλᾶθου ἐπεστρωμένου ἔσωθεν διὰ
μεταξίνου ὑφάσματος δεκάδα παραφυᾶδων καὶ μυκῆ-
των. Εἶτα σύρυσεν τὸν Ἰωάννην ἀπὸ τῆς χειρίδος,
ἐκᾶθισεν ἀφελῶς ἐπὶ τοῦ χλοοφύτου χεῖλους τᾶφρου
τινός, ὑγροῦ ἔτι ἐκ τῶν τελευταίων σταγόνων τῆς
ἄρτι καταπεσοῦσης βροχῆς.

— Καὶ τώρα ἄς ὀμιλήσωμεν, εἶπεν.

*) Ἵδε ἀριθ. 8, σελ. 157—160.

— "Ἄς ὁμιλήσωμεν, εἶπεν ὁ Δαήλ, ὃν ἡ συνέντευξις ἐκείνη κατέθελε.

Τότε ἡ νεαρὰ γυνὴ προσιδούσα αὐτὸν ἀτενῶς κατὰ πρόσωπον, τῷ προσεμειδίασε, καὶ δίχως νὰ χρονοτριβήσῃ εἰς προοίμιον οἰονδήποτε,

— Γνωρίζετε, ἤρξατο λέγουσα, ὅτι ἀπεφάσισα νὰ φαιδρύνω ὀλίγον τὸ μέτωπόν σας; πολλὰ νέφη τὸ σκιαζοῦν αὐτὸ τὸ ταλαίπωρον μέτωπόν σας· ἀλλὰ τοιοῦτο, ὅποιον εἶναι, μοὶ ἀρέσκει· διότι φανερόναι ἄνθρωπον σκεπτόμενον, αἰσθανόμενον καὶ ἔχοντα θέλησιν, ἄνθρωπον τὸν ὅποιον ἐκτιμᾷ τις πάντοτε, καὶ τὸν ὅποιον ὀφείλει ἐπίσης ν' ἀγαπᾷ.

— Κυρία! . . , διέκοψεν ὁ Ἰωάννης.

— "Ὅχι! μὴ με διακόπτετε· ἤξεύρω τί λέγω, καὶ δὲν λέγω παρὰ μόνον ὅ,τι θέλω νὰ εἶπω· δὲν εἶμαι ὅλως διόλου ὅ,τι φαίνομαι, κύριε Ἰωάννη, καὶ μόνον ἐπειδὴ σὰς ἐμάντευσα ρέποντα πρὸς σπουδαίαν φιλιαν, ἐτόλμησα νὰ σὰς ἀπονείμω τοιαύτην· τὴν δέχεσθε;

Οὐδέποτε ἡ εἰλικρινὴς λαλιὰ τῆς νεαρᾶς γυναικὸς ὑπῆρξε τόσον σαφής· ὁ Ἰωάννης ἀπεκρίνατο λίαν συγκεκινημένος:

— Κυρία, δὲν θέλω νὰ σὰς εἶπω ἐκφράσεις τετριμμένας· μάλιστα, εἶναι ἀληθές, τρέφω πρὸς ὑμᾶς ζωηροτάτην συμπάθειαν· σὰς ἀγαπῶ, καὶ νομίζω φυσικώτατον τὸ νὰ διαδηλώσω πρὸς ὑμᾶς τὸ αἰσθημά μου, σὰς ἀγαπῶ ὡς ἀγαπῶ τὴν ἀδελφὴν μου, ὡς ἀγαπῶ τὸν Φήλικα.

Ἐκείνη ἐμόρφασεν, ἔπειτα δὲ τῷ εἶπε καγχάζουσα·

— Μόνον ὡς τὸν Φήλικα;

Ἐκείνη μετέσχε τῆς ἰλαρότητος.

— "ὦ, ὄχι! πολὺ περισσότερον, τὸ γνωρίζετε καλῶς· εἶπε γελῶν.

— Χαίρω πολὺ λοιπόν! καλὰ! καὶ τώρα ὅτε εἴμεθα προσηλωμένοι ἀπέναντι ἀλλήλων δύναμαι νὰ πράξω κατὰ τὸ δοκοῦν διὰ ν' ἀφαιρέσω ἀφ' ὑμῶν αὐτὴν τὴν μελαγχολίαν ἢ ὅποια πολὺ μὲ στενοχωρεῖ, πολὺ μὲ λυπεῖ, πιστεύσατέ με.

— Σὰς ἐλύπησα, ἐγώ; ἀνέκραξεν ὁ νέος.

— Μάλιστα, κύριε· αὐτὸ σὰς ἐκπλήττει; Ἰδωμεν, διὰ τί λοιπὸν ἐτηρήσατε τὸ παγετῶδες ἐκείνο ὕψος, τὴν εἰρωνικὴν ἐπιφύλαξιν ἐνόσφ οι φίλοι ἔμμενον εἰς τὴν οἰκίαν μας; μήπως ἡ φιλοξενία σὰς ἐφάνη ἐλλιπής;

— "ὦ! . . κυρία! . . .

— Μήπως κάνεις σὰς προσέβαλεν ἀκουσίως; μήπως οἱ ξένοι μας ἀπήρεσαν πρὸς ὑμᾶς; ὀφείλει τις νὰ τοῖς συγχωρήσῃ πολλά· κατὰ τὰ μακρὰ ἔτη τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς των ἔλαβον τὸν καιρὸν νὰ λησμονήσωσιν ὀλίγον τὸν παιδαριώδη παρισιανὸν πολιτισμὸν των· ἐγώ, ναί, προέρχομαι ἐκ Παρισίων ὡς καὶ σεῖς, ἀλλ' αὐτοὶ; εἶναι ὅλοι ἀγαθοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι μοὶ εἶπον πολλά τὰ καλὰ περὶ ὑμῶν, ὀφελεῖς ἀρχοντίσκοι, οἵτινες δὲν ἔχουσι κακίαν εἰς κανένα των λόγων, εἰς κανέν των κίνημα· ἄπαξ ἔτι, ἔχετε κανέν πα-

ράκονον κατὰ τινος ἐξ αὐτῶν; . . ὅποιοιδήποτε; . . προσέθηκε μετὰ τινα δισταγμὸν.

Ἐκεῖνος διέκοψε τοὺς λόγους αὐτῆς διὰ χειρονομίας.

— Σὰς παρακαλῶ, κυρία, μὴ μοὶ λέγετε τοιαῦτα πράγματα!

— Ἄλλ' ὄχι, τὸναντίον πρέπει νὰ σὰς θεραπεύσω· ἐξομολογήθητε πρὸς ἐμέ.

— Περὶ τίνος λοιπὸν ὀφείλω νὰ ἐξομολογηθῶ;

— Περὶ τῆς μελαγχολίας σας, περὶ τοῦ ἐπιφυλακτικοῦ σας ἤθους, περὶ τῆς ζοφερᾶς αὐτῆς χροιάς ἢ ὅποια σὰς ἐπισκιάζει, ἢ ὅποια δὲν ἀρμόζει πρὸς τὴν νεότητά σας, καὶ ἀποτελεῖ κηλίδα ἐπὶ τοῦ γαλανοῦ μας ὀρίζοντος.

Ἐκεῖνος, καθήμενος παρ' αὐτὴν, ἐψέλλισε:

— Τοῦλάχιστον, θὰ τύχω τῆς συγγνώμης ὑμῶν;

— Εἶμαι διατεθειμένη πρὸς τοῦτο· αἰσθάνομαι λύπην δι' ὑμᾶς.

Ἐκείνη ἠνωρθώθη μετ' ἐρεθισμοῦ, διὰ νευρικήσ πως κινήσεως.

— "ὦ, κυρία, δὲν εἶμαι καὶ ἀξίος οἴκτου, καθ' ὅσον γνωρίζω· δὲν ἐπικαλοῦμαι συγγνώμην, νομίζων ὅτι δὲν ἔχω ἀνάγκην αὐτῆς.

Ἡ Λευκὴ ἠνωρθώθη ἐπίσης, λαβοῦσα δὲ τὴν χεῖρα αὐτοῦ, ἀνέκραξεν:

— "ὦ! ὦ! ἰδοῦ, ὀργίζεσθε· ἡ πληγὴ εἶναι λοιπὸν πολὺ ὀδυνηρὰ, ἀφ' οὗ ἡ ζέσις τῶν φίλων σὰς κινεῖ εἰς δάκρυα.

Ἐκείνη ἐταπεινώσε τὴν κεφαλὴν, οἰνοεὶ κατησχυμένος, καὶ εἶπεν:

— "Ὅχι· συγχωρήσατέ μοι· ἡ συγγνώμη μου ἔγκειται εἰς ἀθηντικωτάτην τινὰ ἔνστασιν: εἶμαι πτωχός.

— Καὶ ἐρυθριᾶτε διὰ τοῦτο;

— Δὲν ἐρυθριᾷ τις εἰμὴ διὰ κακὴν τινα πράξιν, κυρία, ἀπεκρίνατο μετ' ἀκτινοβολοῦντος βλέμματος· πρέπει νὰ πιστεύσητε ὅτι αἱ λέξεις μου δὲν ἐρημνεύουσι καλῶς τὰ αἰσθημάτά μου, διότι δὲν κατορθῶ νὰ γείνω καταληπτός.

— Τοῦναντίον, καὶ σὰς λέγω κατὰ πλεόν· ὄχι μόνον σὰς ἐννοῶ, ἀλλὰ καὶ σὰς μαντεύω· θέλετε νὰ σὰς ἐκθέσω ἐγώ, κύριε Ἰωάννη, τὴν κατάστασιν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας σας;

— "ὦ, θὰ μοὶ ἦτο πολὺ εὐχάριστον τοῦτο, κυρία· εἶπεν ἐκεῖνος μειδιῶν καὶ προσπαθῶν νὰ προσλάβῃ ὕψος εὐτράπελον.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ προσεῖδεν αὐτὸν ἀτενῶς, καὶ σοβαρὰ, σπουδάζουσα, μηδὲ ὅλως ἐλαττοῦσα τὴν ζωηρότητα τῆς ἐκφράσεως αὐτῆς, ἐλάλησεν οὕτω:

— Κύριε Δαήλ, πάσχετε εὐγενῶς, ἀλλ' ὄχι καὶ δικαίως. Εἶσθε πτωχός; λοιπὸν, ἐγώ, γυνὴ πλουσία καὶ εὐτυχής, διακηρύττω πρὸς ὑμᾶς, ὅτι δὲν γνωρίζω ἄλλο τι τόσον σεβαστὸν ὅσον ἡ πτωχεία· ἡ ἰδική σας μάλιστα εἶναι ἀξιοθαύμαστος· μὴ γελᾶτε· γνωρίζω τὴν ἱστορίαν σας· εἶσθε, ἀπλούστατα, ἐντιμὸς ἄνθρωπος, κατὰ τὴν αὐστηρὰν ἐκδοχὴν τῆς λέ-

ξεως, και τοῦτο εἶναι σπάνιον εἰς τοὺς καιροὺς τοὺς ὁποίους τρέχομεν. Ἀλλὰ διὰ ποῖον, και διὰ τί ὑποφέρετε; διὰ τὴν μητέρα σας; αὕτη σεμνύνεται ἐφ' ὑμῖν· μήπως θὰ προὔτιμα τὸν πλοῦτον μάλλον ἢ τὸ εὐτύχημα τοῦ νὰ ἔχη τοιοῦτον υἱόν; διὰ τὴν ἀδελφὴν σας; αὕτη πάλιν εἶναι παιδίον, πρὸ τῶν βημάτων τοῦ ὁποίου σεῖς ἀπεμακρύνετε τότεν εὐλαβῶς τὰς πέτρας και τὰς ἀκάνθας τῆς ὁδοῦ. ὥστε εἰσερχομένη εἰς τὸν βίον, οὔτε κἄν θὰ ὑποπτεύσῃ ποτὲ τὰς στερήσεις και τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα χάριν αὐτῆς ὑπέστητε. Διὰ τί λοιπὸν πᾶσχετε; μήπως ἡ φιλία σας προὔδωκεν; ἀλλ' ὑμεῖς δὲν τὴν ἐπεδαφιλεύσατε ἀφειδῶς μέχρι τοῦδε τὴν πολῦτιμον φιλίαν σας, και ἐπομένως οὐδένα λόγον ἀμφιβολίας ἔχετε περὶ ἐκείνων εἰς τοὺς ὁποίους τὴν ἐνεπιστεύθητε· μήπως τὸ αἷτιον τοῦ πόνου σας ἀποτελεῖ ἡ φιλοδοξία; ἀλλ' εἰς ἡλικίαν εἰκόσιν ἐξ ἐτῶν δὲν ἔχει τις τὸ δικαίωμα νὰ θεωρῇ ἑαυτὸν ἔκπτωτον πάσης ἐλπίδος, και, ἂν ἔτι ὑποθέσωμεν ὅτι λογικοὶ τινες πόθοι ἀπωλέσθησαν, μήτοι δὲν ἔχετε ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ἀρκεῖται ψυχὴ τοῦ χαρακτῆρος ὑμῶν, τὴν συνείδησιν δηλαδὴ τοῦ ὅτι ἐδράσατε οὕτως ὥστε νὰ γείνητε ἀξίος ἐτέρου τινός, ἀνωτέρου τῆς ἐκτιμήσεως τῶν ἄλλων, ἥτοι τῆς ἰδίας ὑμῶν ἐκτιμήσεως; Ἐπαναλαμβάνω, ὁ πόνος σας εἶναι πόνος εὐγενούς καρδίας, ἀλλὰ πόνος ἀδικαιολόγητος.

Ὅταν ἡ Λευκὴ εἰσήγησεν, ὁ νεανίας ἤγειρε πρὸς αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμούς· δύο δὲ δάκρυα ἐφάνησαν τρέμοντα ἐπὶ τῶν ὠχρῶν αὐτοῦ βλεφάρων.

— Ἐχετε δίκαιον! εἶπεν ἀποτόμως, και ἄνευ περισκέψεως ἤρπασε και ἤσπασθη τὴν χεῖρα τῆς νεαρᾶς γυναίκος. Συγγνώμη· ὑπέσχομαι ὅτι εἰς τὸ μέλλον θὰ ἦμαι εὐθυμος και φαιδρός, ὅτι δὲν θὰ ἔχω πλέον μελαγχολίαν.

Τὸ χειροφίλημα ἐκεῖνο προὔξηνσεν εἰς τὴν νεαρὰν γυναῖκα οὐχὶ μὲν ταραχὴν, ἀλλ' αἰφνιδίαν τινὰ ἀνασκίρτησιν.

— Ὅχι, εἶπε· σὰς ἀπαγορεύω νὰ παρωδῆτε τὴν χαρὰν· μείνατε κἀλλιον ὁποῖος εἴσθε· ἀλλ' ἄρ' οὐ ἔχετε τώρα φίλην εἰλικρινῆ, ἐπωφελήθητε τὴν ἔχουμένην της, βέβαιος ὢν ὅτι οὐδέποτε θὰ αἰσθανθῆτε κόρον.

Ἄλλ' ἐκεῖνος ἀπήντησε σείων τὴν κεφαλὴν.

— Εὐχαριστῶ! εἴσθε πολὺ ἀγαθὴ· ἀλλὰ τὰ πάντα φέρουσι κόρον· ὑπάρχουσι δὲ μυστικά, ἅτινα οὐδὲ πρὸς ἑαυτὸν τολμᾷ τις νὰ ὁμολογήσῃ.

Τότε ἐκεῖνη, ἀπειλοῦσα αὐτὸν διὰ τοῦ δακτύλου, και σχεδὸν γελοέσσα τὴν ὄψιν, ἐψιθύρισε:

— Ἥμην βεβαία! ὑπάρχει και τι ἄλλο ἐν τῇ θλίψει ταύτῃ. . .

— Και τι ἄλλο; τί λοιπὸν;

— Κύριε Δαήλ, πᾶσχετε ἐξ ἔρωτος.

Ρίγος αἰφνιδίον διέτρεξεν αὐτοῦ τὰ μέλη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, ἔστι δὲ ἀκίνητος, τοὺς ὀφθαλμούς ἔχων εὐρέως ἀνεωγμένους, ἐκτεθαμβημένος ὑπὸ

τοῦ γυναικείου ἐκείνου μειδιάματος, κατατεθορυβημένος ὑπὸ τῆς ἀπροσδοκῆτου ταύτης μαντεύσεως.

Τῇ στιγμῇ ἐκεῖνη ἐλαφρὸν βῆμα ἔτριξεν ἐπὶ τῆς ἄμμου τοῦ διαδρόμου· οἱ δὲ δύο συνδιαλεγόμενοι στραφέντες, εἶδον τὴν Ἰωάνναν χωροῦσαν πρὸς αὐτοὺς.

V I.

Ἡ Ἰωάννα κατέλαθεν ἐπ' αὐτοφῶρῳ τὸ φίλημα και τὴν παράδοξον τοῦ νεανίου ταραχὴν· προχωρήσασα δὲ μετ' ἤθους σοβαροῦ και ἐστενοχωρημένου, εἶπε πρὸς τὴν ἀδελφὴν της διὰ φωνῆς ἐκφραζούσης τὸν δισταγμόν.

— Γνωρίζεις ὅτι ὁ Φήλιξ ἐπανῆλθε πρὸ πολλοῦ και σὲ ζητεῖ;

— Μὲ ζητεῖ; ἀλλ' ἐγὼ εἰδοποίησα ὅτι εἶμαι ἐδῶ, μετὰ τοῦ κ. Δαήλ.

Λέγουσα δὲ τοῦτο ἡ Λευκὴ προσήλωσεν ἐπὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς βλέμμα τοσοῦτω καθαρὸν και ἀξιοπρεπές, ὥστε οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκεῖνης κατεδιβάσθησαν πᾶραυτα. Κύμα αἵματος ἀνέβη ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς κ. δὲ Ραμβέρ, αἰφνιδία δὲ ταραχὴ ἐδόνησε τὴν καρδίαν αὐτῆς! . . . ἀνέγνω τὴν ὑπόψιν, τὴν κηκόβουλον σκέψιν ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς νεανίδος.

— ὦ! . . . ἐψέλλισεν ἀποπνιγμένη ὑπὸ τῆς θλίψεως. Καὶ ἔφυγε πρὸς τὸν πύργον.

Ἄλλ' ἡ Ἰωάννα δὲν ἀνύψωσεν ἔτι τὸ βλέμμα, κατρηχυμένη ἤδη και ἄφωνος ἐκ ταραχῆς, ὡς ἔνοχον περιφρονοῦσα ἑαυτὴν, διότι διείδε τὸ κακὸν ἐκεῖ ἐνθά δὲν ὑπῆρχε τοῦτο. Ἐμάντευε τὸ ἐπιτιμητικὸν βλέμμα, ὅπερ προσήλου ἐπ' αὐτῆς, ὁ Ἰωάννης, ὅστις ἐνόησεν ἐπίσης τὴν ὑβριστικὴν ὑπόνοιαν τὴν βαρύνουσαν ἐπ' αὐτοῦ και τῆς ἀπελθούσης φίλης αὐτοῦ συγχρόνως.

Ἐσίγα, ἡ δὲ ἀφασία αὐτοῦ ἀπέβαιναν ὀχληροτέρα ἀπὸ στιγμῆς εἰς τὴν στιγμὴν.

Ἄλλ' ἡ Ἰωάννα, τὴν σιγὴν διακόπτουσα, εἶπεν ἤδη ἄνευ ὀπισθοβουλίας τινός.

Ἄγαπᾶτε τοὺς πρωῖνους περιπάτους, κ. Δαήλ;

— Μάλιστα, βεβαίως, δεσποινίς· εἶπεν ἐκεῖνος νομίζων ὅτι διαγιγνώσκει ὑπαινιγμὸν τινὰ και ἐν ταύτῃ τῇ φράσει· σεῖς δὲν τοὺς ἀγαπᾶτε;

— Ἄπ' ἐναντίας, κύριε. . . δηλαδὴ. . .

Και ἔστι ἀποτόμως ἐν ἀμηχανίᾳ· ἡ τύψις τοῦ συνειδότης συνέχεε και περιέπλεκε τὸ νῆμα τῶν ἰδεῶν αὐτῆς.

Ὁ Ἰωάννης ἀπεκρίνατο εἰρωνικῶς.

— Δηλαδὴ, δὲν ὀνομάζω πρωῖνους τοὺς περιπάτους οἵτινες γίνονται ἀπὸ τῶν 9 μέχρι τῶν 10 ὥρων τῆς πρωῆς.

Ποῦ λοιπὸν ἡ Ἰωάννα εἶχε τὸν νοῦν; ὄντως προσήγγιζεν ἡ δεκάτη ὥρα, μόνον δὲ ὅπως ὑπομνήσῃ τὸ πρόγευμα, εἶχεν ἔλθει νὰ παραλάβῃ τοὺς περιπατητάς.

Ἡ θέσις αὐτῆς ἦν ἤδη τοσοῦτω ἀκροσφαλῆς, τοσοῦτω ἐπισθητῆ ἡ ταραχὴ της, ὥστε τὸν λάρυγγα αὐτῆς συνέσφιγξεν αἰφνιδία τάσις πρὸς θρήνον, ἦν

προσεπάθησε ν' ἀπαμακρύνῃ, μὴ θέλουσα νὰ καταρθῇ ἀσθενὴς πρὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου.

Ἄλλ' ὁ Ἰωάννης, οἰκτίρων πρὸς τὴν ὀδύνην αὐτῆς, προσέβλεψεν αὐτὴν, δίχως ἐκείνη νὰ τὸν ἴδῃ, καὶ τῇ εἶπεν ἡδέως :

— Δεσποινίς, μοὶ ἐπιτρέπετε νὰ σᾶς προσφέρω τὸν βραχίονα ἵνα ἐπιστρέψωμεν ;

Τὰς δυνάμεις τῆς δυστυχοῦς κόρης παρέλυσεν ἤδη ὀλοτελῶς ἡ ἔκφρασις ἐκείνη τοῦ οἴκτου, ἣν αἱ λέξεις αὗται περιείχον καταφανῶς.

Κεκλιμένον ἔτι ἔχουσα τὸ μέτωπον, ἔλαβε μηχανικῶς τὸν προσφερόμενον βραχίονα· ἐν ᾧ δ' ἐστρέφοντο πρὸς πλάγιόν τινα διχδρομον, αἴφνης ὁ νεανίας ἐνόησε τὴν μικρὰν χεῖρα τρέμουσαν, καὶ στραφεὶς, βλέπει τὸ περιθωράκιον ἀνασειόμενον ζωηρῶς, καὶ θλιβερῶς κλίνοντας τοὺς λαμπροὺς μέλανας βοστρύχους.

Ἡ Ἰωάννα ἔκλαιε, καὶ ἔκλαιεν ἀκαθέκτως· ἡ κρίσις ἐλάμβανε χώραν, ἡ ἐξωγκωμένη καρδιά ἐξερρήγνυε τὴν ὀρμὴν τῶν παλμῶν αὐτῆς . . . Διὰ τί ἄρα ἔκλαιεν ; ὁ Ἰωάννης οἴονεϊ ἐξ ἐμπνεύσεως ἐνόησε τὴν θλίψιν ταύτην, ἀλλ' οὐχ ἦττον δὲν ἐνεβόλευσεν ἐν αὐτῇ.

— Δεσποινίς . . . εἶπε, μηδεμίαν εὐρίσκων φράσιν παρήγορον.

Ἡ Ἰωάννα ἔστη, καὶ διὰ νευρικοῦ κινήματος ἀπαλλασσομένη τοῦ συγκρατοῦντος αὐτὴν βραχίονος, ἔπεσεν ὀρμητικῶς ἐπὶ κηπαίας ἑδρας, καὶ ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον.

Ἄλλὰ ταχέως τότε κατίσχυσε τοῦ παροξυσμοῦ· ἀνορθωθείσα δὲ μετὰ θελκτικῆς ζωηρότητος καὶ μειδιῶσα διὰ μέσου τῶν δακρύων, εἶπε πρὸς τὸν νεανίαν ἀπνευστί.

— Κύριε Δατὴλ, εἰσθε ἀγαθὸς σεις, καὶ ἐγὼ εἶμαι κακὴ κόρη.

Ἐκεῖνος ἀπεκρίνατο χαμηλοφώνως, αἰσθανόμενος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀνακουφιζομένην ἀπὸ ἀχθους δεινοῦ :

— Εἰσθε θελκτικὴ κόρη, πολὺ νευρική, ἦτις δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ζητήσῃ συγγνώμην.

Τότε ἡ νεάνις ἐμψυχωθείσα, ἔδραμε πρὸς ψυχρὰν πηγὴν κυλλοῦσαν τὸ διαυγὲς αὐτῆς νεῦμα διὰ μέσου τῆς χλόης, καὶ διαβρέξασα τὸ ρινόμακτρον τῆς, ἐδρόσισε τοὺς ὀφθαλμούς.

— Μήπως φαίνεται ὅτι ἔκλαυσα ; ἠρώτησεν εὐθύμως.

— Ὅχι· ἀπάντησεν ὁ Ἰωάννης, ὅστις ἐλησμόνει ἤδη ὅλην τὴν διαδραματισθεῖσαν σκηνήν.

Καὶ ἔλαβον ἤδη τὴν συντομοπατικὴν ὁδόν, ὅπως φθάσωσι τὸ πρόγευμα· ἀλλ' ἐν ᾧ διέσχίζον τὸν λειμῶνα, ἐμπροσθεν τῶν πρὸ τῆς πύλης βαθμίδων, παρετήρησαν τὸν ἐπιστολοδότην ἐκτελοῦντα τὴν καθημερινὴν περιοδεῖαν αὐτοῦ.

— Ὁ ταχυδρόμος ! ἀνέκραξεν ἡ Ἰωάννα, παραιτοῦσα δ' ἐκεῖ τὸν νεανίαν, ἔδραμε πρὸς τὸν γέροντα.

— Ἐχετε τίποτε δι' ἐμέ, Πέτρε ;

— Ναί, δεσποινίς Ἰωάννα, εἶπεν ὁ γέρον, τείνων

αὐτῇ ἐπιστολήν· ἔρχεται ἀπὸ τοὺς Παρισίους· ἰδοὺ τὸ γραμματόσημον.

Ἡ Ἰωάννα ἤρπασε τὴν ἐπιστολήν καὶ ἔσχισε τὸν φάκελλον.

— Μοὶ ἐπιτρέπετε ; ἠρώτησε τὸν νεανίαν.

VII.

Βεβαίως τὸ ἔγγραφο ἐκεῖνο ἦτο λίαν ἐνδιαφέρον, διότι ἡ νεάνις μόλις ἐσχάτη ὄλων, προσῆλθεν εἰς τὴν τράπεζαν.

Μετ' ἀκτινοβολούσης μορφῆς κροτοῦσα τὰς χεῖρας, ὤρμησε διὰ σκιρτήματος πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ περιπτύσσασα τὸν τράχηλόν τῆς τῇ ὠμίλησε χαμηλοφώνως. Ἡ Λευκὴ, ἄθυμος οὔσα πρότερον, πάραυτα τότε ἀνέλαβε τὸ φαιδρὸν ἦθος, ὅπερ ἐκόσμει αὐτὴν τὸ πρῶν.

— Τί σοὶ συμβαίνει λοιπόν, Ἰωαννέττα ; εἶσαι ὑπερβολικῶς εὐθύμος.

— ὦ, ἀγαπητή ; ἔλαβον τόσφ καλὴν εἰδήσιν !

— Καλὴν εἰδήσιν ; δύναμαι νὰ ἐρωτήσω ; . . .

— Εἶναι περιττόν . . . γνωρίζεις, ἡ Λίνα . . . εἰς τὸν ἦχον τοῦ ὀνόματος τούτου ὁ Ἰωάννης ἐσκίρτησεν.

— Ἡ Λίνα ; εἶπεν ἡ κ. δὲ Ραμβέρ, ἔ, λοιπόν ;

— Λοιπόν, μοὶ ἀναγγέλει δι' ἐπιστολῆς ὅτι ὁ πάππος τῆς εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἔρχονται.

— Ἐρχονται ; ἀνέκραξεν ὁ Φηλιζ· Εὐτυχῶς ! Καὶ πότε φθάνουν ;

— Ἡ ἐπιστολὴ χρονολογεῖται ἀπὸ χθές, καὶ λέγει ὅτι ἀναχωροῦν αὐριο· ἔρχονται λοιπόν σήμερον.

— Σήμερον ; εἶπεν ἡ κ. δὲ Ραμβέρ· ἀλλὰ μόλις ἔχομεν τὸν καιρὸν νὰ ἐτοιμάσωμεν τὰ δωμάτια.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν Ἰωάννην, οὗτος τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἐνόμιζεν ὅτι ὄνειρεύεται.

Ἡ Λίνα μέλλει νὰ ἔλθῃ, ἔρχεται, θὰ ἦναι ἐδῶ τὴν ἐσπέραν· ὑπὸ τὸ αἰφνίδιον ράπισμα τῆς ἀπροσδοκῆτου ταύτης εἰδήσεως, ὡχρία καθ' ὅσον ἅπαν τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπλημμύρει πρὸς τὴν καρδίαν ὀρμητικῶς.

Ἡ ταραχὴ αὕτη οὐδόλως διέλαθε τὴν Λευκὴν, ἦτις ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπέβη κυρία, οὕτως εἶπεν, τοῦ ἀπορρήτου τοῦ νεαροῦ αὐτῆς φίλου.

Τότε ἡ Ἰωάννα εἶπε μεθ' ὑφους εὐλικρινοῦς.

— Παρατηρῶ ὅτι ἡ Λίνα ἐξέλεξε τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκέψέως τῆς· θὰ εὐρεθῇ καθ' ὀλοκληρίαν μεταξὺ κύκλου γνωστῶν· δὲν ὀμιλῶ περὶ τοῦ κ. Ἀλβερικ, ὁ ὁποῖος τὴν γνωρίζει καλλίτερον παντὸς ἄλλου, διότι εἶναι μαθήτριξ του.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὁ Ἰωάννης κατῴρθωσεν νὰ συνέλθῃ.

— Μαθήτριξ μου, εἶπε βραδέως· εἶναι ἀληθές· τὴν ἐλησμόνησα σχεδόν· ἀλλὰ δὲν φοβείσθε, δεσποινίς, μήπως ἡ παρουσία μου ἐπισκοτίσῃ κάπως τὴν δεσποινίδα δὲ Μαλφάρ ;

— Νὰ ἐπισκοτίσῃ ; . . . τὴν Λίαν ; . . . καὶ διὰ τί παρακαλῶ ;

— Ἰδοὺ· ὅταν εὐρίσκεται τις εἰς τὰς διακοπὰς,

δὲν εἶναι τόσον εὐχάριστον, καθ' ὅσον ἐγὼ γνωρίζω, νὰ συναντᾷ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ του διδάσκαλον.

— Ὡ! εἶπεν ὁ υποκόμης· ἀγαπητέ μου Δαήλ, ἐάν ἔμεινες ὁποῖος ἦσο ὅταν σ' ἐγνώρισα, ὑποθέτω ὅτι εἶσαι πολὺ ὀλίγον παιδαγωγός.

— Ἄ, καλέ μου φίλε, προσπαθῶ νὰ γείνω.

Ἐνταῦθα ἐπενέθη ἡ κ. δὲ Ραμβέρ.

— Δὲν μᾶς εἶπατε πρότερον, κ. Δαήλ, ὅτι εἴσθε παροδικῶς μόνον διδάσκαλος;

— Μάλιστα, ἀλλὰ δυνατὸν νὰ μοι ἔλθῃ ἡ ἐπιθυμία αὕτη· καὶ ἔπειτα, ἂν πιστεύσω, τὴν κ. Κολλάρ, τοῦτο εἶναι σχεδὸν ἡ κλήσις μου· ἔχω ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ὁ γέλωσ μεθ' οὗ προὔφερε τὰς λέξεις ταύτας, ἀπῆχει ξηρῶς καὶ βραδίως.

— Ἄλλ' ἀφ' οὗ δὲν προορίζεσθε διὰ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα, ἠρώτησεν ἡ κ. Δερουᾶ, ποῖον στόδιον σκοπεύετε νὰ ἐκλέξετε;

Ὁ Ἰωάννης γελάσας ἐκ νέου, ἀπεκρίνατο ἄνευ στόμφου.

— Ὁ θὰ ἠδυνάμην νὰ εἶπω, κυρία, ὅτι μόνον τῆς ἐκλογῆς ἔχω τὴν δυσχέρειαν, διότι εἶμαι κάτοχος δύο διπλωμάτων, ἅτινα μοὶ ἐπιτρέπουσι τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν δύο ἐπιστημῶν· ἀλλ' ἄλλοίμονον! τὰ διπλώματα οὐδὲν ἐξασφαλίζουν· δυνατὸν νὰ μείνω καθηγητὴς ἄνευ μαθητῶν, ὡς καὶ δικηγόρος ἄνευ δικῶν· ἐάν πάλιν συμπληρώσω τὰς ἰατρικὰς σπουδὰς μου, ὡς μελετῶ νὰ πράξω, ὁ τίτλος τοῦ ἱατροῦ δὲν ἀρκεῖ ἵνα μοὶ προσπορίσῃ καὶ πελατεῖαν· προσθέσατε δὲ ὅτι ἡ ἀδιάπαυστος ἐργασία, ὁ ἀγὼν τοῦ βίου, ὡς λέγουσι, δὲν μοὶ παραχωροῦσι τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον ἵνα σκεφθῶ καὶ ἀποφασίσω· βλέπετε λοιπὸν ὅτι βαίνω κατὰ τύχην, ἢ μᾶλλον κατὰ τὸ θεῖον ἔλεος· οὐχ ἦτον, ἐκ φυσικῆς κλίσεως, θὰ προὔτιμων ν' ἀποζῶ ἐκ τῆς γραφίδος μου, καὶ τοῦτο θὰ μοὶ ἦρκει· ὡς πρὸς τοῦτο ἐξέρχομαι τοῦ ταπεινοῦ κύκλου μου, κατὰ τὴν σημασίαν τῆς λέξεως.

Ἡ φράσις αὕτη ἐλέχθη οὐχὶ ἄνευ λεπτῆς τινος ἀποχρώσεως πικρίας, ἥτις ἐπληξε τόσον τὴν Ἰωάνναν ὡς καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς· ἀλλὰ ταυτοχρόνως ἀμφοτέραι ἐσκέψαντο ὅτι τὸ ὑπέροχον ἐκεῖνο πνεῦμα, ἡ θαυμασίως κεκαλλιεργημένη εὐφυΐα, ἐπὶ σκοπῶ παρεμόρφου τῆ στιγμῆς ἐκείνης τὰς ιδέας αὐτῆς, καὶ ὅτι ὁ ἀνὴρ ὁ κατέχων ἰσχύον βουλήσεως τὴν, ὅση ἐπέτρεπεν αὐτῷ ν' ἀκολουθῆ πολλὰς συγχρόνως μελέτας, μηδὲν ἔν οὐκ ἐπὶ αὐτῶν ἐξασθενίζόμενος, εὐχερῶς βεβαίως θὰ ἠδύνατο βράδιον νὰ εὗρῃ τὴν ἀρμόζουσαν αὐτῷ ὁδόν, καὶ νὰ ἐπιβληθῆ ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ τῶν ὁμοίων αὐτῷ.

Ἡ δεσποινὴς Δερουᾶ, τὰ μάλιστα ἤδη διατεθειμένη πρὸς θαυμασμόν, ἠσθάνθη οἰονεῖ βαθυσέβαστόν τινα φόβον πρὸς αὐτόν.

— Ἄλλὰ, ἠρώτησεν ὁ Ἀλβερὶκ μετὰ τινος ἀμηχανίας, δὲν εἶσαι, νομίζω, προσκεκολλημένος εἰς τὴν σύνταξιν ἐφημερίδος τινός;

— Ναί, εἶμαι συντάκτης τῆς «Παλαιᾶς Γαλλίας».

Ὁ Φήλιξ ἀνεσκίρτησεν ἐκ τῆς ἑδρας αὐτοῦ.

— «Τῆς Παλαιᾶς Γαλλίας!» ἀλλὰ δὲν μοὶ εἶπες ἔως τώρα τίποτε, Ἰωάννη; . . . Ἄ, τὸν κρυψίνου! ἀλλ' αὕτη εἶναι ἡ ἐφημερίς μου, φίλε μου, ἡ ἀρχαιοτάτη ἐφημερίς τῆς Εὐρώπης· ὦ, τοῦτο εἶναι τίτλος, κυριολεκτικῶς, σοὶ δημιουργεῖ φήμην. Ἄ! ἀλλὰ εἶσαι λοιπὸν κάτοχος γενικῆς ἐγκυκλοπαιδείας, κύριε! εἶπέ μοι, μήπως εἶσαι κάπως καὶ χημικός, καὶ ἀστρονόμος.

Ὁ Ἰωάννης ἔρρηξε καγχασμήν καὶ ὄλοι ἐν χορῷ ἐμιμήθησαν αὐτόν.

— Ὅχι, ἀγαπητέ μου Φήλιξ· θέλεις λοιπὸν νὰ μὴ μοὶ ἀρκοῦν ὅσα στάδια διανοίγονται ἤδη πρὸ ἐμοῦ, ἢ μᾶλλον νὰ μὴ ἐπαρκῶ ἐγὼ εἰς οὐδὲν ἐξ αὐτῶν;

— Διόλου· γνωρίζω ἐκ πείρας ὅτι δύνασαι πᾶν ὅ,τι θέλεις· ἀλλὰ μεταξὺ ὄλων τούτων δὲν ὑπάρχει ἐν ὅπερ χαίρει τὴν προτίμησίν σου;

Ὁ Ἰωάννης ἐταπεινώσε τὸ μέτωπον· ζωφερόν νέφος ἐπεσκίασεν αὐτὸ ἐπὶ στιγμῆν, ἐνῶ τὰ χεῖλη ἐψιθύρισαν βεβιασμένως:

— Ναί, ὑπῆρχεν ἐν ὅπερ προὔτιμων, ὅπερ ἠγάπησα ἐμπαθῶς, καὶ εἰς τὸ ὅποιον εἰργάσθην: τὸ στάδιον τοῦ πατρός μου, τὸ στρατιωτικὸν στάδιον!

Ὅτε ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν τὸ βλέμμα αὐτοῦ συνήντεσε τὸ τῆς Ἰωάννης, ὅπερ ἐπυρπόλησεν αὐτόν διὰ τῆς φλογὸς αὐτοῦ· ἀλλὰ πέραυτα καταληφθεῖσα καὶ πάλιν ἡ κόρη, ὑπὸ τοῦ πρὸ μικροῦ ἐπικρατοῦντος αἰσθήματος, ἀπέστρεψεν ἀποτόμως τοὺς ὀφθαλμούς.

Ἡ συνδιέλεξις περιορίσθη ἐνταῦθα, καὶ οἱ συνδαιτημένους ἔσπευσαν νὰ λάβωσι τὸν καφέ ὑπὸ τὰ εὐσκία δένδρα τῆς ἐπαύλεως.

VII

Ἡ κ. δὲ Μακφάρ καὶ ἡ ἐγγόνη αὐτῆς ἔφθασαν περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς νυκτός.

Ὁ Φήλιξ, ἡ σύζυγός του καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς μετέβησαν εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ Ἀζέν, ἵνα ὑποδεχθῶσιν αὐτάς. Ἡθῆλθησαν ἵνα συμπαραλάβωσι καὶ τὸν Ἰωάννην, ἀλλ' ἐκεῖνος πρεέβαλε δι' εὐθύμου ὕψους ἀναντίρητον ἄρνησιν.

Ὅχι, ὄχι, σὰς παρακαλῶ· ἀφήσατε τὴν δεσποινίδα δὲ Μακφάρ ν' ἀπολαύσῃ μὲ ἡσυχον καρδίαν τὰ δένδρα καὶ τοὺς ἀστέρας τῆς ἐξοχῆς· ἔχομεν κατόπιν καιρὸν νὰ παρουσιάσωμεν τὴν δυσάρεστον ἐκπληξίν.

Ἡ κ. δὲ Ραμβέρ τῷ εἶπε πάλιν μετ' ἐμφαντικοῦ μορφασμοῦ:

— Προσέχετε! ἀρχίζετε πάλιν νὰ ζοφόνεσθε· ἐπαναπίπτετε εἰς τὸ σφάλμα σας.

— Ὅχι, εἶπεν ὁ Ἰωάννης· μένω ὁποῖος εἶμαι, κατὰ τὴν συμβουλήν σας.

Ἡ ἄμαξα ἀνεχώρησε κατὰ τὴν ἑκτὴν ὥραν· μύλις δ' αὕτη ὑπερέβη τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ, καὶ ὁ νεανίας ἐβυθίσθη εἰς τὰ βόθρα τοῦ δασυλλίου τῆς ἐπαύλεως.

Ἡ νύξ ἐπῆρχετο, δροσερὰ τοῦ Σεπτεμβρίου νύξ ὑπὸ τὰς σκιάς τῶν βαθυκιτρίνων φύλλων καὶ ἡ καταδυο-

μένη σφαίρα τοῦ Φοίβου, ὅστις ἐπέριπτεν ἔτι πλαγίου βλέμματος ἀκτῖνα, ἐφαίνετο διχαζομένη κατὰ πλάτος ὑπὸ τῆς μεταξὺ τῶν δύο τοξῶν εὐθείας διόδου τῆς ὑψηλῆς γεφύρας, ἥτις προέβαλλε μακρὰν ἐν τῷ ὀρίζοντι.

Ὁ Γαρόννης ἐκύλιε νωθῶς εἰς τὰ ρειθρα αὐτοῦ λαμπυρίζοντα ψήγματα χρυσῶν σπινθήρων, καθ' ὅσον δὲ τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς ἐταπεινοῦτο πῶρω ἐκεῖ ἔνθα διεχαράττετο ἡ πολυσχεδῆς γραμμὴ τῶν ὑποκυκλῶν βουνῶν. Ὁ νεανίας ἤσθάνετο τὴν καρδίαν σφοδρότερον πάλλουςαν.

Οὕτω λοιπὸν ἔμελλε νὰ φθάσῃ Ἐκείνη μετὰ τρεῖς, μετὰ τέσσαρας τὸ πολὺ ὥρας, ἔμελλε νὰ ᾗ ἐκεῖ, ὑπὸ τὴν φιλόξενον στέγην, ὑφ' ἣν ἡ ἀγνὴ φίλια προσεκάλεσεν αὐτόν, πένητα ἄνδρα, ὃν ἡ κόρη ἐκείνη τοσοῦτω σκληρῶς ἐνέπαιξεν· ἔμελλε νὰ ἐπανίδῃ τὸ πολυαγάπητον πλάσμα ὑπὸ τοῦ ὁποῦοι ζῶηρως πεπληγμένη ἡ φαντασία αὐτοῦ, τῷ ἀνέπλαττεν ἀπαύστως τὰς θαυμασίας τοῦ κάλλους αὐτοῦ τελειότητας.

Διὰ τί λοιπὸν μόνον Ἐκείνην πάντοτε ὠνειροπόλει, μόνον Ἐκείνην πάντοτε διέβλεπε; μήπως ἡ Ἰλδα Βαίκευδὸν δὲν ἤτο ἐπίσης λευκὴ τὴν μορφήν, ἡ δὲ κ. δὲ Ραμβέρ γλυκυτέρα καὶ μᾶλλον πολυθέληγτρος, ἡ Ἰωάννα πεπλασμένη ἀρμολιωτέρα πρὸς ζῶηρὸν τοῦ πάθους διέγερσιν; — ἀλλ' οὐχί! Ἐκείνη μόνη, ἡ Λίνα, ὄλων αὐτῶν ἐβασίλευε... Ἐπίσης λευκὴ, ἡ Ἰλδα, ἀλλὰ τίς λοιπὸν διέχρωσις θὰ ἠδύνατό ποτε νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν χροικὴν ἐκείνην, τρυφερὰν καμελίας χροικὴν, ἣν οὐδεμία ρυτίς, οὐδεμία ὑπέρυθρος κηλὶς ἐβέβηλου; — μᾶλλον ἀξίεραστός ἡ Λευκὴ; ἀλλὰ μὴ εἶναι δυνατόν τὸ θαυμάσιον ἐκεῖνο σῶμα νὰ μὴ περικλείῃ τὴν θειοτάτην ψυχὴν; — ποθητοτέρα ἡ Ἰωάννα; — ναί, ἐάν ὁ Ἔρωσ εἶναι ἡ διηνεκὴς ἀποθέωσις, ἡ ὑψηλὴ λατρεία ἐξεστηκυίας ψυχῆς, λατρεία ἐπιδαφιλεύουσα εἰς τὰς αἰσθήσεις μερίδα τῆς θείας εὐδαιμονίας, ἣν δημιουργεῖ!

(Μετὰφρασις Κ. Α. Π.).

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.—Ἡ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους καὶ τὸ μέλος τοῦ Saint-Saëns.—Wendoline, μελόδραμα εἰς πράξεις δύο καὶ τρεῖς εἰκόνας, ἔπη τοῦ Catulle Mendès, μέλος τοῦ E. Chabrier.—Bérénice τοῦ Rakia.—ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῆς ἀρτι διδαχθείσης ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους κατὰ μέλος τοῦ ἐπιφανοῦς μουσουργοῦ C. Saint-Saëns, ὅστις μελοποιήσας τὰ χορικά τοῦ ἀριστουργήματος τῆς σοφοκλείου μουσῆς, ὡς ἐγκύψας ἐν τῇ μελέτῃ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μουσικῆς, ἐπειράθη ἵνα τὸ μέλος αὐτοῦ ποιήσῃ ὅσον ἐνεσθι σύμφωνον πρὸς ἐκεῖνο, οὗ χρῆσις ἐγένετο ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ, ὅτε τὸ πρῶτον ἐξετελέσθη ἡ ἀθάνατος τραγωδία, καὶ αὐθις παρέσθη

εἰς τὸ μέσον τὸ μέγα ζήτημα τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μουσικῆς. Ὁ κριτικὸς ἰδίᾳ τοῦ Temps τῶν Παρισίων ἀφιεροῖ εἰς αὐτὸ μέγα μέρος, σχεδὸν τὸ ἡμισυ τῆς ἐπιφυλλίδος αὐτοῦ τῆς 1ης ἰανουαρίου, οὐχὶ ἄσκοπον ἠγούμενος νὰ ἐκθῆ τὰ τῆς μουσικῆς κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους καὶ πῶς ὁ χορὸς προήλθεν ἐκ τῆς διθυραμβικῆς ἀρχῆς τοῦ ἑλληνικοῦ δράματος. Ἐκτιθῆσι δὲ τὰ τῆς πρώτης ἀρχῆς τοῦ χοροῦ κατὰ τὰ Διονύσια καὶ οἶα τις ἐγένετο ἡ τοῦ Θεσπιδος μεταρρυθμισίς διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ὑποκριτοῦ, δι' ἧς εἰσῆχθη ἡ ἀρχὴ τοῦ διαλόγου, οἱ δὲ θεαταὶ ἀντὶ νὰ παρίστανται πρὸ τῆς παθητικῆς ἀφηγήσεως τοῦ μύθου, ἐβλεπον εἰς τὸ ἐξῆς αὐτὸν ἐν δράσει. Οὕτως ὁ χορὸς δὴ ἐξετέλει ἔργα· ἀπόντος μὲν τοῦ ὑποκριτοῦ κατὰ τὰ μικρὰ διαλείμματα τοῦ δράματος, ἐστρέφετο πρὸς τὸ ἀκροατήριον καὶ ἀναλαμβάνων τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ διονυσιακὸν ἔργον ἐξέχευε τὰ αἰσθήματα αὐτοῦ δι' ἄσματων πλήρων λυρισμοῦ, παρόντος δὲ τοῦ ὑποκριτοῦ, παρηνικολοῦει μετ' ἐνδιαφέροντος, ἐστραμμένος πρὸς τὴν σκηνήν, τὴν πορείαν τῶν γεγονότων, ὅπως παρενθεῖ αὐτοῖς ἐν ἀνάγκῃ, εἴτε ὑπὸ τὴν ιδιότητα συμβούλου, ἢ ἐμπίστου, εἴτε ὡς στοιχεῖον ἀπαραίτητον τῆς δράσεως. Παρατηρεῖ δ' εἶτα ὁ κ. Weber, λίαν ὀρθῶς, ὅτι ἡ σημασία τοῦ μέλους ἀπέναντι τῶν ἐπῶν ἦν δευτερεύουσα, ἐν ᾗ ἐν τῷ ὄψεσιν μελοδορῶματι τὰ ἔπη θυσιάζονται τῇ μουσικῇ. Τοῦτο δὲ ἐκτενέστερον ἐξέθεκεν ὁ διαπρεπῆς διευθυντὴς τοῦ ἐν Βρυξέλλαις Βασιλικῷ Ὄρειου Genaert ἐν τῷ σοφῷ διτόμῳ αὐτοῦ συγγράμματι τῆς ἱστορίας καὶ θεωρίας τῆς μουσικῆς ἐν τῇ ἀρχαιότητι. Μετὰ δὲ ὀλίγας λέξεις περὶ τῶν διαφόρων μουσικῶν ὀργάνων, ὧν ἐγίνετο χρῆσις ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ὁ κ. Weber λέγει, ὅτι εἶδε ἐπίσης καὶ τὰ κυριώτατα πρόσθετα ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ νὰ ψάλλωσιν ὡς ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Σοφοκλέους, οὐχὶ δὲ μόνος ὁ χορὸς, μὴ λογιζομένου ὅτι οἱ Ἕλληνες ἀναμφιβόλως προσήερον κρεῖττον τὰ ἠδόμενα ἔπη τῶν νῦν ἀοιδῶν καὶ τῶν χορῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης. Ἀπήτησαν παρὰ τοῦ Saint-Saëns νὰ ποιήσῃ τὸ προσῆκον μέλος, οὗτος κάλλιον ἠγίσαστο νὰ προσπελάσῃ τοῖς Ἕλλησι μᾶλλον τῶν ἄλλων μέχρι τοῦ νῦν ἐπιδιωξάντων τοῦτο. Ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ ὁ Saint-Saëns ἐκτιθῆσι τὸν τρόπον δι' οὗ συνετέλεσε τὸ ἔργον αὐτοῦ μετὰ τῆς δυνατῆς ἀκριβείας Ὁ ὕμνος τοῦ ἔρωτος, ὡς εἶπομεν ἐν τῇ περὶ τῆς Ἀντιγόνης Ἐπιθεωρήσει ἡμῶν ἐν προτέρῳ φύλλῳ τῆς Ἑβδομαδιαίας, εἶνε ἀπομίμησις δημοτικοῦ ἄσματος τῆς Ἑλλάδος, ὃπερ ἀνέγραψεν ὁ τὴν Ἑλλάδα περιελθὼν Bourgault-Ducoudray. Ὁ κ. Weber παρατηρεῖ ὅτι ἐξεστὶν αὐτῷ νὰ νομίζῃ ὅτι οἱ σήμερινοι Ἕλληνες καὶ τὰ ἄσματα αὐτῶν δὲν ὁμοιάζουσι πλέον πολὺ πρὸς τὰ τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους. Καίτοι δὲ οὐδαμῶς ἀναπτύσσει τὴν γνώμην αὐτοῦ ταύτην, ἐξ ὧν ὅμως παρατίθουσιν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Saint Saëns εἰρημένων, φανεροῦται ὅτι οὐχὶ εὐρείαν ἀποδέχεται τὴν ἀνομοιοτητα ταύτην, ἀποκλίνει δὲ μᾶλλον τῇ τοῦ Westphal γνώμῃ, καθ' ἣν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐγίνωσκον τὴν ἀρμονίαν, ἢ τῇ τοῦ Genaert, ἀποδεχομένου ὅτι ἡ μουσικὴ αὐτῶν ἠρεῖσθε ἐπὶ τῆς μονοφωνίας, σκόπτων πως τὴν μεγάλην ἐμπιστοσύνην τοῦ Saint-Saëns πρὸς τὸν βέλγον μελοποιόν.

Ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Παρισίοις Μεγάλου-Μελοδράματος ἐδιδάχθη ἄρτι καὶ διδάσκειται ἡ *Gwendoline*, μελόδραμα εἰς πράξεις τρεῖς, οὗ τὰ μὲν ἔπη ἐποιήθησαν ὑπὸ τοῦ *Catulle Mendès*, τὸ δὲ μέλος ὑπὸ τοῦ Ἑμμανουὴλ *Chabrier*. Τὸ μελόδραμα τοῦτο ἐδιδάχθη μὲν νῦν τὸ πρῶτον ἐν Παρισίοις, ἀλλὰ πρότερον ἐδιδάχθη ἐν ἄλλοις θεάτροις. Ὁ *Chabrier* συνέθετο κατὰ τὸ 1877 ἐλαφρὸν μελοδραμάτιον εἰς πράξεις τρεῖς, ἐπιγραφόμενον *L'Etoile*, ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ εἶχε συνθεθεμένον τὸ μέλος τῆς *Gwendoline* καὶ ἐδημοσίευσεν αὐτό. Τὸ ἔργον ἐδιδάχθη τὸ πρῶτον ἐν τῷ θεάτρῳ *Monnaie* ἐν Βρυξέλλαις κατὰ τὸ ἔτος 1886, ἐν Κορλορούη κατὰ τὸ 1889, ἐν Μονάχῳ κατὰ τὸ 1890, ἐν Λυὸν κατὰ τὸ 1893. Ὁ μῦθος, δανικὸς ὄλωσ, κέντρον ἔχει τὴν ἀφοσίωσιν τῆς *Gwendoline* πρὸς τὸν ἑαυτῆς σύζυγον, ὃν βιάζει αὐτὴν νὰ φονεύσῃ ὁ πατὴρ αὐτῆς, ἀλλ' ἥτις πᾶσαν καταβάλλει προσπάθειαν ὅπως σώσῃ αὐτόν. Ἐπὶ τέλους συναποθνήσκει αὐτῷ, συμπάλλουσι δ' ὠραίαν διωδίαν. Πλείονα ἀνάλυσιν οὔτε ὁ χρόνος οὔτε ὁ χώρος ἐπιτρέπει ἡμῖν, δι' ὃ σημεῖοι μόνον ὅτι γενικῶς ἐπέτυχεν.

Ἐπὶ τῇ ἐπετηρίδι τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου γάλλου τραγουχοῦ τοῦ 19' αἰῶνος *Rakina*, ἐδιδάχθη κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ ἔθιμον, ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἡ *Bérénice*. τραγωδία εἰς πράξεις πέντε. Ἡ διδασκαλία αὐτῆς ὑπῆρξεν ἐξοχος, πάντες δὲ οἱ κριτικοὶ ἐπλεξαν τὸ ἐγκώμιον τῆς χαριέσσης *Bartel*, τῆς ὑποδυσσαμένης τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ἐξαισιῶς. Ἰδίᾳ δὲ ἐξυμνεῖται ἡ χάρις καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια μεθ' ὧν εἶπε τοὺς ἐξῆς ὠραίους στίχους:

Que le jour recommence et que le jour finisse
Sans que jamais Titus puisse voir Bérénice.
Et sans que tout le jour je puisse voir Titus!

Ταῦτά εἶσι τὰ κυριώτατα τῶν ἔργων, ἅπερ ἐν τοῖς θεάτροις τῶν Παρισίων ἐδιδάχθησαν ἄρτι, ἀλλὰ πλὴν αὐτῶν εἰσι καὶ ἄλλα, ὡς ὁ *Napoléon*, ὅστις ἔθνη τὸ ἱστορικὸν τοῦτο πρόσωπον ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει συζητοῦνται, δὲ καθ' ἑκάστην τὰ κατ' αὐτό, ἡ *Miss Dollar*. μελοδραμάτιον εἰς πράξεις τρεῖς, *Cousin-Cousine*, μελοδραμάτιον εἰς πράξεις τρεῖς τοῦ *Ordonneau* καὶ *Kéroul*, μέλος τοῦ *Serpette*, *Suzanne et les deux vieillards*, κωμῳδία, καὶ ἡ *Veuve* κωμῳδία τῶν *Henri Meilhac* καὶ *Ludovic Halévy*, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν παραστάσεων τοῦ νέου θεάτρου *Comédie-Parisienne* καὶ ἄλλα.

ΧΡΟΝΙΚΑ. — Παρῆλθε καὶ ἡ ἐβδομὰς αὕτη καὶ ὁ *Febvre* οὕτω ἦλθεν ὅπως διδάξῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Μνηματικῶν, καταληφθεὶς ἐν Αὐστρίᾳ ὑπὸ τῶν γόνων. Οὐχ ἦττον τὰ τε θεωρεῖα καὶ αἱ ἔδραι τοῦ θεάτρου εἰσι πρὸ πολλοῦ κατελιγμέναι, ἀναμένεται δ' ἀνυπομονῶς ὑπὸ τῶν σταυροδρομισιστῶν μας.

Ἄλλ' ἐκεῖνος ὅστις μᾶλλον ἀνυπομονῶς πρέπει νὰ περιμένηται εἶνε ὁ *Mouneſ-Sully*, ὁ ἐξοχος τραγουχοῦ, οὗ ἡ ἀφίξις γενήσεται, καθὰ ὑπολογίζομεν, περὶ τὰ τέλη φεβρουαρίου ἢ τὰς ἀρχὰς μαρτίου, διότι καθ' ὃ ἔχει συμβῶλαιον μόνους τοὺς δύο πρώτους μῆνας τῆς ἐξαμηνίου ἀδείας αὐτοῦ θὰ χρησιμοποίησῃ ἐν Ρωσίᾳ, Αὐστροουγγαρίᾳ καὶ Κωνσταντινίᾳ, τοὺς λοιποὺς τῆσασαρας προωρισμένους εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὸν Νέον Κόσμον. Ἄ! ὁ *Mouneſ-Sully* ἔρχεται εἰς Κωνσταντινίαν τοῦτο εἶναι γεγονός μακρικόν.

— Στεγάζεται νῦν ἐν Ἀθήναις τὸ νέον Ἑθνικὸν Θεάτρον. Τὸ θεάτρον τοῦτο, κατὰ τὰς ἀθηναϊκὰς ἐφημερίδας, πληροῦ πάσας τὰς ἀνάγκας. Τὸ ὕψος τοῦ ὄλου κτιρίου εἶναι 21 μέτρων, καταλαμβάνει δ' αὐτὸ ἕκτασιν 2000 τετραγωνικῶν μέτρων. Κατηναλώθησαν δὲ μέχρι τοῦδε 90000 ὀκάδες σιδήρου, ἡ δὲ στέγη ἐστοίχισε περὶ τὰς 40000 δραχμάς. Λοιπόν, μικρὸν καὶ θὰ ἔχωμεν κτίριον μεγαλοπρεπὲς θεάτρον, ἀλλὰ θὰ ἔχωμεν καὶ θεάτρον, ἢ θὰ ἔχωμεν νέαν Ἀκαδημίαν ἀνευ ἀκαδημαϊκῶν, ἕνεκα μικροφιλοτιμιῶν; Ἀξίαν οὐδεμίαν ἀποδίδομεν εἰς τὰ κτίρια, ἀλλ' εἰς τὰ ἔργα· διαβλέπομεν δὲ ἀπὸ τοῦ νῦν ὅτι ἀναπτυχθήσεται μέγας κομματισμὸς ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ διευθυντοῦ. Εἶνε λυπηρὸν τοῦτο. Χωρὶς οὐδενὸς ν' ἀρνηθῶμεν τὴν ἀξίαν, λέγομεν ὅτι ὁ κρείττων διευθυντὴς θὰ ᾗ ἐκεῖνος, ὅστις μακρὰν εὐροίσεται τῶν πολιτικῶν κομμάτων. Δὲν πρέπει νὰ βεβηλωθῇ καὶ τὸ θεάτρον ὡστὰ ἄλλα διὰ τοῦ πολιτικοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Ὁ διευθυντὴς, καθ' ἡμᾶς εἶναι ὑποδειγμένος, ἀς ἀνακληθῇ ἐκ τῆς ἐξορίας αὐτοῦ.

— Νέους θριάμβους αἶρει, καθὰ γράφουσι τῷ *Neologos*, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἡ ἡμετέρα συμπολίτις δεσποινὶς Αἰκατερίνη Βερώνη. Ἡ πρὸς τιμὴν τῆς καλλιτέχνιδος ταύτης δοθεῖσα ὑπὸ τὴν προστασίαν ἐπιτροπῆς προεδρευομένης τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου καὶ προέδρου τῆς ἑλληνικῆς νεότητος κ. Γ. Ἀβέρωφ παράστασις τῇ 21 φθίνοντος ἦν ἐνθουσιώδης. Ἐνδεκάκις καὶ πλέον προσελήθη ἡ καλλιτέχνις ἐπιτῆς σκηνῆς, διδάσκουσα τὴν ἀθάνατον Ἀδριατὴν *Leconte de Lisle* τοῦ *Scribe*, κἀνίστρα δ' ἀνθῶν, ἐν οἷς καὶ ὑπὸ τοῦ διπλωματικοῦ πράκτορος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰω. Γρουπάρη, στέφανοι, ποιήματα καὶ ἄνθη καὶ πολύτιμα δῶρα ἀφθοναπροσηνέχθησαν αὐτῇ.

— Πρὸ τινῶν ἡμερῶν πυρκαϊὰ ἐξεραγή ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῶν διακοσμησέων (*décor*) τοῦ μελοδράματος τῶν Παρισίων, κειμένη ἐν τῇ ὁδῷ *Richer*.

— Ἡ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ ἐξελεῖσθε ἄρτι δύο νέους ἐταίρους ἐκ τῶν νέων ἐπὶ μισθῷ, ἦτοι τὴν δεσποινίδα *Kalb* καὶ τὸν κ. *Laugier*.

— Πρὸ τίνος χρόνου ἠγγέλθη ὅτι ἡ *Sarra Bernhardt* προτίθεται νὰ συγγράψῃ τὰς Ἀραμνήσεις αὐτῆς, νῦν ἀγγέλλεται ὅτι ἡ γυνὴ καὶ ἐφησυχάζουσα ἦδη συνάδελφος αὐτῆς ἡ *Adélaïde Ristori* προὐλαβεν αὐτὴν, δημοσιεύσασα ἐν τινὶ ἀμερικανικῷ περιοδικῷ συγγράμματι ἐπιγραφόμενῳ *The Ladies Home Journal*, ἄρθρον φέροντα ἐπιγραφὴν: Πῶς ἐγενόμην ὑποκρίτρια.

— Ἡ πρώτη παράστασις τοῦ νέου δράματος, ὅπερ ἔχει ἰνδικὴν ὑπόθεσιν ἐπιγράφεται δὲ *Izeyl* τῶν ποιητῶν τῆς *Γριζελίδος* *Armand Silvestre* καὶ *E. Morand* ὤρισται ἐν τῷ *Renaissance* τῇ 31/12 δεκεμβρίου. Ὡς γνωστὸν τὸ κύριον πρόσωπον ὑποδυθήσεται ἡ *Sarra Bernhardt*.

— Ἐν *Chelmsford* τῆς Ἀγγλίας κατηρτήθη πλήρης ὀρχήστρα ἐκ πενήντα προσώπων πάντων γυναικείων, ἐν δὲ τῷ *Palmer's Theatre* τῆς Νέας Ὑόρκης ἐδιδάχθη κωμῳδία τοῦ *Σαικσπέρου*, ἧς πάντα τὰ πρόσωπα καὶ αὐτὰ τὰ τῶν ἀνδρῶν εἶχον γυναικῆς. Ὁ *Σαικσπέρου* εἶδε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα τῶν δραμάτων αὐτοῦ παιζόμενα ὑπ' ἀνδρῶν, οὐδέποτε δὲ θὰ ἐφαντάσθη ὅτι θὰ συνέβαινε νῦν τὸ ἀντίστροφον.

ἜΘ. Ἀνδρεάδης.

Ὁ ἐπεύθυνος

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ